

Republika Srbija
Tužilaštvo za ratne zločine

ZAVRŠNA REČ TUŽILAŠTVA ZA RATNE ZLOČINE U PREDMETU „ČUŠKA“

21. Januar 2014.

Poštovano veće,

ja u svemu ostajem pri izmenjenoj optužnici KTRZ br. 04/10, od 05.12.2013. godine, jer nalazim da je na glavnom pretresu utvrđeno činjenično stanje iz koga nesumnjivo prozilazi da su optuženi na način kako je to bliže predstavljeno u činjeničnom opisu dispozitiva izmenjene optužnice, da su optuženi kao saizvršiooci, učinili krivično delo koje im je stavljeno na teret.

Postojanje oružanog sukoba kao objektivnog uslova inkriminacije

Tokom postupka nesporno je utvrđeno da su dela koja se optužnicom stavljaju na teret optuženima izvršena u vreme postojanja oružanog sukoba na prostoru tadašnje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, pa samim tim i na teritoriji opštine Peć.

Oružani sukob je postojao između oružanih snaga Savezne Republike Jugoslavije koju su sačinjavali Vojska Jugoslavije i policijske snage Republike Srbije sa jedne strane, te pripadnika naoružane nedržavne, nelegitimne grupe pod nazivom „Oslobodilačka vojska Kosova“ (OVK), sa druge strane.

Ovakav sukob trajao je počev od 1998. godine i tokom 1999. godine kada je do tada gerilska organizacija Albanaca prerasla u oružanu formaciju pod nazivom Oslobodilačka vojska Kosova, što je ovoj formaciji omogućavalo da kao strana u oružanom sukobu, izvodi organizovane vojne akcije prema Vojsci Jugoslavije i prema policijskim snagama Republike Srbije, pa čak i mogućnost osvajanja i kontrolisanja delova teritorije Kosova.

Vojska Jugoslavije je bila nosilac konkretne oružane borbe, a takvu ulogu imala je na osnovu tada važećih propisa. Naime, u članu 133. Ustava SRJ predviđeno je da SRJ „ima vojsku koja brani suverenost, teritoriju, nezavisnost i ustavni poredak, dok se u tada važećem Zakonu o odbrani SRJ propisuje da Vojska Jugoslavije predstavlja glavnu oružanu silu i nosioca oružane borbe i svih drugih oblika oružanog suprostavljanja neprijatelju u odbrani zemlje i ona objedinjava sve učesnike u

oružanoj borbi i komanduje svim borbenim dejstvima.

S obzirom na intenzitet, organizovanost i trajanje ovog sukoba u konkretnom slučaju, u smislu pravila međunarodnog humanitarnog prava radi se o takozvanom produženom oružanom nasilju između ove dve strane u sukobu, tako da takav sukob ima karakter nemeđunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

Istovremeno, počev od 24. marta 1999. godine srpske oružane snage vodile su i oružani sukob koji karakterišu borbene aktivnosti avijacije NATO snaga koje su bombardovale položaje pripadnika jedinice Vojske Jugoslavije, policijske jedinice i vojne objekte vojske Jugoslavije sa ciljem da oslabi njenu borbenu moć te da iste potpuno onesposobi i razbije. Bobene aktivnosti srpskih oružanih snaga, pre svega vojske Jugoslavije prema NATO snagama ogledale su se u odbrani od ovakvih napada.

S obzirom da su borbene aktivnosti NATO snaga bile usmerene na jednu oružanu snagu u postojećem sukobu, NATO snage su se stavile otvoreno na stranu druge oružane snage, odnosno na stranu nedržavnih oružanih snaga OVK, pa je početkom NATO intervencije, te proglašenjem ratnog stanja na dan 24. marta 1999. godine od strane Skupštine SRJ, oružani sukob na Autonomnoj Pokrajini Kosovo i Metohija, pored toga što je po svom karakteru bio unutrašnji sukob, dobija i karakter međunarodnog oružanog sukoba.

Na području opštine Peć počev od 24. marta 1999. godine, koje je pripadalo operativnoj zoni koju je albanska oružana strana zvala „Dukađini“, uglavnom su delovali pripadnici 135. i 136. brigade OVK pod komandom Ramuša Haradinaja. Nedaleko od Peći postojali su i štabovi OVK u selima Streoci i Jablanica.

Na istom području oružano je dejstvovala 125. motorizovana brigada Vojske Jugoslavije, čiji je komandant bio general Živanović Dragan, odnosno delovi ove brigade logistički bataljon i oklopni bataljon, pod komandom potpukovnika Janković Milička i kao i 177. Vojnoteritorijalni odred Peć (177. VTO-d Peć), Policijska Uprava Peć, Civilna zaštita Peć, četa Vojne policije iz sastava 125. motorizovane voda Vojne policije u sastavu komande Peć.

Činjenica o delovanju oružanih snaga na prostorima opštine Peć utvrđuju se na osnovu sadržine borbenih izveštaja komande Prištinskog korpusa: prilog u spisima br. 1, kao i izveštaja komande 125. motorizovane brigade; priloga br. 2, pismenih naređenja iste komande; priloga br. 3, redovni i vanredni borbeni izveštaji iste brigade; priloga br. 8, u spisima.

Oružani sukob je trajao počev od 24. marta 1999. godine do 10. juna 1999. godine, kada je suspendovano bombardovanje od strane NATO snaga, odnosno do 20. juna 1999. godine kada su se pripadnici Vojske Jugoslavije, kao jedne oružane strane u sukobu, povukli sa teritorije tadašnje Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija.

Dakle, sa sigurnošću se može zaključiti da se u svako relevantno vreme između strana u sukobu, na prostoru tadašnje AP Kosova i Metohije, pa i na prostoru opštine Peć, odvijao oružani sukob dovoljnog obima i inteziteta da se ima osnova za primenu ratnog prava otelotvorenog u Ženevskim konvencijama od 12.08.1949. godine i Dopunskim protokolima uz Ženevsku konvenciju.

U konkretnom slučaju u ovom predmetu primenjiva je Ženevska konvencija o zaštiti građanskih lica za vreme rata od 12.08.1949. godine (IV Ženevska konvencija) i Dopunski protokol uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) kao i Dopunski Protokol I.

Pripadnost optuženih oružanoj strani u sukobu
/opt.Miladinović komandant

Tokom postupka nesporno je utvrđeno da su optuženi Mišić Siniša, Popović Srećko, Kastratović Slaviša, Momić Ranko, Nikolić Milojko, Bogićević Boban, Bulatović Dejan, te svedoci Rašković Zoran i okrivljeni saradnik „A1“, od početka bombardovanja bili pripadnici 177. Vojnoteritorijalnog odreda Vojske Jugoslavije, dok se optuženi Sokić Abdulah jedinici pridružio početkom maja meseca 1999. godine.

Opt. Miladinović Toplica je, počev od marta meseca 1999. godine pa do povlačenja Vojske Jugoslavije sa AP KiM, bio komandant 177. Vojnoteritorijalnog odreda Peć (177. VTO), kako je i sam izjavio, a što je potvrđeno i zvaničnim aktom Ministarstva Odbrane VBA str. pov. 12309-3 od 4.11.2011. godine.

Na dan kada je postao komandant, optuženi Miladinović Toplica stekao je De Jure vlast nad svim pripadnicima 177. Vojnoteritorijalnog odreda Peć, pa samim tim i nad jedinicom kojoj su pripadali ostali optuženi pripadnici 177. VTO i, kojom je, kako saglasno tvrde, komandovao sada pok. Nebojša Minić.

Optuženi Miladinović međutim negira da je bio nadređen pok. Miniću. Na glavnom pretresu tvrdi da mu nikada nije izdao bilo kakvo naređenje niti je Minić u okviru njegovog odreda bio komandir nekog odeljenja odnosno nekog od vodova. „Mrtvog“ nikada nije video u kasarni niti u gradu. „Mrtvi“ nikada nije bio kod njega, niti je ikada bio sa njim. Štaviše, izjavljuje da sa Minićem nikada nije imao kontakt, bilo neposredno, bilo putem bilo kakvog uređaja, telefona, radio stanicom, kurirskom vezom. /GP od 20.12.2010. godine str. 36, 37, 80, 81/

Međutim, ovakve tvrdnje optuženog su očigledno u suprotnosti sa dokazima izvedenim u toku postupka, prvenstveno sa iskazom optuženog koji je dao u policiji. Naime, iz sadržine Zapisnika o saslušanju osumnjičenog od 12.03.2010. godine, potpuno je jasno da je optuženi Miladinović imao kontakte sa pok. Minićem, da je poimence znao pripadnike jedinice kojom je Minić komandovao i bio upoznat sa njihovim ponašanjem, da je Minić dolazio kod optuženog iz razloga snabdevanja jedinice.

Optuženi Miladinović se tokom iznošenja odbrane na glavnom pretresu ogradio od izjave date u policiji, pravdajući razlike u kazivanju „utiskom mesta gde je bio i hapšenja“. S obzirom da ovde ne govorimo o nekim manje važnim činjenicama, kod kojih bi optuženom mogli dozvoliti mogućnost da se zbuni već opisima događaja, licima koja takođe u ovom postupku imaju položaj optuženih i podacima relevantnim za utvrđivanje stepena njegove odgovornosti, a o kojima je policiji detaljno kazivao, jasno je da ovakvim držanjem neistinito prikazuje činjenice kako bi

izbegao krivičnu odgovornost. Pomenutom saslušanju sam prisustvovao i mogu da potvrdim da je ono obavljeno u prisustvu branioca sa kojim je optuženi prethodno obavio poverljiv razgovor.

Citiram delove pomenutog zapisnika: „Sećam se da je 'Mrtvi' kod mene u Komandu dolazio u početku dva puta nedeljno, a kasnije puno ređe. 'Mrtvi' je kod mene dolazio zbog nedostatka hrane za njegovu grupu dobrovoljaca“. /str. 80 i 81/11/

Optuženi navodi u istoj izjavi da je jedna grupa dobrovoljaca koju je predvodio Minić Nebojša zv. „Mrtvi“ koji je rodom iz Peći, bila u okviru prve čete. Dalje je i naveo neke pripadnike „grupe dobrovoljaca“ Raškovića, Šumadinca, Ivanovića, izvesnog državljanina Rusije, Džudovića, Popović Srećka, Kastratovića, u svojoj izjavi navodi da je imao kontakt sa pokojnim Minić Nebojšom, nego ga naziva vođom grupe dobrovoljaca izdvajajući tako njegovu „grupu“ kao posebnu jedinicu, van uobičajene vojne organizacije i strukture Odreda, četa, odeljenja, kojim je komandovao.

Međutim, opt. Miladinović kao komandant imao je neposrednu komunikaciju i bio u prijateljskim odnosima sa pok. Minićem i drugim pripadnicima Interventnog voda. Tako „A1“ navodi primer da je jednom prilikom bio na druženju kod Minića, kojom prilikom su bili prisutni opt. Miladinović, Mišić, svedok Rašković. /GP 29.01.2013. godine, str. 3/ U istrazi opt. Momić izjavio je da mu je fiksni telefon uključila vojska, jer je lično Toplici rekao da mu je potreban, dok opt. Mišić navodi da je dva-tri puta išao u štab kako bi sa Toplicom drugarski popio kafu. /GP 29.11.2011. godine, str. 55/ Posebnost jedinice naročito apostrofiraju ostali optuženi, svedok Rašković i A1, koji su bili njeni pripadnici, u tom smislu što saglasno navode da je jedinica bila pod neposrednom komandom optuženog Miladinović Toplice.

Optuženi Ranko Momić, optuženi Sokić Abdulah i okrivljeni saradnik „A1“ jedinicu kojoj su pripadali nazivaju „Jedinica interventnog voda 177. Vojnoteritorijalnog odreda Peć“, sa njima se saglašava i svedok Rašković na glavnom pretresu prilikom predočavanja izjave „A1“ od strane predsednika veća, objašnjava: „Pa Interventni vod, to je eto vod za te intervencije, dakle malo specijalni vod, što je svakako i bio. Smatram da smo bili zasebna jedinica. Država nas je naoružala itd.“

Optuženi Popović Srećko i Mišić Siniša, tvrde da je to bila jedinica vojne policije, samostalni vod u okviru brigade pri 177. VTO-d Peć. Optuženi Kastratović Slaviša jedinicu naziva „Jedinica Teritorijalne odbrane“, dok opt. Bogićević Boban kaže da je to odeljenje koje je bilo u sastavu „177. Vojne jedinice“.

Kako god je nazivali, optuženi su, kao pripadnici rezervnog sastava Vojske Jugoslavije, bili raspoređeni u istu jedinicu u okviru 177. Vojnoteritorijalnog odreda Peć, što se dokazuje na osnovu saglasnih iskaza svih optuženih kao i na osnovu sadržine pismenog dokumenta u spisima pod nazivom „Spisak pripadnika 177. Vojnoteritorijalnog odreda Peć“, iz kojeg dokumenta se utvrđuje raspored optuženih u jedinici pod brojem 2493/36.

Svi optuženi, svedok Rašković Zoran i okrivljeni saradnik A1, te svedok Vlahović Borislav, saglasno su izjavili da su bili pripadnici 177. VTO-d, da je neposredni starešina njihove jedinice bio sada pok. Minić Nebojša, kome je, pak, neposredni starešina bio optuženi Miladinović. Minić je neposredno primao naredbe za akcije od

opt. Miladinovića i sa njim je, s tim u vezi, imao neposrednu komunikaciju.

Optuženi Popović tvrdi da je Minić bio njihov komandir, a da je komandant bio Miladinović Toplica, te da je Minić uvek dolazio sa informacijama da je od opt. Toplice dobijao naređenja. Toplicu je viđao jednom u deset dana, kada bi dolazio u štab u privatnoj kući kod gimnazije. /GP 21.12.2010. godine, str. 52, 53/91/ U nastavku glavnog pretresa, menja svoj iskaz, kazujući da je opt. Miladinovića video možda jednom na kapiji štaba, ali ne i u štabu. Ovakva promena iskaza očigledno je rezultat konsolidacije misli opt. Popovića u smislu da na ovaj način pomaže odbranu opt. Miladinovića. Za ovo je imao dovoljno vremena, s obzirom da ovo izjavljuje u nastavku pretresa tek sutra dan. /GP 22.12.2010. godine, str. 9/94/

Inače, svedoci smo da su optuženi usaglašavali svoje odbrane, provodeći vreme zajedno u transportu, na klupi, i na slobodi. Uzimamo da su najiskrenije kazivali kada su prvi put govorili o činjenicama relevantnim za postupak.

Minić, koji je bio komandir odeljenja, zadatke je dobijao od Toplice, tvrdi opt. Kastratović konstatujući da bi Toplica svakog dana pozivao komandire i izdavao im naređenja. /MUP, po čl. 504 od 12.03.2010. godine/

Optuženi Nikolić tvrdi da su on i pripadnici njegove jedinice dobijali naređenja od Minića, a da je Minić naređenja dobijao u Komandi, tvrdeći da je Minić Nebojša odlazio u Komandu na referisanje, a po povratku bi im govorio „bio sam u Komandi, Komanda mi je izdala naređenje, idemo tu i tu..“.

Optuženi Mišić Siniša tvrdi da je Minić Nebojša dva tri puta odlazio kod Toplice u Štab da primi naređenja.

Optuženi Momić Ranko navodi da ga je Nebojša Minić odveo kod opt. Toplice Miladinovića, da bi zadužio oružje. Dalje, tvrdi da je Miladinović Toplica kao komandant 177. VTO-d Peć davao naređenja Minić Nebojši, „jer stojimo ispred Komande, dok „Mrtvi“ na sastanku sa njima unutra i momci idemo tu i tu izađe i on (Toplica) nekada napolje iz Komande, pozdravi se sa nama. Sve je on to, znači sve, nije ovaj „Mrtvi“ smeo bez njega ništa, i dalje „U Komandu je na referisanje išao „Mrtvi“. Naređenje za sve akcije dobijali su od „Mrtvog“ koji im je govorio da mu naređenja izdaje Toplica Miladinović. /GP od 26.09.2011. godine/

Odnos subordinacije između optuženog Miladinovića i pok. Minića odslikava i događaj koji opisuje optuženi Abdulah Sokić u istrazi. Jedinica u koju ga je rasporedio opt. Miladinović zove se 177. interventna jedinica, ne zna da li vod ili jedinica, ali zna da je 177. Na prvi položaj njega i Dunđera odvezao je opt. Miladinović, gde je i upoznao Minića koji je tu bio sa svojih 5 - 6 maskiranih boraca. Optuženi Sokić dalje navodi da je Minić izjavio da mu treba boraca, zbog čega je opt. Miladinović naredio njemu i Dunđeru da pređu kako se izrazio: “U tu grupu Šakala“. Za ovim je, opt. Toplica je predstavio Mrtvog imenom i prezimenom i rekao optuženom da će od sada biti pod njegovom komandom. /Istraga, Transkript audio zapisa saslušanja okrivljenog Sokić Abdulaha od 07.06.2010. godine, str. 11, 12/24/

Na osnovu ovakvih kazivanja optuženih i svedoka, kao i na osnovu podataka iz spisa, možemo zaključiti da je jedinica u pitanju bila u sastavu VJ, 177. VTO-d Peć, ali

samostalna jedinica pod neposrednom komandom optuženog komandanta Miladinović Toplice, te da je naziv jedinice Interventni vod.

Ne postoji ni jedan razlog, ni jedan dokaz koji je izveden na glavnom pretresu, koji bi opovrgao ovakve tvrdnje optuženih i svedoka, pa se s toga u ovom delu imaju smatrati istinitim i u tom smislu mogu biti osnov za zaključak da je sada pokojni Minić Nebojša bio komandir jedinice Interventni vod 177. VTO-d Peć, i da je optuženi Miladinović Toplica imao ne samo lični kontakt sa njim, već mu je neposredno izdavao naređenja za izvođenje akcije na terenu.

Optuženi Brnović i Korićanin, imaju specifičan položaj u odnosu na ostale optužene, s obzirom da nisu bili pripadnici 177. VTO-d.

Optuženi Brnović Radoslav je bio policajac, komandant Policijske stanice Klinčina. Nesporno je da su pripadnici policije u konkretnom oružanom sukobu bili pripadnici jedne oružane strane u konkretnom sukobu-pripadnici srpskih oružanih snaga, koja činjenica opravdava njegovo prisustvo na licu mesta u događajima na dan 14.05.1999. godine.

U prilog tome svedoči kazivanje optuženog Miladinović Toplice, da su sa policijom imali saradnju, u akcijama koje nisu borbenog tipa, poput pretresa sela Čuška početkom aprila, kada je u sadejstvu bilo i obične i vojne policije. Ta saradnja, kako opisuje, postojala je na način da komanda angažuje pripadnike redovne policije. Što se tiče sličnih akcija, takođe aprila meseca su po naređenju pretresli selo Zahač, kasnije i reon sela Naklo. /GP 20.12.2010. godine, str. 87-91/

Konkretnije, navodi da je u akcijama tražio sadejstvo pripadnika MUP-a, Stojanović Miloša, načelnika za saobraćaj, koju činjenicu ne spori ni sam Brnović tvrdeći da mu je Stojanović bio starešina sa kojim je toga dana u akcijama u selima Čuška, Pavlan i Zahač komunicirao više puta.

Optuženi Korićanin Veljko, koji je živio u obližnjem selu Naklo, se dana 14.05.1999. godine, naoružan i u maskirnoj uniformi pridružio jedinici kojoj su pripadali ostali optuženi i drugi pripadnicima 177. VTO-d Peć. Njega su videli i prepoznali mnogi stanovnici sela Zahač u vršenju raseljavanja. Svi optuženi, kao i svedok Rašković i A1, saglasno su izjavili da su im se 14.05.1999. godine, prilikom napada na Čušku, Pavljan i Zahač, pridružili neki uniformisani i naoružani ljudi koji nisu pripadali njihovoj jedinici.

Funkcionisanje i nadležnost 177. VTO Peć

Funkcionisanje i nadležnost vojnoteritorijalnog odreda pa i 177. VTO-d Peć, utvrđeni su na osnovu tada važeće zakonske vojne regulative. Strukturu i funkcionisanje Vojske Savezne Republike Jugoslavije tokom 1998/99 godine, u vreme oružanog sukoba, određivali su između ostalog Ustav SRJ, Zakon SRJ o odbrani iz 1994. godine, Zakon o vojsci Jugoslavije iz 1994. godine kao i Pravila Službe Vojske Jugoslavije.

Zakon o vojsci Jugoslavije je glavni izvor kojim se određuje organizacija i zadaci

Vojske Jugoslavije pa i vojnoteritorijalnih odreda i drugih jedinica.

Shodno odredbama ovog Zakona, vojnoteritorijalne jedinice ranga odreda i vojnoteritorijalnih četa tzv.jedinice prostorne strukture bile su vezane za Komandu Vojnih odseka i Vojnih odeljenja i namenjene su za podršku mobilizacijskih aktivnosti i kontrolu teritorija, kao i obezbeđenje i zaštitu važnih objekata na terenu, saobraćajnih čvorišta, industrijskih objekata, energetskih postrojenja, organa državne infrastrukture, naseljenih mesta, a bile su namenjene i za izvršavanje postavljenih zadataka. Može se zaključiti da je vojnoteritorijalna jedinica 177. VTO-d Peć bila osnovna taktička jedinica četnog sastava, namenjana za izvršavanje ovih zadataka.

U okviru ovlašćenja i obaveza koja je u svojstvu komandanta imao, opt.Miladinović Toplica je bio u obavezi da, pre svega, sprovodi mobilizaciju pripadnika u svoju jedinicu, da vrši njihov raspored unutar 177. VTO-d.

Optuženi Miladinović Toplica priznaje da je vršeci funkciju komandanta ovakve zadatke i obavljao. Priznaje da je u 177.VTO-d Peć kojim je komandovao mobilisao, odnosno primio i rasporedio u niže jedinice, u čete, odnosno u samostalne vodove sve optužene (osim opt. Brnovića i Korićanina), navodeći da je grupa dobrovoljaca koju je predvodio Minić Nebojša bila raspoređena u okviru prve čete. /Zapisnik iz istrage o saslušanju osumnjičenog od 12.03.2010. godine, i na glavnom pretresu od 20.12.2010. godine/

Međutim, optuženi Miladinović u daljoj odbrani negira da je optužene on naoružao i da ih je zaduživao drugom opremom, vozilima ili oznakama za vozila koja su bila korišćena, ali u istoj izjavi navodi da je njegova uloga u pogledu oružja bila da nadgleda podelu naoružanja. /GP od 20.10.2010. godine/

Svedok Zoran Rašković, između ostalog navodi da je bio prisutan na kapiji KPS-a, kada je Minić Nebojša bio na sastanku kod opt.Miladinovića, koji je trajao oko 2 sata, nakon čega su njih dvojica zajedno izašli do kapije i tada je od Miladinovića dobio odnosno preuzeo sanduk „Kalašnjikova“, u kojem se nalazilo 20 „Kalašnjikova“ kao i dva sanduka bombi - zelenih, oko 40 komada.

Izjavu Raškovića potvrđuje svedok okrivljeni „A1“, navodeći da je na dan kada je upućen u odred i zadužio oružje video Minić Nebojšu i svedoka Raškovića, optuženog Mišić Sinišu i opt. Nikolić Milojka na kapiji KPS-a da tovaru sanduke sa naoružanjem u svoje vozilo.

Optuženi Momić Ranko navodi da je optuženi Miladinović lično naredio da mu se da oružje, pa je zadužio automatsku pušku i rap. Po njegovoj tvrdnji Minić je municiju donosio u sanduku, u gepeku svog vozila, preuzimajući je iz vojske iz kasarne. /GP 26.09.2011. godine/. Što se motornih vozila tiče, opt. Momić Ranko navodi da je od Toplice dobio na upotrebu vozilo „golf 3“, i da je za to vozilo lično od Toplice dobio vojne oznake. Navodi da je optuženi Toplica i drugima koji su imali vojna vozila za isto davao vojne oznake /zapisnik o ispitivanju opt. Momić Ranka, istraga 19.05.2011. godine/.

Optuženi Bogićević navodi da su pripadnici njegove jedinice, za prevoz koristili oduzeta civilna vozila od Albanaca i za ta vozila naknadno od Toplice dobili vojne

tablice koje su stavljali na vozila /izjava po čl. 504 data 12.03.2010. godine/, što potvrđuje svedok Rašković kada kaže da su pripadnici njegove jedinice pored ostalih vojnih obeležja imali trokute i bonove za gorivo za vozila koja su koristili.

Da je opt. Miladinović Toplica mogao da u okviru mobilizacije snabdeva pripadnike svoje jedinice i vozilima, proizilazi iz izjave svedoka Milička Jankovića, koji potvrđuje da je u to vreme vršena mobilizacija civilnih vozila za potrebe vojske, na koja su na šoferšajbnama lepljene nalepnice kao vojne oznake, pa objašnjavajući proceduru koja se tiče vozila, navodi da je komandant odreda, ovde opt. Miladinović Toplica, mogao da zahteva od svog komandanta vozilo, što znači da je u nadležnost Miladinović Toplice mogla biti i nabavka vozila za potrebe vojske. /GP 22.02.2011. godine, str. 50, 51/

Uostalom, svi optuženi koje sam ovde citirao nemaju razloga da neistinito iskazuju činjenice vezane za postupak mobilizacije i ulogu optuženog Miladinović Toplice u tom postupku, kao i njegovu ulogu u toku rata u snabdevanju jedinice oružjem, opremom i oznakama za oduzeta vozila.

Optuženi Toplica Miladinović priznaje da je izvršavao zadatke u obezbeđenju i zaštiti teritorije, kontroli i pretresu terena, te obezbeđenju privrednih objekata saobraćajnica, komunikacija, naseljenih mesta itd, što je u ratnim uslovima bila njegova obaveza i dužnost. U svojoj odbrani dalje navodi da je u okolnim selima vršio rutinske provere i pretres terena, u cilju pronalaženja oružja i pripadnika OVK. Takve je zadatke dobijao od komandanta ili načelnika štaba i te naredbe potom prosleđivao četama u odred u usmeno ili radio uređajem sa lica mesta na početku i na kraju akcije. /GP 20.12.2010. godine/

To potvrđuju i svi optuženi u svojim iskazima, kao i svedoci Rašković Zoran i A1 u svojim izjavama tokom postupka.

Nesporno je dakle, da je komandant optuženi Miladinović u svojstvu komandanta, izvršavao u potpunosti zadatke na mobilizaciji, na popuni odreda čiji je komandant, da je jedinicu snabdevao oružjem, municijom i opremom i u toku rata, kao i to da je u izvršavanju svojih obaveza i zadataka u funkcionisanju Odreda, svojim potčinjenima izdavao naređenja za aktivnosti u smislu kontrole teritorije, zaštite važnih objekata i pretresa terena, odnosno sela, tokom ratnih dejstava.

Aktivnosti 177. VTO-d Peć u ratu i
nadležnost 177. VTO-d Peć u konkretnom oružanom sukobu

Na glavnom pretresu imali smo prilike da od optuženog Miladinović Toplice i ispitanih svedoka, inače pripadnika štaba vojnog odseka Peć, čujemo da 177. odred, kao vojno-teritorijalna jedinica, prema vojnim propisima nije mogao da bude jedinica koja bi mogla biti upotrebljena za ofanzivna dejstva, odnosno za izvođenje borbenih dejstava.

Međutim, u ratnim uslovima kakvi su postojali u vreme kritičnih događaja, došlo je do prepotčinjavanja vojno-teritorijalnih jedinica borbenim sastavima operativnog dela Vojske.

Iz dokaza izvedenih tokom ovog postupka proizilazi da je 177. VTO bio prepotčinjen 125. mtbr VJ na dan 27.03.1999. godine, u kom slučaju je od tog dana mogao biti upotrebljen i za borbena dejstva.

O tome svedoči Antić Duško koji tvrdi da on nije imao nikakva saznanja u vezi sa ratnim aktivnostima 177. VTO-d Peć, jer je Miladinović Toplica komande dobijao od komandanta 125. brigade Živanovića, kome je bio pretpočinjen. /GP 23.02.2011. godine, str. 50, 51/.

Optuženi Toplica Miladinović navodi da je komande primao od načelnika štaba 125. Motorizovane brigade ppk Nikolića. /Zapisnik o saslušanju osumnjičenog od 12.03.2010. godine, str. 80/11/.

Iz pismenog akta Ministarstva Odbrane VBA str. pov. 12309-3 od 4.11.2011. godine, utvrđuje se da je „u vojnom i u teritorijalnom smislu 177. VTO-d Peć bio potčinjen VOd Peć a ovaj bio u sastavu VOk Priština, tada u sastavu 3. Armije. Međutim, nakon formiranja 177. VTO-d Peć, u kraćem vremenskom periodu, odred je bio pretpočinjen 125. mtbr Kos. Mitrovica.

To nam pokazuju borbena dokumenta 125. brigade i ratni dnevnik Komande Vojnog Odseka Peć, koji ovde nije bio predmet osporavanja optuženih.

U ratni dnevnik Komande VO Peć, upisano je za dan 27.03.1999. godine „177. VTO-d se pretpočinja 125. mtbr za izvršenje borbenih zadataka“, dok je za dane:

06.05.1999. godine: „Zahtev 125. mtbr za čišćenje sela Ćuška, Pavljane, Trebević, Blagaje“ isti unos i za dan 07.05.1999. godine.

14.05.1999. godine: „177. VTO-d izvršio pretres terena s. Ćuška, Zahać i Plavljanje“.

I sadržina Ratnog dnevnika 177. VTO-d Peć, upućuje na ovakav zaključak. Tako u ovom dnevniku nailazimo na sledeće unose:

Za dan 30.04. petak, izvršeno pretpočinjavanje Odreda 125. brigadi, dok se sledeći unosi očigledno odnose na ofanzivne aktivnosti Odreda, pa tako za dan 01.05. da je izvršeno borbeno zaposedanje sela Nabrđe. Otpor neprijatelja na određenim tačkama razbijen. Neprijatelj uništen. Završeno zaposedanje linije u selu Nabrđe, za dan 06.05. da je izvršena priprema za operaciju Đurđevdan i za dan 07.05. izvršena operacija po planu „Đurđevdan“ zaposednuta linija Ruhot-LJutoglava. Likvidirano desetine ŠTS. Težište na utvrđivanju zone odgovornosti, a za 08.05. padobranski desant ....priprema...Po naređenju pukovnika Živanovića otpremljena su 32 dobrovoljaca za zadatak po njegovom planu.

Imajući u vidu sve napred izneto, može se izvesti zaključak da je 177. VTO-d Peć, kao vojna jedinica, sprovodio borbena dejstva, pa i borbena dejstva u vidu napada na sela LJubenić, Ćuška, Zahać i Pavlan, jer je pre ovih akcija Odred bio pretpočinjen 125. mtb.

Kako je Ratni dnevnik ove jedinice jedan od dokaza za konkretne aktivnosti 177. VTO-d Peć u ratno vreme a polazeći od toga da ratni dnevnik jedne vojne jedinice, kao vojni dokument može imati dovoljno podataka da objasni ili prikaže funkcionisanje i nadležnosti jedinice, neku konkretnu situaciju ili borbenu i drugu radnju, i s tim u vezi i postojanje naredbe kao nužnog uslova za izvršenje borbene i druge radnje, mi smo se u ovom postupku bavili i dokumentom pod nazivom „Ratni

dnevnik 177. VTO-d Peć“, čiju sam sadržinu gore pomenuo.

Prema vojnim propisima koji su važili u to vreme, u Ratni dnevnik se hronološkim redom unose najvažniji događaji u toku dana i različiti važni podaci, kao na primer, stanje neprijateljskih i sopstvenih snaga, gubici u ljudstvu i naoružanju, kratak sadržaj svih komandantovih zapovesti, važnija naređenja i slično. /Uputstvo za rad komandi i štabova, CVVŠ JNA, Beograd 1983. godine/

Optuženi Miladinović Toplica tvrdi da Dokument pod nazivom „Ratni dnevnik 177. VTO-d Peć“ ne predstavlja ratni dnevnik njegovog odreda, da ratni dnevnik nije ni vodio, te da ovaj dokument nema osnovnu i vojnim propisima određenu formu, pa navodi da unosi u dokumentu ne mogu biti dokaz u ovom postupku. Dokument u spisima ne prepoznaje kao ratni dnevnik svoje jedinice, navodeći da je tokom rata vodio svoju Radnu beležnicu, koju je posle rata predao svojoj Komandi. /GP od 20.12.2010. godine/

Branilac optuženog tvrdi da je dokument falsifikovan, optužujući Tužilaštvo da u postupku upotrebljava dokumente koji su običan falsifikat i da ilegalno dokumente ubacuje u spise predmeta.

Ministarstva Odbrane VBA u svom aktu b str. pov. 12309-3 od od 21.2.2011. godine izričito navodi sledeće: „Centar MO Kruševac, kao pravni sledbenik rasformiranog Vojnog odseka Peć izvršio je pregled kompletne arhive navedenog vojnog odreda i nije pronašao radnu beležnicu Miladinović Toplice niti bilo kakvu evidenciju o postojanju iste“. S toga se odbrana optuženog o postojanju radne beležnice ne može prihvatiti.

Sv.Janković Miličko, u vreme iz Optužnice komandant oklopnog bataljona 125. mtbr, sada oficir u penziji, pored ostalog iznosi da svaki bataljon i svaka ratna jedinica mora da vodi ratni dnevnik pa i vojno - teritorijalni odred koji je upravo imao sva obeležja ratne jedinice veličine bataljona. U dnevnik se unose kratak sadržaj svih komandantovih zapovesti, važnija naređenja i slično. Ratni dnevnik je štampani obrazac sa tvrdim koricama, što nije slučaj sa konkretnim dnevnikom, međutim, kada mu je predat dokument u spisima pod nazivom Ratni dnevnik 177. VTO-d Peć, uz napomenu da isti sadrži navod da je Dušan Antić napravio ovu knjigu, potpisao, zaveo i dao jedinici, zaključuje „to znači da bi ovo trebalo da bude službeni dokument“. Svedok dalje tvrdi da je opt. Miladinović morao da vodi ratni dnevnik, odnosno imao je obavezu da kontroliše da lice zaduženo za ratni dnevnik, isti uredno vodi, i da je to delokrug njegovog rada. /GP 22.02.2011. godine/

Drugi svedok Jovica Novaković, komandant za pozadinske poslove Vojnog odseka Peć potvrdio je autentičnost ratnog dnevnika 177. VTO-d Peć, koji mu je predat tokom svedočenja, navodeći da se na poslednjoj stranici dnevnika nalazi njegov potpis i klauzula koju je on lično stavio. Na kraju, tvrdi da dokaz u spisima ima formu ratnog dnevnika, overen klauzulom, brojem stranica. /GP 27.9.2012. godine/ Sadržinom pisanog akta Ministarstva Odbrane VBA str. pov. 12309-3 od 4.11.2011. godine utvrđuje se da „Prema operativnim podacima ratni dnevnik je trebalo da bude odštampani obrazac ali u tu svrhu je mogla da posluži i sveska iscrtana kao obrazac dnevnika“.

U ovom aktu Načelnik VBA g. Svetko Kovač sa autoritetom nadležnog državnog organa tvrdi da je dokument u spisima, koji je on dostavio, overena kopija popunjenog dela Ratnog dnevnika 177. VTO-d Peć“. Na ovaj način nadležni organ, je nedvosmisleno potvrdio autentičnost spornog vojnog dokumenta. /akt VBA od 1.7.2010. godine/

Čitanjem i analizom dokumenta pod nazivom „Ratni Dnevnik 177. VTO-d Peć“, vidi se da sa formalne strane ovaj dokument sadrži naslov i odgovarajući broj rubrika: (1) datum, (2) vreme, (3) aktivnost, (4) prostor za potpis primaoca poruke, odnosno lica koje je unelo podatke u Ratni dnevnik i rubriku (5) primedbe, a na kraju i klauzulu overe tog dokumenta sa potpisom ovlašćenog, tj. relevantnog starešine.

Dokument sadrži sve ono što po vojnim propisima treba da sadrži jedan takav dokument, sadrži dovoljno elemenata (podataka) da odrazi obrazloži, objasni ili prikaže neku konkretnu situaciju ili borbenu i drugu radnju, i s tim u vezi i postojanje naredbe kao nužnog uslova za izvršenje borbene i druge radnje.

Prema svemu navedenom, dokument u sudskim spisima pod naslovom „Ratni Dnevnik“, na osnovu izloženog nedvosmisleno, i po oceni tužilaštva, predstavlja ratni dnevnik 177. VT Odreda, vođenog u vremenu od 29. 03. do 02. 06. 1999. godine. Reč je o njegovoj overenoj kopiji, što svojim pečatom na stranicama pomenutog dnevnika potvrđuje i Uprava za obaveze odbrane Ministarstva odbrane Republike Srbije.

U svakom slučaju akcijama koje su upisane u ratni dnevnik, po iznetim propisima za ratni dnevnik, prethodila je naredba nadležnog starešine, u ovom slučaju optuženog Miladinović Toplice, kao komandanta Odreda.

Da ovaj dokument predstavlja Ratni dnevnik Odreda, i da je u tom smislu autentičan, potvrđuje ne samo njegova forma, nego i sadržina. Unosi u ratni dnevnik nalaze potvrdu u činjeničnom stanju koje je utvrđeno u dokaznom postupku, pa tako:

-čitanjem unosa u Ratni dnevnik, može se videti da su pripadnici 177. VTO-d Peć u vreme bombardovanja izvršavali akcije na području grada Peći i u okolnim selima Ljubenić, Nabrđe, Naklo, Zahač, Plavljane, Čuška, i u reonu tzv „Peti kilometar“, pa su ova sela i reoni logično bili u zoni odgovornosti Odreda. Zona odgovornosti Odreda je i selo Nabrđe, kako to tvrdi Popović Dragan svedok odbrane Miladinović Toplice i drugih, koji je bio raspoređen u ovom selu zajedno sa delom jedinice Prve čete, dok u ratnom dnevniku nailazimo na potvrdu ove izjave u vidu nekoliko unosa o događajima i akcijama koje se tiču ovog sela.

Optuženi Miladinović Toplica ne spori da je u njegovoj zoni odgovornosti bio i „Peti kilometar“, te da je izdavao naredbe vezane za ovaj reon ili kotu. U dnevniku možemo videti skoro svakodnevnih unosa koji se tiču događaja na „Petom kilometru“. I ovo je ilustracija autentičnosti dnevnika:

-za dan 29.03.1999. godine upisano je da je izvršeno čišćenje neprijateljskih uporišta u Breženiku. O tome se izjašnjavao svedok Rašković Zoran, koji navodi „obavezno za Breženik /išao sa Minićem kod Toplice po naređenje/ to je prva akcija, to je već drugi, treći ili četvrti dan rata, to je prvi put po otpočinjanju bombardovanja da se u samom

gradu Peći upalo u jedno veliko naselje odakle su vršena ubistva, paljenje, proterivanje i pljačkanje svih tih Šiptara koji su živeli tu“. O tome priča i svedok A1., kao i opt.Kastratović koji je kaže da je učestvovao u ovoj akciji koju je vodio Minić, a pod komandom Miladinovića. /GP 22.12.2010. godine, str. 36/94/ . Iz dnevnika saznajemo vreme izvođenja ove akcije.

-za dan 03.04.1999. godine stoji upisano nastavljeno sa redovnim aktivnostima. Izmeštena komanda sa delom jedinica u reonu grudne bolnice. Optuženi i svedoci Rašković i A1 saglasno navode da je komanda 177. VTO-d Peć izmeštena u prvim danima bombardovanja. Iz dnevnika se vidi da je komanda bila izmeštena na dan 03.04.

-za dan 17. april 1999. godine upisana je akcija „pretresa sela Ćuška, Pavljane i Zahač“. Optuženi Miladinović Toplica priznaje da je bio na terenu kada je vođena ova akcija, ali tvrdi da je to bilo krajem aprila.

Međutim, ovu akciju veoma dobro pamte meštani pretresanih sela, posebno sela Ćuška, koji tvrde da je ista izvršena baš 17. aprila, kako je to i upisano u ratni dnevnik. O tome su svedočili Isa Gaši, Ifeta Čeku, Hazir Beriša, Haki Gaši, Lirije Gaši, Muj Gaši, Erzen LJuši i Fatima Gaši. Među vojnicima koji su toga dana bili u selu, ovi svedoci su prepoznali Minić Nebojšu, Srećka Popovića, Slavišu Kastratovića. Toga dana, 6 kuća je spaljeno u selu, oduzeto nekoliko automobila, među njima i BMV. Iako je ovaj događaj predmet posebne istrage, ovde se pominje samo kao primer potvrde unosa u Ratni dnevnik, te potvrde da iza svakog unosa stoji odgovarajuća naredba komandanta.

Iznete činjenice i okolnosti potvrđuju autentičnost isprave koja se u sudskim spisima nalazi pod imenom Ratni dnevnik 177. VTO-d Peć, pa ova isprava ima kvalitet dokaza u smislu odredaba ZKP, te je u tom smislu priložena sudskom spisu i pročitana u dokaznom postupku na glavnom pretresu.

Naravno, u ovom dokumentu nećemo naći unose o izvršenim krivičnim delima pripadnika jedinice, ali navodi u njemu mogu se posmatrati kao posredni dokazi za preduzete akcije na terenu i s tim u vezi i postojanje naredbe kao nužnog uslova za izvršenje borbene i druge radnje izvedene od strane 177. VTO-d Peć.

Tako za dane 01.04. u ratnom dnevniku nailazimo na sledeći unos: 8,30 do 11 časova uništena neprijateljska uporišta u Ljubeniću i Streocu, likvidirano oko 50 terorista. Gubitaka nema, dok za dan 14.05. nastavljeno sa redovnim aktivnostima. Težište je bilo na pretresu sela Ćuška, Pavljane i Zahač. S obzirom da smo naišli na otpor grupe terorista isti su likvidirani. Gubitaka nema.

Unosi u ratni dnevnik za dane 01.04 i 14.05, dokazuju da su pripadnici 177. VTO-d Peć bili na lokacijama označenim u Ratnom dnevniku; i u Ljubeniću, i u selima Ćuška, Pavljan i Zahač, pa i jedinica Interventnog voda u čijem su sastavu bili optuženi pod komandom Minić Nebojše.

Oni nisu mogli biti na ovom terenu i u pomenutim selima da u tom pravcu nije postojala naredba komandanta optuženog Miladinović Toplice, jer je on u borbenim i drugim zadacima bio je glavni i najodgovorniji starešina svoje jedinice. Oni nisu mogli biti na ovim lokacijama da to nije i bila zona odgovornosti 177. VTO-d Peć.

Tokom poslednje dopune odbrane na glavnom pretresu, suprotna tvrdnja optuženog Toplice da u zoni odogovornosti jedinice kojom je komandovao ne spadaju mesta gde su se zločini koji su predmet suđenja dogodili, očigledno je netačna i neistinita.

Obaveza komandanta optuženog Miladinović Toplice da kontroliše i koriguje ponašanje svojih potčinjenih u izvršenju naređenja na terenu

Optuženi Miladinović Toplica je kao komandant bio u obavezi da komanduje, tj. dodeljuje zadatke svojim potčinjenima-starešinama jedinice u okviru Odreda; komandirima četa i komandirima samostalnih vodova, pa i Minić Nebojši, komandiru Interventnog voda, na osnovu Zakona o VJ, Pravila službe VJ, naredbi i naređenja komande jedinice kojoj je bio pretpočinjjen, na koji način je de fakto svoju vlast vršio.

Pri izdavanju konkretnih naredbi svojim potčinjenima bio je u obavezi da u skladu sa pomenutim propisima vodi računa o zakonitosti i dopuštenosti svojih naredbi, te da se kao komandant stara o zakonitom izvršenju naredbi na terenu od strane pripadnika jedinice kojom je komandovao, da kontroliše i po potrebi koriguje aktivnosti pripadnika potčinjene jedinice.

S tim u vezi, kao komandant jedinice morao je apsolutno da zna šta se događa na terenu u toku izvođenja akcije, pa da po potrebi u tom smislu i reaguje kao komandant.

Tako je morao biti upoznat sa ponašanjem pripadnika jedinice kojom je neposredno komandovao Minić Nebojša na terenu i da kontroliše i koriguje njegove aktivnosti na terenu, jer je pok. Minić kako je nesporno utvrđeno, de fakto je komandovao Interventnim vodom, formacijom u sastavu Vojske Jugoslavije, konkretno 177. VTO-d Peć.

Ukoliko nije bio neposredno prisutan na terenu u toku akcije koju bi naredio, prema vojnim pravilima, morao je da u operativnoj upotrebi angažuje sredstva veze, žičnu i bežičnu, a posebno kurirsku vezu, kako bi obezbedio da kao komandant jedinice bude apsolutno upoznat šta se događa na terenu u toku izvođenja akcije. To je osnovni zadatak i obaveza komandanta, jer je to u stvari i suština komandovanja.

U vezi sa korišćenjem sredstava veze, optuženi Toplica Miladinović u svojoj odbrani negira da je komunicirao sa Minićem preko radio veze, te da Odred u vreme počinjenja ratnih zločina nije posedovao motorole, već da su iste zadužili tek krajem maja 1999. godine. Navodi da je postojala komunikacija radio vezom preko uređaja RUP, ili preko telefona. Ovakva odbrana optuženog se ne može prihvatiti jer je ista u suprotnosti sa izjavama svih svedoka i optuženih koji su ispitivani na ove okolnosti.

Osim toga, ni sam optuženi nije dosledan u ovakvoj odbrani, pa u kasnijem izlaganju, na istom zapisniku potvrđuje da su, između ostalih, šifre za komunikaciju bile „Jablan“ a kasnije je i „Šakal“. /GP od 20.12.2010. godine, str. 50, 51, str. 81/ a u policiji na zapisnik o saslušanju osm. od 12.03.2010. str 81/11 u kontekstu navoda o mobilizaciji izjavljuje “Sećam se da sam tada podelio oko 15-tak

radio stanica „motorole“, po formaciji komandirima četa, komandirima vodova. Ja sam tada na raspolaganju imao formacijsku radio stanicu, a kasnije RUP 3, ručnu radio stanicu i motorolu. Ja sam tada po formaciji imao pozivni znak te šifre „šakal-1“, ali se ne sećam se da li sam komunicirao sa pomenutim Mrtvim i ne znam koju je šifru i pozivni znak on imao tada.“

Svedok Blahović Boro navodi da je „slušao komunikaciju preko radio veze između Mrtvog i Toplice i konkretno čuo je kako Toplica Mrtvom idaje naredbe, dok je ovaj po završenim zadacima referisao sa „Odrađeno“. „Završeno. “Doviđenja. “Srećno“ itd“ i „nalazimo se na tački“. Dalje navodi: “Toplica je bio Šakal, a Mrtvi Šakal 1“, prepoznavo im je glasove, „Svi su znali da je Minić Šakal 1, jer je imao karakterističan glas“. Šakali su koristili „neskremblovanu“ vezu za komunikaciju, te su ih mogli čuti“. /MUP 05.03.2010. godine, str. 62/9, 63/9; istraga 29.04.2010. godine, str. 7, 8, 15, GP/

Svedok Miličko Janković potvrđuje navode svedoka Vlahovića navodeći da su u komunikaciji putem radio veze načelno svi imali svoje frekvencije i pozivne znake, ali da je tuđa komunikacija mogla da se sluša/presretne. /GP 22.02.2010. godine, str. 37, 38/

Svedok Rašković navodi „on, „Mrtvi“, se javljao nekad tako «Šakal 1», ovde zove preko motorole. Imali su motorole veze, kada bi bila neka akcija onda bi se podelile dve, tri motorole na više strana «Šakal 1», «Šakal 2» ovde ili zove tamo nekog «Svetog» ili zove nekog u komandi ne znam sa kim je komunicirao. Iste motorole kakve su imali recimo i policija i vojska. Dešavalo se pred akciju znam da je Ranko nekad nosio motorolu, nekad Šumadija uzeo motorolu, nekad zavisno od ljudi sa većim autoritetom u jedinici. Te motorole su bile tu u jedinici možda već od početka, od Ljubenića, a na kraju se sećam da je Mrtvi znao da nosi i po dve motorole na sebi“.

Optuženi Ranko Momić, u istrazi takođe tvrdi da je „Šakal“ bio pozivni znak, znači Toplica Miladinović je bio «Šakal 1», Mrtvi je bio «Šakal 2», sledeći koji je nosio motorolu je bio «Šakal 3»,...“ da bi nam ponovio da je Mrtvi imao dve –tri motorole i da je pozivni znak „Šakal“ a optuženi Popović tvrdi da je samo Minić imao motorolu. /GP 26.09.2011. godine i GP 21.12.2010. godine/

Optuženi Bogičević Boban navodi da je Minić imao motorolu što potvrđuje i optuženi Slaviša Kastratović, koji objašnjava da je „Minić je imao motorolu preko koje je održavao vezu sa Toplicom kada su držali položaje na području opštine Peć ili kada su odlazili u akcije radi provere terena. „Minić se odazivao na pozivni znak „šakal“, čuo bi ponekad u komunikaciji i „šakal 1“. Njega su preko motorole oslovljavali sa „Petronije“. Osim Toplice, Minića i njega koji je ponekad nosio motorolu, u akcije su motorole nosili i Šumadija i Ranko“. /GP 22.12.2010. godine, MUP 12.03.2010. godine, GP 22.12.2010. godine/

Opt. Nikolić Miloško je video da Minić koristi motorolu za komunikaciju, pre akcije i posle akcije, Minić je imao dve koje je uvek nosio sa sobom, jednu za komunikaciju za artiljerijsku podršku, jednu za komunikaciju sa štabom i opt. Siniša Mišić tvrdi da je Minić koristio motorolu. /GP 21.06.2011. godine i GP 29.11.2011. godine/ fotografije

Šumi, Kastro možda i Rankić

Svedok Gani Bušati iz sela Ljubenić kaže da je video jednog vojnika kako govori u ručni radio a svedok Šaban Alimehaj da je čuo: „Niko od njih neće biti živ“. Brojni svedoci Albanci iz sela Ćuška tvrde da su pripadnici srpskih snaga imali radio vezu i da su na terenu pojedini pripadnici, među kojima prepoznaju „Mrtvog“, Srećka Popovića, nosili motorole, „toki-voki, i da su ih videli da komuniciraju „razgovaraju nešto“. To kažu Isa Gaši, Halit Gaši, Betim Gaši, Sabrije LJuši, Redž Keljmendi, Ardian Keljmendi, Muj Gaši, Fatima Gaši i drugi.

Isto tvrde svedoci iz sela Pavlane, pa tako svedokinja Đeljone Gaši navodi u svom iskazu: “Onaj glavni, ja sam mislila da je on glavni među njima, kada je razgovarao radio vezom...” i dalje „aparat je bio crne boje, imao je malu antenu“, što potvrđuju svojim iskazima i svedoci Fidan Selmanaj i Ganimete Nikči. /Pretres 01.01.2013. godine E 20.04.2010. godine toki-vokija/

Svedok Milojević Miladin kaže da je čuo grupu «Šakali», ali ne kao «Šakali» neku grupu, nego je čuo kao pozivne znake da tu je neka grupa kojoj je to pozivni znak, ali ne zna ko su bili. Ovaj pozivni znak nije čuo preko svoje motorole, već preko „njihove“ kada se nalazio u civilu u njihovoj blizini. Ti Šakali nosili su vojne uniforme, među njima je bio Minić. /GP 22.02.2011. godine, str. 25, 26/

U prilog ovakvim kazivanjima, svedoči sadržina dokumenta Ministarstva Odbrane R Srbije – Vojnobezbednosne agencije str. pov. broj 12245 - 3, od 07.11.2011. godine, iz kojeg se vidi da su pripadnici VTO-d Peć koristili sredstva veze u komunikaciji, korišćene su motorole – ručne radio stanice i radio uređaji RUP. Motorole su imali komandant VOD-a Peć, komandiri odreda.

Na osnovu iznetog može se izvesti nesporan zaključak da je komandant Optuženi Miladinović posedovao sredstva veze preko koje je imao komunikaciju sa komandrom Nebojšem Minićem za vreme dok se ovaj sa svojom jedinicom nalazio na terenu i izvršavao primljene zadatke, tako da je bio upoznat sa situacijom na terenu u vreme izvođenja akcija koje je naređivao, bio u mogućnosti da kontroliše akcije i izdaje naredbe u smislu korekcija i kontrole aktivnosti jedinice kojoj su optuženi pripadali.

Sam optuženi priznaje da je po završetku akcija, dobijao je izveštaje od komandira čete koji je učestvovao u akciji ili njegovog zamenika i to usmeno u komandi gde su dolazili da referišu. Takođe i sa lica mesta referisali su radio uređajem RUP, obično na početku i na kraju akcije. /GP 20.12.2010. godine, str. 82/

Konkretne naredbe komandanta optuženog Miladinović Toplice

1. Da je optuženi Miladinović izdao svojim potčinjenima naredbe za Ljubenić koje su opisane u izreci optužnice, potvrđuje na osnovu činjenica za koje smatram da su nesporno dokazane, a koje sam do sada analizirao kao i na osnovu sledećih dokaza:
- iskaz svedoka Rašković Zorana koji je rano tog jutra odvezao svog komandira Minić Nebojšu u štab kod komandanta optuženog Miladinović Toplice na sastanak. Po završenom sastanku saznaje za postojanje naređenja kada mu je to saopštio Minić

Nebojša. Objašnjavajući naredbu svedok kaže: „Takva je naredba da se ćera gamad, tu je sve rečeno, sve je objašnjeno ne treba ni pitati za detalje. u smislu proterivanja uz što jače efekte propratne, paljenje“ i dalje : „Dakle, ovo o čemu god ovde pričamo o ovim selima u neposrednoj blizini Peći ja Šiptare teroriste u UČK uniformi ili da je neko pucao po nama nisam video“.

- o takvoj naredbi za akciju kazuje nam i drugi svedok „A-1“ koji objašnjava: „Doš'o je Mrtvi, posle toga kada je reko idem još po neka uputstva kod Topa, vraća se i kaže „Momci, danas se radi jedna ozbiljna akcija gde ćemo imati podršku, tenkovsku podršku Milića Jankovića, tu će da bude i naš komandant Toplica“, „Idemo, radi se, ćeraju se nemci i sve ostalo“, da idemo da ćeramo Nemce i da se pale kuće da „nemaju gde govna da se vrate“ i dalje „to nam je bila prva veća akcija koju ja znam da smo imali početkom aprila to je selo LJubenić“.

Na osnovu ovakvih saglasnih kazivanja oba svedoka, a u skladu sa već utvrđenim odnosom subordinacije, može se zaključiti da je Minić Nebojša primio naređenje za akciju u selu LJubenić od svog komandanta, naredbu preneo pripadnicima svoje jedinice, među kojima su ovde optuženi.

Naredba je u suštini značila napad na civile u selu LJubenić i raseljavanje civila albanske nacionalnosti iz sela, koje Minić i ova dva svedoka nazivaju „Nemci“.

Tok akcije koju sada izvodi Nebojša Minić sa pripadnicima svoje jedinice među kojima su i ovde optuženi u samom selu, kao i posledice izvršene akcije potvrđuju postojanje ovakve naredbe.

Pripadnici jedinice Interventnog voda izvršili su na terenu naredbu, napali i raselili civilno stanovništvo iz sela što i nije bilo teško, jer u selu nisu naišli ni na kakav otpor. S toga navodi u Ratnom dnevniku da gubitaka na srpskoj strani nema, iako je u akciji likvidirano čak 50 terorista ne treba da iznenađuje.

Dokazi za naredbu od 14.05.1999. godine jesu i iskazi svedoka i iskazi nekih optuženih.

Svedok „A-1“ objašnjava u svom iskazu da je Nebojša Minić otišao kod optuženog Miladinovića da uzme instrukcije i planove za dan 14.05. Posle 20-tak minuta vraća se i naređuje: „momci spremite se za 10 minuta krećemo, radi se o selu Ćuška, treba da idemo da ćeramo Nemce, pale se kuće, cepaju se dokumenta i sve ostalo što je potrebno“.

Sa ovakvim kazivanjem saglasan je svedok Rašković Zoran, koji na glavnom pretresu kaže: „U 08 ujutro sećam se, tu je ispred štaba; kaže Mrtvi da ga vozim u komandu kod Toplice. Ja ga vozim sad u komandu koja je izmeštena po treći, četvrti put. Sad se ona nalazila u brdima gore kod Gimnazije. Tu sam ga povezo i Mrtvi se tu zadržao oko 40-tak minuta, izašao je u vozilu mi ništa nije govorio, vratili smo se nazad, vrlo kratko je rekao «pokret spremajte se pokret» i u njegovom žargonu pokret idemo, love se Nemci i sada uglavnom većina nas se tu i namazala sa garom iz auspuha, neko je imao imalin ili šta znam, vrlo brzo smo bili spremni“.

Optuženi Ranko Momić u svom iskazu u istrazi detaljno objašnjava svrhu akcije u selu Ćuška navodeć/citirajući Minićevu naredbu : „Sve znači, da se ise, «tražite oružje i svi da se ise, da idu, svi». E vidite, tu su ovaj rekli da se cijepaju

dokumenta. Znači da, kad smo osnovani i to, jedino kad idemo kažem vam u akciju, onda kaže «sve iseljavajte», jer je tad cijelo Kosovo, sve se iseljavalo, to je verovatno bila politika tada vrha državnog. Mi smo tu da slušamo“.

O tome svedoče i unosi u ratni dnevnik 177. VTO-d Peć i unosi u Ratni dnevnik komande VO, za dane 06.05.1999. godine, 07.05.1999. godine i 14.05.1999. godine, koje sam citirao.

Imajući u vidu ovakve zapise uz činjenicu da njima, odnosno opisanim akcijama obavezno prethodi odgovarajuća naredba komandanta, kao i na osnovu saglasnih kazivanja oba svedoka, te iskaza optuženog Momić Ranka, može se zaključiti da je optuženi Miladinović Toplica izdao naređenje za napad i raseljavanje civila u selu Čuška, Pavlan i Zahač.

Takvu je naredbu primio Minić Nebojša i takvu je naredbu preneo pripadnicima svoje jedinice, među kojima su ovde optuženi.

Pri tome, obe naredbe za napad su se očigledno odnosile na civile albanske nacionalnosti, imale za cilj da se ovo stanovništvo silom prinudi da izađe iz svojih domova.

U skladu sa izdatom naredbom, pripadnici Interventnog voda u čijem su sastavu bili optuženi, su neposredno pre otpočinjanja napada od Minića dobili zadatke da preduzmu radnje na pretresanju porodičnih kuća civila Albanaca, da traže oružje i iz kuća isteraju stanovnike istih-civile, okupe ih na jedno mesto u selu, odakle će ih organizovano, pešice ili natovarene na traktore i kamione, naterati da napuste selo i krenu put Albanije.

Optuženi Miladinović Toplica ne priznaje da je izdao svojim potčinjenima, pa i pok. Minić Nebojši naredbe koje su nezakonite, što je i logično. Ne možemo očekivati da će komandant priznati, još manje napisati takvu nezakonitu naredbu, niti će njegovi potčinjeni koji su takvu izvršili to isto reći.

S toga se ova pravnorelevantna činjenica ne može utvrditi na osnovu direktnih dokaza kao izvora saznanja kojima se neposredno ova činjenica dokazuje, niti sud, ni tužilaštvo, ovu činjenicu mogu utvrditi sopstvenim opažanjem.

U ovom slučaju postojanje konkretnih naredbi i izdavanje istih od strane optuženog Miladinović Toplice kao pravnorelevantne činjenice /odlučne činjenice/ utvrđujemo indirektno, na osnovu posrednih dokaza.

U dokaznom postupku utvrdili smo dovoljno činjenica, koje sam do sada izneo i obrazložio, koje jesu indirektna, ali na osnovu čijeg se postojanja može nesumnjivo logički i jedino zaključiti da takve naredbe realno postoje i da ih je izdao optuženi Miladinović i da je za iste krivično odgovoran.

Način ponašanja optuženih na terenu, kao pripadnika jedinice kojom je preko pokojnog Minić Nebojše komandovao opt. Miladinović, uz sve druge utvrđene činjenice, dokaz su postojanja i izdavanja naredbi.

Posledice njihovih radnji i akcija na terenu u pomenutim selima, koje su u ovom postupku dokazane, ogledaju u organizovanom napadu na sela, iz više pravaca i u grupama, prisilnom isterivanju civila iz svojih domova, njihovom zastrašivanju nekontrolisanom pucnjavom, pojedinačnim i grupnim ubistvima, prisiljavanju da se

okupi u centru sela, i na kraju u raseljavanju kompletnog stanovništva albanske nacionalnosti iz mesta svojih prebivališta iz sva četiri sela, Ljubenić, Ćuška, Pavlan i Zahač i one očigledno dokazuju postojanje naredbi, impliciraju karakter i svrhu izdatih naredbi.

Naredba je jedan poseban vid podstrekavanja koji je u ovom slučaju propisan kao samostalno krivično delo koje postoji bez obzira da li je delo uopšte izvršeno, pokušano ili ne.

Krivična odgovornost nadređenog za direktne radnje proizilazi iz opštih principa odgovornosti saučesnika, pa se u pogledu odgovornosti Miladinović Toplice za izdavanje konkretnih naredbi, imaju primeniti odredbe za krivično delo Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZJ stav 1, pa se njegova odgovornost zasniva na odredbama ovog krivičnog dela.

Izdavajući naredbe za napad i raseljavanje civilnog stanovništva iz sela Ljubenić a potom i iz sela Ćuška, Pavlan i Zahač, on postupa protivno članu 49. IV Ženevske konvencije, članu 85. tački 3. a. i tački 4. a. Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba /PROTOKOL I/.

Član 13 Ženevske konvencije IV eksplicitno određuje da Civilno stanovništvo i pojedinci civili neće biti predmet napada, dok član 49. izričito zabranjuje prinudna preseljavanja, masovna ili pojedinačna, kao i progonstva zaštićenih lica izvan okupirane teritorije na teritoriju okupirajuće Sile ili na teritoriju koje bilo druge države, bez obzira na razlog.

Stav 2. člana 17. Dopunskog protokola II izričito propisuje da civili ne smeju biti prisiljeni da napuste svoju teritoriju iz razloga koji su u vezi sa sukobom.

U odnosu na obe naredbe treba imati u vidu i izjavu A1 koji kaže: „Odgovorno tvrdim za to da je sve to planski rađeno. Gospodin Toplica mi je lično rekao kad sam ga pitao tada „Prvom bombom koja je bačena na Srbiju dobili smo naredbu da se Albanci proteraju u tri pravca Albanija, Makedonija i Crna Gora“ i to je tako bilo“.

Činjenica da je 177. VTO-d Peć pre svih akcija bio pretpočinjen vojnoj komandi 125 mtb, događaji koji su usledili po izdavanju obe naredbe, a naročito posledice akcija koje su preduzimate po izdatoj naredbi od strane optuženih kao pripadnika jedinice koja je neposredno bila potčinjena komandantu optuženom Miladinoviću, su potvrda ovakvog kazivanja.

2. Izvršavajući obe naredbe na terenu u svim selima pripadnici jedinice Interventni vod 177. VTO-d Peć vršili su trijaž civilnog stanovništva izdvajajući vojno sposobne muškarce, koje su streljanjem lišavali života, požarom uništavali civilne objekte, a u selima Ćuška, Pavlane i Zahač pljačkali su civile.

Optuženi Miladinović Toplica navodi da nije znao niti čuo do započinjanja ovog postupka za ovakve posledice, odnosno za zločine koji se pominju u ovoj optužnici, navodeći i to da zona odgovornosti njegove jedinice ne obuhvata sela koja su predmet ovog suđenja, a u odnosu na događaj u selu Ljubenić brani se alibijem navodeći da je kritičnog dana bio u selu Banja.

U cilju potvrde alibija saslušani su svedoci: Dejan Bulatović, tadašnji načelnik

bezbednosti u VTO Peć, koji je naveo da mu je optuženi Toplica Miladinović govorio o problemima u četi iz Banje, ali se nije izjasnio da li je Toplica išao u Banju da navodne probleme rešava. Milan Ivičić, navodi da je sa optuženim otišao 31. marta u banju, te da se Miladinović vratio u Peć sutradan predveče, ovakav iskaz potvrđuje i svedok Lamburić Dušan, vozač okrivljenog, međutim, svedok Dašić Jovan, tadašnji komandir Banjske čete, nije mogao jasno da opredeli vreme kada je Miladinović došao u Banju, odnosno otišao iz Banje: 31. marta ili 1. aprila.

Svedoci alibija kao što se vidi nisu jasni niti precizni u pogledu činjenica kada je optuženi išao u Banju i kada se vratio.

Osim toga, ovakva odbrana optuženog je u suprotnosti sa dokaznim materijalom koji sam napred izneo, pa je s toga kao neistinitu i sračunatu na izbegavanje krivične odgovornosti treba odbaciti.

Optuženi Miladinović je kao komandant 177. VTO-d Peć izdajući naredbu za napad na civilno stanovništvo, u selima Ljubenić, Čuška, Zahač, Pavljan, i za raseljavanje civilnog stanovništva albanske nacionalnosti iz ovih sela, znao da će pripadnici Interventnog voda, izvršavajući naredbu paliti kuće, pljačkati civile, vršiti trijaž i streljanje civila i bio svestan konkretnih okolnosti ovih dela.

Osnov za ovu tvrdnju leži u sledećim činjenicama i okolnostima:

U odnosu na selo Ljubenić, u vreme izvršenja ovih kažnjivih dela utvrdili smo da se optuženi Miladinović nalazio na ulazu u selo u vreme realizacije naredbi, u toku trajanja akcije, što prema vojnim propisima predstavlja istureno komandno mesto. Bio je na ovom mestu i kada su ostali optuženi, kao pripadnici jedinice koja je pod njegovom komandom, vršili druga krivična dela, odnosno druge oblike istog krivičnog dela, u vidu ubistava civila, uništavanje kuća i drugih civilnih objekata.

Samo prisustvo opt. Miladinovića kao komandanta u akciji na licu mesta ukazuje da je dao saglasnost i podršku pripadnicima ove jedinice da na terenu vrše masovna ili pojedinačna ubistva, uništavaju imovinu civila paljenjem njihovih kuća, u meri koja je potrebna za saizvršilaštvo u odnosu na ove radnje.

„A1“ navodi kako je video komandanta optuženog Miladinović Toplicu na ulazu u selo Ljubenić gde su se pored civilnih vozila kojima su pripadnici Interventnog voda stigli do sela, odmah na pravcu prema Dečanima nalazila i vojna vozila među kojima i vojni džip kojim je došao Toplica, gde ga je čekalo par vojnika.

Sto metara odatle video je dva tenka, „T-55“ okrenuti cevima prema selu Streoci.

Svedok Rašković Zoran potvrđuje da je video vojna vozila, pincgauer, kamion onaj vojni, na putu kod prilaznog puta u Ljubenić, dozvolivši mogućnost da je Komandant bio tu na ulazu u selo, ali se ne seća da ga je video u selu.

Svedok Jovanović Goran, komandir čete tenkista u okviru 125. motorizovane brigade, u to vreme u činu kapetana potvrđuje izjavu A1 i kaže da su se tenkovi nalazili levo i desno od komunikacije prema Dečanima, na komunikaciji Peć - Dečani navodeći da su se izmestili odmah na početku bombardovanja od sela Ljubenić, uz komunikaciju- put Peć - Dečani.

Svedok Aljban Redžaj na putu nizbrdo do glavnog puta video je jedno oklopno vozilo koje je stajalo na raskrsnici. Takođe je video vojnike kako šetaju okolo i

stražare. Odmah na ulazu u selo video je još jedan taj oklopni transporter kako čuva ulaz u selo. /E 17.08.2010. godine/

Svedok Besim Huskaj je čuo od porodica koje su toga dana napustale selo da je bilo tenkova na glavnom putu kod sela.

Svedok Aruš Ukšinaj navodi da je na ulazu u selo, kod glavnog puta za Dečane „bilo kamiona sa tablicama JNA, kako smo mi imali tada i naši očevi i mi, drugo vozilo, na prvom vozilu je bilo jedno teško naoružanje i rafalom su gađali u pravcu šume“. /GP 25.03.2013. godine/

Optuženi Kastratović tvrdi da je Miladinović bio na ulazu u selo Ljubenić prilikom izvođenja akcije. /izjava u MUP-u R Srbije, po članu 504đ 12.03.2010. godine, str. 132/20/

Izjave ovih svedoka i optuženog Kastratović Slaviše potkrepljuju izjavu „A1“, čineći je uverljivom.

S obzirom na okolnost da je tokom redovnog vojnog roka ovaj svedok bio tenkista, prirodnim se čini zapažanje prisustva kamufliranih tenkova, a naročito modela tenkova i njihove tačne pozicije. Osim toga, svedok je u završnoj fazi akcije u selu, neko vreme proveo sa optuženim Miladinovićem ispred ulaza u selo, sa koje pozicije je imao priliku i dovoljno vremena da osmatra okolinu.

Samo prisustvo većeg broja borbenih i drugih vojnih vozila u neposrednoj blizini sela, prisustvo vojnika u blizini, koje je video svedok Redžaj i „A1“ i svedok Rašković, pokazatelji su prisustva starešina, pre svega komadanta 177. VTO-d optuženog Miladinović Toplice, na dotičnoj prostoriji ispred sela Ljubenić, koja predstavlja izmešteno komandno mesto, a imajući u vidu i činjenicu da su svedoci naveli da su na ulazu u selo videli vojna vozila, svedok Rašković Pincgauer, koji spada u laka terenska vozila i koristi za potrebe komande, A1 vojni džip, neko je rekao kampanjolu ako je rekao koje se koriste za komandovanje i za vezu. /Miličko Janković GP 22.12.2010. godine, str. 39/

Odatle je bio u obavezi da usmerava aktivna dejstva pripadnika 177. VTO-d, pa i aktivna dejstva Interventnog voda, a time i optuženih kao pripadnika istog, u sklopu konkretne vojne operacije u selu i u sklopu izdatih naredbi i da na taj način na licu mesta sprovodi proces rukovođenja i komandovanja jedinicom.

Svojim autoritetom i prisustvom na licu mesta davao je dodatno samopouzdanje svim optuženima i drugim pripadnicima jedinice kojom je komandovao da izdate naredbe za napad i raseljavanje civilnog stanovništva sprovedu na terenu u potpunosti.

Njegovo prisustvo kao vođe, odnosno aktivnog vojnog starešine, olakšava svim optuženima na terenu izvršenje nezakonitih naredbi i izvršavanje drugih oblika konkretnog krivičnog dela u meri koja je potrebna za saizvršilaštvo. U tom smislu da im je svojim prisustvom na licu mesta dao na znanje da će komandne strukture Vojske Jugoslavije tolerisati kršenje međunarodnog humanitarnog prava u vidu nezakonitog napada na civile i nezakonitog raseljavanje civila, ubistva civila i uništavanje njihove imaovine, paljenjem kuća.

U odnosu na sela Čupka, Zahač, Pavlan, očigledno je da su njegovi potčinjeni ne

samo besprekorno izvršili nezakonite naredbe, već su i u ovim selima pri izvršenju naredbi takođe vršili ubistva civila, pljačkanja imovine civila, uništavanje kuća i drugih civilnih objekata.

Optuženi Miladinović, kao komandant jedinice kojoj je izdao naređenje za akciju u selima Čuška, Pavlane, i Zahač imao stvarno znanje, da će njegovi potčinjeni pri izvršavanju svih njegovih naredbi za akciju, počiniti i sve opisane radnje koje imaju obeležja kažnjivih radnji iz člana 142 KZJ.

Pri tome treba imati u vidu da je optuženi Miladinović imao saznanja da se u ovim selima nalazi civilno stanovništvo, a ne naoružane formacije OVK, jer je pre izdavanja naredbi, ova jedinica u više navrata vršila pretres istih sela, u istom cilju i u nekoliko navrata, kada je konstatovano da nema oružja ni pripadnika OVK, što se utvrđuje i iz navoda u ratnom dnevniku 177. VTO-d Peć.

Znao je da su pripadnici njegove jedinice, sve njegove do tada izdate naredbe uvek izvršavali vršeći pojedinačna ili masovna ubistva civila, pljačke i otimačine, uništavanje civilne imovine, teško kršeći odredbe Međunarodnog prava. Na takvo ponašanje pripadnika ove jedinice više puta bi bio upozoravan od strane načelnika OUP Peć, svedoka Vlahović Bore, pre nego što će izdati konkretne naredbe.

Svedok Vlahović je pokušao da mu skrene pažnju na takvo ponašanje njegove jedinice i zamolio ga da utiče na to da njegovi vojnici koji su se bahato ponašali, pljačkali, ubijali, promene ponašanje, međutim, Toplica je pijan prokomentarisao: "Ko im jebe mater".

Da je ovaj svedok zaista pokušao da upozori na negativna ponašanja vojske na terenu, uverili smo se na glavnom pretresu, kada je, nakon što mu je predočena potvrđio da je lično prosledio Informaciju o negativnim ponašanjima pripadnika Vojske Jugoslavije na terenu od 30. aprila 1999. godine", štabu MUP u Prištini. Takođe, nakon predočavanja, potvrđuje da je potpisao i pismo Štabu MUP-a Priština, naslovljeno na Tomu Blagojevića, u prilogu kog je dostavio krivične prijave protiv nepoznatih izvršilaca gde postoji sumnja da su izvršioци pripadnici Vojske Jugoslavije od 17.05.1999. godine. /GP 21.02.2011. godine, str. 24-27/

U vezi sa tim optuženi iskazuje da je zaista imao saznanja o paljenjima i pljačkama, ali u svoju odbranu navodi da „nije njegov posao bio da referiše o tome komandantu, to je dužnost organa bezbednosti“.

Na osnovu iskaza svedoka Janković Milička, optuženi komandant je marta 1999. godine dobio naredbu komandanta Živanovića, kome je bio pretpočinjen, da spreči kršenje međunarodnog humanitarnog prava jedinice kojom je neposredno komandovao.

Po završenoj akciji u selu Ljubenić morao je biti upoznat sa svim elementima akcije koje su njegovi optuženi počinili, pa i sa činjenicom da su njegovi podređeni činili i druga dela kažnjiva po međunarodnom humanitarnom pravu. U prilog ovakvoj tvrdnji jeste svedočenje Rašković Zorana koji navodi: „po povratku u Peć toga dana, opet sam „Mrtvog“ odveo do štaba VJ, gde se nalazio kapetan „Top“. Tamo su njih dvojica pričali oko 2 sata, dok sam ja čekao u autu“. /Izjava KTN 19/05, od 18.01.2011.

godine/

Osim toga, u svim akcijama, pa i akciji u ovim selima, održavao je radio vezu i bio u neposrednom kontaktu sa komandrom jedinice, sada pokojnim Minić Nebojšom, i pojedinim pripadnicima njegove jedinice, na koji način je imao mogućnost da ponašanje svojih podređenih, među njima i ovde optuženih, koriguje na terenu, te spreči vršenje i drugih oblika konkretnog krivičnog dela.

O tome svedoče Zoran Rašković, A1, i optuženi Momić Ranko, koji, govoreći o svom učešću u napadu na selo Čuška, navodi da je tokom izvođenja akcije opt. Miladinović komunicirao putem radio veze sa pok. Minićem, pri čemu precizira da je opt. Miladinović kao pozivni znak koristio šifru „Šakal 1“, Minić „Šakal 2“, a motorole u akcijama koristili su i opt. Popović Srećko i Kastratović Slaviša, a kako smo videli na fotografijama prezentovanim na glavnom pretresu i opt. Nikolić i Kastratović /foto album/

Ove činjenice dovode nas do zaključka da je optuženi Miladinović Toplica imao neposredne informacije koje su bile takve prirode da je u najmanju ruku bio svestan rizika i da je znao da se pripadnici njegove jedinice spremaju da počine pljačkanje stanovništva, uništavanje njihove imovine, pa i grupna i pojedinična ubistva, pre nego što će ih angažovati za izvršenje bilo kakvih akcija na terenu ili u selima.

Kako navode svi optuženi, svedok Rašković, A1, pa i mnogi drugi svedoci, reputacija i dela Nabojše Minića bila su poznata širom Kosova i Metohije, te je neverovatno da opt. Miladinović u službi u Peći od 1995. godine nije imao takva saznanja.

Znanje o zločinima čini ga krivično odgovornim i za zločine koje su počinili njegovi potčinjeni, ovde optuženi pripadnici Interventnog voda, koji se sastoje u egzekuciju civila u napadnutim selima, pa je tako u selu Ljubenić lišeno života najmanje 43 civila, u selu Čuška 44, u selu Plavljane 10, i na kraju u selu Zahač 23 civila, ukupno najmanje 120 civila, dok je u napadu teško telesno povređeno najmanje 15 civila u sva četiri sela, uništeno je požarom preko 70 porodičnih kuća opljačkano svo stanovništvo u ovim selima, dok su u selima Čuška, Pavlan i Zahač od svih oduzeta lična dokumenta.

Oblik njegove odgovornosti u oba slučaja ogleda se u eventualnom umišljaju, jer je optuženi na ove posledice pristao, što ga čini saizvršiocom.

Pristajući na nastupanje i ovakvih posledica, optuženi komandant Miladinović krši odredbe Ženevske konvencije IV, propisane u članu 3. stav 1. tačka 1. a. i članu 33, kao i odredbe članova 51 i 52, 75, 76, 77 Dopunskog protokola I uz Ženevske konvencije, o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, te člana 4. Dopunskog protokola II o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba.

Akcije na terenu,
izvršavanje naredbi
optuženog komandanta Miladinović Toplice

Pod komandom pok. Minić Nebojše naredbu za napad na civilno stanovništvo i

raseljavanje civilnog stanovništva iz sela LJubenić, Ćuška, Pavljan i Zahač izvršavaju optuženi Popović Srećko, Kastratović Slaviša, Bogićević Boban, Momić Ranko, Nikolić Miloško, Mišić Siniša i Bulatović Dejan, kao i Abdulah Sokić samo iz sela Ćuška, Pavljan i Zahač, kao pripadnici Interventnog voda, zajedno i istovremeno, delujući u sastavu svoje jedinice i naoružani pešadijskim naoružanjem, svesni da vršeći napade na civilno stanovništvo albanske nacionalnosti i raseljavanje civilnog stanovništva albanske nacionalnosti, ostvaruju zajednički cilj i ispunjenje naredbi optuženog Miladinović Toplice.

U izvršenju naredbi njima se u Zahaču i na putu Ćuška-Peć, Pavlan-Peć i Zahač-Peć, pridružuje optuženi Brnović Radoslav, koji kao komandir područne stanice policije Klinčina sadejstvuje sa njima u napadu, a u selu Zahač i optuženi Korićanin Veljko, koji se naoružan i u uniformi pridružio vojnoj jedinici kojoj su pripadali optuženi.

Nesporna je činjenica koja se utvrđuje na osnovu kazivanja svedoka Rašković Zorana, svedoka A1, koju saglasno potvrđuju 54 svedoka i oštećeni koji su ispitani u dokaznom postupku, kao i svedoci koji su dali izjavu Tužilaštvu za ratne zločine i JIRZ EULEKS, po članu 504. ZKP, da akcije u selima LJubenić, Ćuška, Pavlan i Zahač nisu podrazmevale akcije upravljene na drugu oružanu snagu u sukobu na pripadnike „OVK“, jer u tim selima ili u reonu istih „OVK“ uopšte nije bila prisutna ili imala bilo kakvu aktivnost u selima u vreme izvođenja akcija.

Pre nego što će krenuti u napad po izdatoj naredbi ove činjenice su bile poznate optuženom komandantu Miladinović Toplici /kako sam ranije dokazao/, komandiru Minić Nebojši i optuženima pripadnicima Interventnog voda, što potvrđuju svojim kazivanjima svedoci Rašković i A1, i što se dokazuje i izdatom naredbom koja je glasila napad na civilno stanovništvo.

Prema izjavama svedoka i većine optuženih, nijedan metak u toku izvođenja svih akcija nije ispaljen prema pripadnicima srpskih snaga, pa se logično ima smatrati da su akcije bile upravljene isključivo na civile albanske nacionalnosti, stanovnike pomenutih sela, koji su bili nenaoružani i nezaštićeni.

Napad na civile u sva četiri sela vršen je gotovo na identičan način, imao je identične faze, svrhu i ciljeve.

Pre nego što će krenuti iz Peći svi optuženi su upoznati sa sadržinom naredbe. Do sela bi dolazili motornim vozilima koja su imali na raspolaganju i koja su parkirali na ulazu u sela, ili u centru sela, gde im je komandir pokojni Minić Nebojša konkretizovao naredbu, izdajući zadatke da se pretresaju kuće, isteraju ukućani, kuće zapale, da se vojnosposobni muškarci zadrže a da se celokupno preostalo stanovništvo protera iz sela za Albaniju.

Potom bi se po naredbi komandira pokojnog Minić Nebojše ili samoinicijativno delili u grupe, rasporedili u strelce i pucajući iz svojih automatskih pušaka ulazili u sela iz više pravaca i tako počinjali sa napadom, pa su tako u LJubeniću iz tri pravca ušli u selo, napad na selo Ćuška otpočeli podeljeni u tri ili četiri grupe napadajući prva tri naselja u selu, a odatle nastavljajući sa napadom svi zajedno forsirali pravac prema centru sela, selo Pavlan napali dva pravca iz pravca sporednog seoskog puta i iz pravca regionalnog puta Peć-Priština, podeljeni u dve kolone, dok su selo Zahač,

podeljni u tri grupe, napali iz tri pravca: iz pravca sela Plavljan, iz pravca asfaltnog puta Peć-Priština i iz pravca šume kod reke Bistrice.

Po ulasku u sela nekontrolisano i nasumično su otvarali vatru iz automatskih pušaka, pucali u vis ili ispred nogu civila koje bi zatekli na ulici ili pucali u civile, obično muškarce, ulazili su u grupama u dvorišta meštana, pucali i zastrašivali narod, potom pretresali porodične kuće i civilno stanovništvo silom isterivali iz kuća, a kuće palili i pljačkali, a civile silom oružja i pretnjom da će iz pobiti naterali da se okupi na jedno ili više mesta u selu, neprekidno otvarajući vatru iz svojih pušaka, te držeći ih na nišanu oružjem i pucajući ispred nogu okupljenih civila, civile u selima Ćuška, Pavlan i Zahač, primorali da predaju lične isprave, novac i dragocenosti.

Nakon čega su vršili trijaž odvajajući po njihovoj proceni, odnosno proceni komandira Minić Nebojše vojno sposobne muškarce od žena, dece i staraca, pa bi odvojene muškarce lišavali života odjednom, kao u selu LJubenić, ili po grupama kao u ostalim selima.

Naredbu za raseljavanje izvršavali su na način da su odvojene žene, decu i starce silom oružja i preteći kako će i njih likvidirati, govoreći "hteli ste NATO, hteli ste Albaniju sada marš u Albaniju". Na taj način su ih primoravali da pešice u koloni, kao u LJubeniću a delom i u Pavlanu, ili, u ostalim selima, da dovezu traktore ili kamione, u koje su ih silom oružja naterali da se popnu, da formiraju kolonu vozila i da napuste selo i krenu put Albanije. U funkciji ove naredbe oduzimali su silom lična dokumenta, koja bi spaljivali, dok su u velikom obimu u selima palili porodične kuće, kako bi izbrisali dokaz o njihovom postojanju i kako bi im onemogućili povratak.

Na kraju su u selima Ćuška, Zahač i Pavlan po izvršenim egzekucijama, spaljivali leševe ubijenih, a u Zahaču leševe iz auto servisa uklanjali.

Ovakav način sprovođenja akcija kao svojevrsan modus operandi dokazuje se iskazima svedoka Rašković Zorana, koji između ostalog navodi da je naredba Mrtvog bila da se ubije svo muško stanovništvo starosti od 13 do 70 godina, uz napomenu: „13 je malerozan broj, pa pobiti sve od 12 godina“, a da se svi ostali proteraju za Albaniju. Dokaz za ovakve akcije je i iskaz svedoka A1.

Dokazi za ovakve akcije su i iskazi svih 54 svedoka albanske nacionalnosti koji gotovo na identičan način opisuju napade i raseljavanja.

Svedok Rašković navodi da su pripadnici Interventnog voda od početka bombardovanja pa sve do polovine maja 1999. godine vršili napade koji su po karakteru i cilju potpuno identični konkretnim opisanim aktivnostima i napadima, i u drugim selima u opštini Peć koja ovde nisu predmet dokazivanja, pa tako u selima Pašino polje, Katundi i Ri, Naklo, naselja u samom gradu Peći, da su vršeni napadi i zločini u pećkom naselju Dardanija ili Kapešnica utvrđujemo iz spisa Okružnog suda u Peći protiv istih optuženih za zločine u Dardaniji, spisi HPQ 142 /00 i ranije pomenutoj akciju u Breženiku.

Iznete okolnosti ponašanja pripadnika jedinice kojom komanduje komandir Mrtvi su

nesporne i one su rezultat dokaznog postupka u ovom predmetu pa imaju kvalitet odlučnih činjenica.

Ovim činjenicama dokazuje se da je delatnost svih optuženih, kao pripadnika Interventnog voda, na terenu pod komandom Minić Nebojše, odnosno pod komandom optuženog Miladinović Toplice, komandanta 177. odreda, u napadu i raseljavanju u četiri sela gotovo identična, isto ili slično kriminalno ponašanje kao sistematsko događanje, što ukazuje da je u konkretnim akcijama postojao obrazac zločina, odnosno redovno ponavljanje, koje nije slučajno, već naređeno, pa samim tim i planirano.

Deo tog obrasca jesu aktivnosti optuženih koje sam pomenuo i koje su dokazane. U tom smislu optuženima i nije bila potrebna posebna naredba i još manje upustvo za napad i raseljavanje.

Konkretne radnje optuženih

Selo LJubenić, tačka 1 a optužnice

Učešće optuženih u napadu na selo LJubenić i civilno stanovništvo u selu, dokazuje se iskazima svedoka Rašković Zorana i A1.

Iz iskaza A1 vidi se da su Kastratović Slaviša, Srećko Popović, Boban Bogićević čistili svoj deo terena, tako što su ulazili u kuće, isterivali narod i palili kuće. Na isti način dejstvovali su i drugi pripadnici jedinice Bulatović, Nikolić, pa i „Mrtvi“, Mišić, Momić, „Šumadija“

Svedok Rašković tvrdi da su u napadu učestvovali Mrtvi, Kastro, „Šumadija“, „Boske“, „Čale“, koji su predvodili grupe, a potom i Boban Bogićević, kao i Dejan Bulatović, i drugi pripadnici jedinice. Zadatak je bio da se Albanci nateraju u beg prema Albaniji, koja se nalazila relativno blizu, na ne više od 10 km. Nakon izlazaka Albanaca, bile su im paljene kuće. Palili kuće po naredbi Mrtvog koji je rekao: „Isteraj, i kuće zapali, zapali kuće da Nemci nemaju gde da se vrate!“. Sve vreme dok je trajalo to isterivae čuli su se rafali iz AP. /Izjava od 18.01.2011. godine i GP 22.04.2013. godine/

Dakle, svedok Rašković potvrđuje navode svedoka „A1“. Saglasni su u potpunosti da je izvesni Lekić bio glavni „piroman“ u jedinici, tj. da je u akcijama palio kuće albanskih civila.

Iz izjava brojnih svedoka Albanaca proizilazi da je 01. aprila rano ujutro, selo napala i zauzela srpska vojska, tako što su u napredovanju i osvajanju sela pucali iz svih vrsta oružja, u svim delovima sela, na ulicama, dvorištima i kućama, čime su po kazivanju svedoka izazivali strah i pometnju među stanovnicima sela. Naredili su Albancima da napuste svoje kuće i skupe se u centru sela, odakle će biti deportovani u Albaniju.

Tako saglasno iskazuju svedoci Ekrem Jahmurataj, Mađun Alimehaj, Nezir Jahmurataj, Sadik Beriša, Sadik Jahmurataj, Zoje Hamzaj, DŽemail Huskaj, Gani Bušati, Miftara Ukšinaj, Amruš Ukšinaj, Art Deširgogaj, Besim Huskaj i Riza Šabanaj. Na osnovu izjave ovih svedoka vidi se da su srpski vojnici sprovodili nasilje prema stanovnicima sela koje bi zatekli, utoliko što su od pojedinih seljana tražili novac,

pucali u pravcu Adema Haradinaja, Ibera Bušatija i u dvorištu kuće Frinzina Huskaja tukli Muju Gogaja, Hadži Gogaja, Mehmeta Gogaja, Frinzima Huskaja i Ardešir Gogaja naočigled članova njegove porodice, da su u ovom dvorištu dvogodišnju kćerku Ardešira Gogaja postrojili uza zid i pucali u njenom pravcu.

Ovakav napad koji se sastojao i u neprekidnom i nekontrolisanom pucanju iz pešadijskog naoružanja od strane optuženih, imao je za posledicu smrt četiri lica.

Svedoci Iber Bušati, Gani Bušati, Elhame Haradinaj, Đule Bušati, Alban Bušati i Miftar Ukšinaj u svojim iskazima objasnili su kako je neposredno pored ulaza u kuću Kadri Bušatija lišen života Bušati Adem. Posmrtni ostaci Adema Bušatija nađeni su u Batajnici oznaka BA 05-500T.

O smrti Hadži Gogaja svedoči Frimsin Huskaj Euleks 12.08.2010. godine, delimično i Besim Huskaj, koji je u dvorištu porodice Huskaj video jedno beživotno telo /mesto gde je ubijen Hadži Gogaj/, dok se lišavanje života Alimehaj Hisena utvrđuje na osnovu iskaza Ukšinaj Amruša, i na kraju ubistvo Jahmurataj Smaila dokazuje se na osnovu iskaza njegove supruge svedoka – oštećene Kumrije Jahmurataj.

Tačka b optužnice

Svedoci oštećeni saglasno izjavljuju da su u sprovođenju ka centru sela, srpski vojnici vršili trijaž stanovnika tako što su kod kuće Šoši Muhameta zadržali muško stanovništvo. Svedok Isa Jahmurataj je video veliki broj Srba koji su okupljali meštane u centru sela u ulici ispred kapije Šabana Binakua, i u blizini kuće Muhameta Šošija, a svedok Din Šoši navodi da je bilo mnogo njih koji su razdvajali- vršili trijaž okupljenog stanovništva. /GP 23.09.2013. godine/

Svedoci Mađun Alimehaj, Sadik Jahmurataj i Sadik Beriša saglasno navode da su trojica Srba vršili odvajanje muškaraca od žena i dece, te da su još trojica stajala u neposrednoj blizini i čuvala stražu malo dalje niz ulicu.

Svedok Rašković tvrdi da je zadatak bio da se Albanci nateraju u zbeg prema Albaniji, koja se nalazila relativno blizu, na ne više od 10 km. Nakon izlazaka Albanaca, bile su im paljene kuće. Palili kuće po naredbi Mrtvog koji je rekao: „Isteraj, i kuće zapali, zapali kuće da Nemci nemaju gde da se vrate!“. Sve vreme dok je trajalo to isterivanje čuli su se rafali iz AP. /Izjava od 18.01.2011. godine i GP 22.04.2013. godine/

Svedok A1 navodi da je izvršen trijaž- odvajanje muškaraca od žena, dece i staraca, navodeći da po naredbi Minić Nebojše da žene i deca pređu desno, a muškarci ostanu levo, neki to već i rade, a neki ne. „Ko ne radi trijaž puca u vazduh ili ispred nogu i u vis i stavljala se puška, cev odnosno, između zadnje te žene koja je bila tu i odatle im kaže „polazi“ i odvaja se dole“. Svedok je video da to rade Bulatović Dejan, Mišić Siniša i drugi. Tvrdi da su to radili svi optuženi pripadnici jedinice. /GP od 28.01.2013. godine/

Svedok Rašković Zoran svedoči da je bilo razdvajanja muškaraca iz okupljene mase ljudi, da su taj trijaž, radili iskusniji borci, ali opisuje da su se meštani i sami grupisali videvši prethodna odvajanja. Po mišljenju svedoka optuženi u sastavu ove jedinice bili su prekaljeni borci sa iskustvom iz prethodnih ratova na području Hrvatske i

Bosne, pre svega, Momić Ranko, Nikolić Milojko, Mišić Siniša, dok su Popović Srećko i Kastratović Slaviša, zajedno sa Momić Rankom i Nikolić Milojkom, bili borci sa iskustvom u ratnim sukobima na Kosovu počev od 1998. godine, kao pripadnici rezervnog sastava posebnih jedinica policije. Ove okolnosti potvrđuju i optuženi, svako za sebe ali i svedok Borislav Vlahović, tako da ova okolnost koja se tiče ratnog iskustva optuženih nije sporna.

Dakle, ovakva kazivanja ukazuju na to da su optuženi Momić Ranko, Nikolić Milojko, Mišić Siniša, Popović Srećko i Kastratović Slaviša, imali aktivno učešće u trijažu utoliko što bi ili neposredno razdvajali muškarce od žena, deca i staraca, ili bi u toku vršenja trijaža pazili iz neposredne blizine da neko od okupljenih i kasnije izdvojenih ne pruži otpor ili ne pobjegne.

Takvu situaciju objašnjava svedok Rašković Zoran, kada kaže: "Ne samo pripadnici moje jedinice, nego plus dvadeset na moju jedinicu, svi smo tu negde, ima dosta. Ispred te grupe ljudi je, bilo sigurno preko deset ljudi...Oni su tu ovde prolaze žene, ovo je živo celo vreme, to je živo, zamislite šezdeset, sedamdeset ljudi i žene kukaju, nekako idu nadole, to se cvili „što mi uzimate dete, što me odvajate od muža“, tvrdi da su svi pripadnici koji su stajali u neposrednoj blizini sa puškom u ruci. /GP 22.04.2013. godine 22/46, 23/46/

Svi svedoci oštećeni tvrde da je ženama i deci naređeno da napuste selo i da nastave da hodaju prema Albaniji, te da su pripadnici srpskih vojnih snaga bili u pratnji te kolone i usmeravali njihovo kretanje prema putu ka Albaniji, dok su na licu mesta, po završenom odvajanju Srbin sa crvenom trakom rekao je ženama i deci da idu pravo u Albaniju. Neke žene su u početku odbile da napuste muškarce, ali su onda vojnici otvorili vatru u vazduh vičući i psujući ih, i tako naterali da krenu iz sela.

Dokazi za zapaljene kuće tokom akcije jesu iskazi svedoka Rašković Zorana i A1. Broj zapaljenih kuća i vlasnike istih utvrđuje se na osnovu iskaza svedoka: Šoši Dina, Amruš Ukšinaja, Hamzaj Mejreme, Elhame Haradinaj, Đule Bušati, Kumrije Jahmurataj.

Tačka v optužnice

O toku streljanja govore svedoci oštećeni, koji su preživeli streljanje i koji su neposredni očevici početka i toka streljanja.

Tako svedoci Sadik Jahmurataj i Mađun Alimehaj saglasno navode da je nakon odlaska poslednje grupe žena i dece, izdato naređenje za likvidaciju. Naredbu je izdao „onaj vođa koji je stajao niže u istoj ulici doviknuo našim čuvarima „šta čekate, krenite na posao“. Prvi je zapucao pripadnik sa rednikom municije preko grudi, koji im je naredio da svi legnu na zemlju. Svedoci saglasno navode da je postojala mogućnost da je bilo pucnjave i sa gornje i sa donje strane, ali čim je počela pucnjava svi okupljeni su „tog trenutka izgubili kontrolu“ tako nisu mogli da primete koliko njih i odakle puca. Zvučalo je kao da su svi pucali, ali sa početnim rafalima oba svedoka su pala na zemlju.

Na ovaj način svedoči Besim Huskaj, koji je sa početkom pucnjave pao licem prema tlu i nije se usuđivao da pusti glas od sebe, niti da se pomeri.

„Skoro odmah sam izgubio svest“, kaže svedok Gani Bušati kada je započeto sa pucnjavom, pošto je pre toga pao na zemlju. On je uočio tri vojnika vođu i dva vojnika koji su započeli da pucaju.

Svedok Isuf Avduljahaj se odmah bacio na zemlju sa prvim pucnjevima, a Zeć Bobi pao preko njega. „Jedan je pucao, a onda je sledeći počeo, a kada je ovaj drugi završio i tako dalje“ tvrdi ovaj svedok, dok svedok Sadik Beriša tvrdi da ih je bilo vođa plus trojica koje pretpostavlja da su pucali u njih, ali da nije mogao da vidi ko je to pucao u njih, jer je odmah pogođen u levi kuk i pao je na zemlju.

Svedoci Šefćet Bobi, Dževdžet Aličkaj, Mađun Alimehaj su takođe odmah pali na zemlju te nisu mogli da daju pouzdan podatak o broju onih koji su pucali prema njima.

Ono što karakteriše iskaze svih ovih svedoka jeste činjenica da su se svedoci nalazili najverovatnije u prvim redovima, najbliže do pripadnika koji su vršili egzekuciju, ali da su svi oni sa prvim pucnjevima pali na zemlju, u većini slučajeva pali na stomak glavu prislonivši uz tlo, da se nisu pomerili, praveći se da su mrtvi, tako da nisu mogli da vide da li je i koliko pripadnika vojske nastavilo sa pucnjavom. Saglasni su u tome da su čuli duge rafale, a po prestanku i pojedinačne pucnjeve.

Imajući u vidu i činjenicu u kakvoj su se situaciji nalazili ovi svedoci, po njihov život opasnoj situaciji koju ljudski mozak teško može da zamisli, logično je da iz njihovih iskaza ne možemo izvući pouzdan zaključak o broju onih koji su prema njima pucali. Naročito od njih ne možemo tražiti da identifikuju izvršioce.

Ipak, svi svedoci su saglasni u tome da je među pripadnicima vojske koji su pucali u njih i vršili streljanje, bio pripadnik koji je imao teže naoružanje, a stajao je ispred njih.

Nesporno je da je Bulatović toga dana jedini nosio puškomitraljez M-84, i da je imao redenike ukrštene na grudima. Kako saglasno izjavljaju optuženi, svedok Rašković i A1, pored opt. Bulatovića mitraljez je nosio još samo izvesni Vuk Dunder, za kog je utvrđeno da je u jedinicu došao tek u maju, zajedno sa opt. Sokićem.

Identifikaciju izvršioca vrše svedoci Rašković Zoran i A1.

U svojoj izjavi po članu 504 bivšeg ZKP-a svedok Rašković navodi „Prilazeći ka centru sela, zajedno sa Kastrom, Bobanom i tom trojicom iz grupe video sam oko 60 - 80 ljudi muškaraca sabijenih na gomilu i okupljenih ispred zida u blizini džamije i „Mrtvog“ „Šumadiju“ „Bosketa“, Sinišu, Čaleta, Bubu, Batu Lekića i još desetak vojnika iz TO Peći ispred njih kako ih sve nadziru“.

A1 navodi da su oko izdvojenih civila bili raspoređeni svi pripadnici jedinice, sa zadatkom da paze da neko ne pobegne ili da neko ne pruži otpor, u smislu obezbeđenja tog dela gde su okupljeni civili-muškarci. Stajali su tako neposredno ispred, sa donje i gornje strane izdvojenih. Dalje navodi da su sa gornje strane stajali Boban Bogićević, Kastratović Slaviša i drugi, da su u blizini okupljenih stajali Bula, Mišić, Mrtvi, Ranko i drugi pripadnici jedinice.

Nakon odlaska poslednje grupe žena i dece, pok. Minić Nebojša, najpre, pucanjem iz svog oružja lišio života oštećene Haradinaj Adema i Bušati Uku, koji su stajali u grupi izdvojenih civila. Ova činjenica je nesporna i utvrđuje se na osnovu iskaza svih

saslušanih svedoka. Potom je Minić izdao naredbu da se svi izdvojeni civili streljaju. Svedok Rašković Zoran u svojoj izjavi KTRN-19/05, od 18.01.2011. godine navodi: „Mrtvi“ je nastavio da puca u gomilu ljudi, a odmah za njim kao po nemoj komandi to su učinili i „Šumadija“, „Boske“ i Siniša. Na glavnom pretresu svedoči da u gomilu ljudi nastavlja da puca Mrtvi, (nakon što je ubio dvojicu), potom Šumadija, Bula, Ranko Bosanac, momak koga Mrtvi tera da puca, a potom prilikom suočenja u lice kaže Mišić Siniši „ video sam te u selu LJubeniće kako iz rafalne, rafalno iz puške kalašnjikov pucaš u gomilu od osamdesetak ljudi ispred džamije tu sam te video da pucaš u ljude“. /GP 28.12.2011. godine, strana 50/113, transkript/

Prisutan na licu mesta, „A1“ je video i čuo kako Minić Nebojša izdaje Ranku Momiću naredbu „da skupi momke da streljaju ta govna“. I dalje: „ Ranko Bosanac je bio tu nije govorio «ti, ti, ti», ali uglavnom tu su se ljudi već bili skupili i to se već znalo i formira se streljački vod. U streljačkom vodu vidi tri lica, protiv kojih se vodi poseban postupak, ali i Bulatović Dejana, Mišić Sinišu, Nikolić Milojka, i Momić Ranka. Bulatović je prvi ispalio rafal a zatim su počeli rafali sa strane gde je video da stoje Mišić, Nikolić i Momić.

Na osnovu ovih iskaza, a imajući u vidu da oba svedoka nemaju razloga da neistinito iskazuju okolnosti vezane za ovu činjenicu niti da lažno optužuju druge za streljane, jer tako nešto ne proizilazi iz dokaza izvedenih u postupku, može se zaključiti da su optuženi Bulatović Dejan, Momić Ranko, Nikolić Milojko i Mišić Siniša, vršili ubistva izdvojenih civila, ispaljujući u njih projektele iz svojih pušaka, dok su za to vreme u neposrednoj blizini okupljenih civila i egzekutora sa puškom u ruci stajali Popović Srećko, Bogićević Boban, Kastratović Slaviša, kao i drugi za sada NN pripadnici jedinice, pazeći da neko od izdvojenih ne pruži otpor.

Prilikom davanja iskaza oba svedoka su nacrtali skice svojom rukom na kojoj su objasnili gde se koji nalazi u toku egzekucije i odakle su, sa koje pozicije sve to posmatrali. Izvršili smo i uvid u fotografije iz foto albuma „Ljubenić“ koje prikazuju mesto streljanja.

Nesporno je da se mesto događaja nalazi na krivini seoskog puta kroz selo. Put vodi uzbrdo od prilaznog puta ulaza u selo ka džamiji.

Svedok Rašković i svedok A1, saglasni su da su u okupljene muškarce pucali pok. Minić, Bulatović Dejan, Momić Ranko, Nikolić Milojko i Mišić Siniša, dok A1 identifikuje još izvesnog Vukovića i Lekića.

Ove razlike u iskazu najverovatnije su posledica mesta sa kog su posmatrali događaje, a naročito s obzirom na konfiguraciju terena u LJubeniću. Naime, mesta na kom su civili lišeni života nalaze se na krivini na uzbrdici. Rašković posmatra streljanje sa udaljenosti od 15m, na uzbrdici i vidi počinioce koji su bliži njemu, kako je to opisao na glavnom pretresu, dok zbog zakrivljenosti puta nije u mogućnosti da vidi počinioce koji stoje na nizbrdici iza krivine, a to su kako je opisao i ucrtao na skici svedok A1, Lekić i Vuković, dok svedoku A1 sa pozicije na kojoj stoji i prema radijusu kretanja, Minić nije u vidokrugu. Sa strane gde su stajali Mišić, Nikolić i Momić, koje apostrofira Rašković, koji u tom trenutku stoji sa gornje strane.

Po izvršenom streljanju, optuženi Nikolić Milojko gazeći po telima poginulih i

ranjenih proveravao ko od streljanih lica daje znake života i u njihove glave ispaljivao pojedinačne projekte iz automatske puške, govoreći: „Oh, još se koprciš balija“, „Pa zar i ti Alija“ što se utvrđuje na osnovu iskaza svedoka Raškovića.

Svedoci, koji su bili ranjeni u ovom streljanju i ležali na zemlji, praveći se mrtvi, čuli su posle rafalne paljbe pojedinačne pucnje, dok svedok Besim Huskaj navodi da je neko zgazio čizmom na njegov vrat u momentu kada je te pojedinačne pucnje čuo, da je i posle toga čuo pojedinačne pucnjeve.

Identitet i broj lica ubijenih toga dana u Ljubeniću utvrđuje se na osnovu iskaza svedoka, dokumentacije o ekshumaciji, obdukciji tela i identifikaciji tela iz Batajnice, koji nose oznaku BA 03 i BA 05, kao i na osnovu dokumenta - zapisnika o ekshumaciji, obdukciji i identifikaciji tela pronađenih na lokaciji groblje Peć, Kancelarije za sudsku medicinu UNMIK, kao i na osnovu spiskova ubijenih i nestalih lica posle događaja u Ljubeniću, 01.04.1999. godine, dobijenih od EULEKS-a.

Iz iskaza svedoka opštećenih, bliskih i daljih rođaka ubijenih civila, Din Šoši, Mihtar Ukšinaj, Amruš Ukšinaj, Sadik Jahmurataj, Vukotić Marko, Besim Huskaj, Hamzaj Mejreme, Elhame Haradinaj, Đule Bušati, Alban Bušati, Kumrije Jahmurataj, Kumrije Hamzaj i Huskaj Hajrije utvrđuje se broj i identitet ubijenih lica navedenih u optužnici, potvrđuje se činjenica da su sva streljana lica toga dana u Ljubeniću bili civili, dok se iz dokumentacije o pregledu posmrtnih ostataka koji su izvršili veštaci, to i potvrđuje, utvrđuje da su posmrtni ostaci bili u civilnoj odeći.

Po izvršenom ubistvu posmrtni ostaci ubijenih 34 tela uz učešće komunalne inspekcije grada Peći /najverovatnije kamionima/ prebačeni i pohranjeni u masovnu grobnicu u Batajnicu.

O tome svedoči Vukotić Marko /GP 22.04.2013. godine/ kojeg je Slobodan Vlahović sutaradan 02. aprila, obavestio o zločinu i rekao mu da je angažovao kamione komunalne službe i radnike iste službe da odu u Ljubenić i pakuje leševe iz sela.

Posmrtni ostaci četiri tela nisu pronađeni. Da su ova lica streljana potvrđuje se izjavama svedoka Albanaca koji su videli njihova ubistva.

Broj ranjenih civila, koji su preživeli streljanje utvrđuje se na osnovi iskaza tih preživelih, koji su svedočili u ovom predmetu a čija su imena navedena u dispozitivu izmenjene optužnice.

Ćuška tačka 2. a i b. optužnice

O napadu na selo Ćuška u jutarnjim satima svedoče Tahir Keljmendi, Mustafa Hisfukaj, Hazir Beriša, Redž Keljmendi, Hadži Ćeku, Halit Gaši, Špresa Keljmendi, Sabrije LJuši, Muj Gaši i Erzen LJuši, Zoran Rašković, okrivljeni saradnik A1.

Pripadnici vojske su podeljeni po grupama, kako je to video svedok Redž Keljmendi, Halit Gaši, Hadži Ćeku, najpre napali na deo sela koji se nalazi bliže regionalnom putu Peć-Priština, na naselje porodice Gaši i porodice Keljmendi, potom u naselje porodice Ćeku i naselje „Dečanska Mahala“, nakon čega su napredujući sa napadom pucanjem u vazduh ili ispred nogu stanovništva ove isterali iz kuća i tako ih primorali da se okupe u centar sela, u naselju Hasan Beć. Tako su, na primer, po izjavama Ise Gašija i Hazira Beriše, u napredovanju prema centru sela napali na

civile u njihovim porodičnim kućama.

Za Tužilaštvo su ovi navodi od značaja i u smislu potvrde verodostojnosti izjava dva svedoka-pripadnika jedinice, Raškovića i „A1“, koji na sličan način opisuju početne događaje u selu, navodeći da su u napadu učestvovali Popović Srećko, Kastratović Slaviša, Bogićević Boban, Momić Ranko, Nikolić Milojko, Mišić Siniša, Bulatović Dejan i Sokić Abdulah, zajedno sa NN pripadnicima 177. VTO-d.

Razlike u njihovim izjavama u ovom delu postoje u pogledu broja i sastava tih grupa, što Tužilaštvo smatra logičnim s obzirom na protek vremena, ali ne dovodi u pitanje samo postojanje grupa, prisustvo i protivzakonito delovanje optuženih u selu Čuška 14. maja 1999. godine.

Međutim, njihove izjave su apsolutno saglasne kada je u pitanju naređenje za napad i cilj akcije.

Događaj u naselju porodica Gaši i porodice Ibiša Keljmenđija detaljno opisuju svedoci Halit Gaši, Nezir Tahirukaj, Betim Gaši, „A1“.

Svedok A1 među izvršiocima napada na civilno stanovništvo u ovom naselju identifikuje optužene Popović Srećka, Bogićević Bobana, Bulatović Dejana i Sokić Abdulaha, koji učestvuju u pretresanju i prisiljavanju civila iz ovog naselja da se okupe u dvorište Brahima Gašija.

Navodi da se tokom tog pretresa čula kuknjava, pucanje od strane optuženih, bio je haos. Okupljenim civilima, pre svih Sokić i izvesni Bato Lekić naredili su da krenu prema pravcu Peć prema Albaniji. Kako su neki civili bili neodlučni, nisu bili sigurni da li da kreću ili ne, svi zajedno /četvorica/ su pucali u vazduh ili ispred nogu okupljenih i tako ih primorali da krenu iz sela prema Peći, pošto su prethodno predali lična dokumenta, novac, zlatan nakit.

Svedok nam kazuje i da su porodične kuće u ovom naselju paljene: „Lično sam gledao kako je profesionalno zapalio prve dve, tri kuće u selu, na početku sela, Bato Lekić“.

Iskaz A1 u saglasnosti je sa kazivanjem svedoka Albanaca koji na gotovo identičan način opisuju događaje u ovom naselju, pa mu s toga treba pokloniti punu veru.

Osim toga i optuženi Bogićević Boban priznaje da je pretresao kuće na početku akcije pre nego će navodno napustiti selo po naredbi svog komandira, i potvrđuje da je bio u grupi koju je predvodio opt. Popović, kao i da je sa njim bio A1 i još dvojica. /MUP 12.03.2010. godine, str. 88, 89/12/

O događaju u naselju porodice Čeku svedoče Hadži Čeku, Ifete Čeku i svedok saradnik A1.

Iz iskaza pomenutih svedoka, jasno je da su pripadnici Interventnog voda u atmosferi straha od okupljenih članova porodice Čeku oduzimali novac, dragocenosti i lična dokumenta.

Identifikaciju optuženih u ovom događaju daje nam svedok A1, dok optuženi Popović sam priznaje svoje prisustvo u dvorištu porodice Čeku, iako tvrdi da je nakon razgovora sa Hasanom Čekuom, ovaj deo sela napustio.

A1 navodi da je sa grupom koju je predvodio optuženi Popović, posle događaja u prethodnom naselju, došao do dela sela gde žive porodice Čeku i priključio se grupi

koju je predvodio Mrtvi sa Mišić Sinišom, koji su zajedno sa NN pripadnicima nadzirali u jednom dvorištu okupljene civile.

Njima su se u takvom nadziranju pridružili optuženi Popović, Bogićević, Sokić i Bulatović. Od okupljenih civila su prisutni, optuženi Popović je oduzeo i pocepao lična dokumenta, dok je opt. Mišić bio aktivan u oduzimanju nakita i novca od civila.

Nakon toga na isti način kao i civile iz prethodnog naselja, svi optuženi primorali su civile okupljene u naselju Čeku silom oružja da na traktorima napuste selo, da izađu na regionalni put i napuste selo Čuška, kako svedokinja Ifete Čeku navodi, rečima: "Bežite za Albaniju".

U napadu civile koji su živeli u u naselju „Dečanska Mahala“ učestvuju i optuženi Momić Ranko i Nikolić Miloško, što se dokazuje iskazom svedoka Rašković Zorana, koji tvrdi da je Momić bio vođa jedne od grupa, te da su sa njim bili izvesni Memo, dok svedok „A1“ potvrđujući takvu izjavu navodi da je sa opt. Momić Rankom toga dana bio i Šumadija – Nikolić Miloško.

U tom smislu svedok Rašković navodi u istrazi da je video Momića i Nikolića da najpre odlaze prema naselju, a nakon izvesnog vremena iz pravca naselja, dolaze /vraćaju se/ u centar sela zajedno da sa sobom vode po 5 - 6 Albanaca, neke usput istovaraju i sa traktora, vršeći trijaž izdvajajući one za koje smatraju da su vojno sposobni.

Iz ovakvih izjava sleduje logičan zaključak da su opt. Momić i Nikolić, dejstvovali zajedno u odlasku u naselje, u samom naselju i u povrtaku u centar sela, pri čemu nije od značaja da li su to radili u jednoj grupi ili zajedno kao vođe dve grupe.

U istrazi opt. Ranko Momić priznaje da je bio u Čuškoj i da je naređenje bilo da se selo kompletno iseli, da se meštani upute u koloni prema Albaniji, po kom naređenju je tokom akcije i postupao, pa je preduzimajući radnje u tom cilju proterivao albansko stanovništvo.

Daje opis dela sela u kojem se nalazio navodeći u istrazi: „Išli smo desnom stranom sela, znači zadnje kuće, možda kilometar, možda dva, isteravali smo ljude iz kuće. Imate li oružja? Nemamo. Ajmo napred ljudi. Gde su žene i djeca bili, njima koliko sam mogao toliko sam im pomogao...“ i dalje: “ vidite, tu su ovaj rekli da se cijepaju dokumenta..... svima je i meni između ostalog”.

Prema izjavama svedoka oštećenih „Dečanska mahala“ nalazi se uz glavni magistralni put, idući desnom stranom sela, na kraju sela, poslednje kuće do Bistrice.

Iz iskaza svedoka Halit Gaši, Zelfije Gaši, Tuše Gaši, Redž Keljmendi i Muj Gaši možemo zaključiti da su 40 članova porodice Gaši, žene, deca i starije osobe optuženi primorali da se svi popnu na jedan traktor sa prikolicom i napuste selo i krenu put Albanije, pošto su prethodno bili primorani da predaju lična dokumenta, zlatan nakit i novac, kako se to vidi u izreci optužnice.

Posledice napada na civile u naselju Čeku ogledaju se u smrti dva lica -Čeku Kadrije i Čeku Hasana, čiji su posmrtni ostaci spaljeni u Kadrijinoj kući, odnosno Hasanovoj štali, u naselju Čeku, što se utvrđuje na osnovu iskaza svedoka Hasana i Ifete Čeku.

U prilog tome govori nam sadržina dokumenta Obdukcioni zapisnici Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19. avgusta 1999. godine iz kojih se

vidi da su kod posmrtnih ostataka

Kadri Čeku, 69 godina, uočene povrede povrede - 6 ulaznih rana na leđima nanetih vatrenim oružjem, uzrok smrti rane od vatrene oružja,

dok je telo Čeku Hasana (Ć2), 69 godina, teško nagorelo, uočene povrede rana na slepoočnici i na desnoj strani grudi, obe nanete vatrenim oružjem.

Posledice napada u naselju „Dečanska Mahala“ ogleda se u smrti dva lica Gaši Hakija i Gaši Selima, čiji su posmrtni ostaci spaljeni u kući Gaši Halita, u „Dečanskoj mahali“. O njihovom stradanju govore svedoci očevici Tuše Gaši, Zelfije Gaši, Gaši Halit koji saglasno izjavljuju da su Selim i Haki Gaši ubijeni u Hakijevoj kući koju su napadači zapalili zajedno sa telima ubijenih i tela su potpuno izgorela. Posmrtni ostaci ubijenih sahranjeni na jednom mestu.

Iz Obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19. avgusta 1999. godine vidi se da su tela ubijenih teško nagorela, kod Haki Gašija je uzrok smrti lezije od vatrene oružja, a kod Gaši Selima uzrok smrti nije pouzdano mogao biti utvrđen, zbog od paljevine uništenih ostataka, ali se pretpostavlja da je uzrok smrti ubistvo.

Okupljanje stanovnika u centar sela Hasan Beć saglasno opisuju svedoci: Ajša Keljmendi, Fatima LJuši, Špresa Keljmendi, Erzen LJuši, Hazir Beriše, Isa Gaši, Sabrije LJuši, Ardijan Keljmendi i Lirije F. Gaši. Kao i svedok Rašković Zoran i A1.

Deo meštana je, nakon što je opljačkan u svojim dvorištima i nakon što su im zapaljene kuće, proteran uz pucnjavu i primoran da dođe na ovo mesto, dok su ostali, preplašeni pucnjavom i paljevinama u selu, bežeći jednim slobodnim pravcem, došli u Hasan Beć.

Svedokinja Ajša Keljmendi, svedočeci o ovom događaju, opisuje kako su terajući ih prema centru sela vojnici pucali u vis, naređivši muškarcima, ženama i deci da se kreću držeći ruke na potiljku. Prema izjavi Ardijana Keljmenđija, na tom mestu bilo je okupljeno oko 200 meštana sela. Hazir Beriša navodi da je samo u delu sela, u naselju Hasan Beć, upaljeno više od 15 kuća.

Opkoljene stanovnike optuženi, pripadnici Interventnog voda, su na ovom mestu pljačkali, otimali im novac, zlatan nakit i lična dokumenta. Rešeni da oduzmu sve vredno, optuženi su tukli muškarce, pretili, pucali ispred nogu i iznad glava opkoljenih, koristeći brutalne i beskrupulozne metode.

Kako je opisao Hazir Beriša, njegovom jedanaestomesečnom sinu vojnik stavio cev svoje puške u usta, zapretivši prisutnima da će ga ubiti, ukoliko ne predaju novac. Svedok opisuje i drugi slučaj u naselju Hasan Beć, kada je vojnik zgrabio dete za kosu i rekao ženama: „Ako ne ispraznite džepove i bacite na tlo sve što imate, zaklaću ovo dete“. Takođe, Ajši Keljmendi koja nije skinula jednu mindušu, vojnik se obratio rečima: „Hoćeš da ti skinem to zajedno sa uvetom? Šta si čekala, što nisi skinula do sada?!“

Svedoci Fatima LJuši, Sabrije LJuši i A1, opisuju da je u nameri da spase život svog sina Erdogana, oštećeni Čauš LJuši, optuženima predao svoj automobil i veliku količinu novca. Čauševa supruga Fatima LJuši, navodi da je Čauš predao automobil i 80.000 DM, i pored toga ubijen je u poljskom nužniku, a Erdogan je kasnije ubijen u

kući Dem Gašija.

Zatim su svi optuženi vršili trijaž, odvojivši muškarce na jednu, a žene i decu na drugu stranu.

Aktivniji u tom trijažu bio je optuženi Popović Srećko, kog prepoznaju gotovo svi svedoci Albanci.

Deo žena i dece pod pretnjom oružjem primoran je da uće u dvorište kuće Saljija Gašija, dok su ostali prinuđeni da uđu u dvorište Hakija Gašija, gde su ih ponovo pljačkali i zastrašivali oružjem na gotovs i pucnjavom, a Skendera LJušija tukli u podrumu iste kuće.

Svedok Sabrije LJuši navodi da su od njenog supruga LJuši Ramiza uzeli dete od dve godine i bacili ga njoj u naručje a Ramiza izdvojili. Iz izjave Rašković Zorana vidi se da je optuženi Kastratović Slaviša na ovaj način izdvojio ošt. Ramiza i stavio ga u vrstu sa ostalim muškarcima koji će kasnije biti streljani. Po rečima Redža Keljmendija, isto se desilo i Jašaru Gašiju koji stajao na čelu kolone izdvojenih muškaraca sa detetom u rukama, kada mu je jedan od vojnika naredio: "Jebem ti mater, pusti to dete!"

Svedok Ardijan Keljmendi opisuje kako su Jetmira Keljmendija, tada dečaka, skinuli do gole kože, jer su sumnjali da je kod njega sakriven novac.

Na ove načine, pripadnici jedinice kojoj su pripadali optuženi zastraživali su meštane, koji su preplašeni za živote najbližih, naročito dece, bezpogovorno postupali po naredbama.

Da su se svi optuženi na način na koji opisuju svedoci ponašali potvrđuje i A1, koji govoreći o izdvajanju muškaraca iz mase okupljenih civila kaže: „Svi smo učestvovali u tome, svi smo odvajali, ne može niko da mi kaže da nije to radio..“

U neposrednoj blizini izdvojenih muškaraca-civila kojih je bilo 32, rasporedili su se, a potom stajali sa puškama u ruci optuženi Popović Srećko, Sokić Abdulah, Bogićević Boban, Bulatović Dejan, Kastratović Slaviša, Nikolić Milojko i pazili da neko od izdvojenih muškaraca ne pruži otpor ili ne pobjegne, a za to vreme optuženi Siniša Mišić i Momić Ranko vršili pljačkanje imovine izdvojenih, oduzevši im lična dokumenta, novac, zlatan nakit i sve dragocenosti koje poseduju, kako je to prikazano u tački v. optužnice.

Ovo činjenično stanje utvrđuje se na osnovu iskaza svedoka-oštećenih Keljmendi Šprese, LJuši Sabrije, LJuši Erzena, Beriša Hazira, Keljmendi Redža, Gaši Ise, Keljmendi Ardijana, Lirije Gaši, Gaši Fatime, Keljmendi Ajše, Tahirukaj Nezira, Lirije F. Gaši, Gaši Muja, Keljmendi Ajše, Keljmendi Tahira, Gaši Tuše, kao i svedoka Rašković Zorana i A1, te delimično i na osnovu iskaza optuženog Sokić Abdulaha.

Optuženi Sokić detaljno opisuje događaje u centru sela. Po Minićevom naređenju, pripadnici jedinice isterivali su meštane iz kuća i okupljali ih u centar sela /koje optuženi naziva „kod škole“/, gde su ih najpre opljačkali, zatim izvršili trijaž, odvojivši vojnosposobne muškarce, dok su ženama, starcima i deci naredili da na traktorima napuste selo.

Dalje opisuje, da je otprilike polovina pripadnika jedinice od njih 20-tak koliko ih je bilo u akciji, stajala oko izdvojenih muškaraca, napravivši jednu vrstu obruča, kako

bi pazili da ih neko ne napadne, dok su ostali vršili egzekucije. U obruču su vojnici bili udaljeni jedan od drugog 10 - 15m, a pored svake kuće u kojoj su seljaci pobijeni, bio je po jedan borac. Minić je naredio da se tako pozicioniraju. Pre izvođenja grupa za ubijanje, Mrtvi im je naredio da opkole izdvojene muškarce i rasporedio ko će gde od vojnika da stoji.

Ovakvo kazivanje optuženog Sokić Abdulaha, kao što se može videti, u saglasnosti je sa kazivanjem svih pomenutih svedoka, pa nema razloga da mu u ovom delu iskaza ne poverujemo.

Radnje nezakonitog raseljavanja iz centra sela Hasan Beć

Svedoci: Fatima Gaši, Lirije F.Gaši, Hazir Beriša, Erzen LJuši, Ardian Keljmendi, Špresa Keljmendi, Lirije Gaši, Sabrije LJuši, Tahir Keljmendi, Fatima LJuši, Erzen LJuši, Tuše Gaši, Ajša Keljmendi, Zoran Rašković, okrivljeni saradnik A1.

Svedok Lirije F. Gaši: "Posle su nas izveli na put i rekli su e sad idite za Albaniju ili za Crnu Goru".

Mi iz sela Čuške svi smo pošli odjednom traktorima tvrdi svedok Fatima Gaši. Dalje navodi kako je jedan vojnik šutnuo njenog maloletnog sina i naredio mu da se popne na traktor, dok je njoj pretio «skini noge i stavi u prikolicu, jer ću te ubiti».

Sabrije LJuši opisuje da su izdvojeni muškarci streljani, a njihova tela zapaljena i da je osećala strašan smrad kada je od strane vojnika naređeno da se svi popnu na traktore i krenu u pravcu Albanije.

Svedok Fatima LJuši onda oko nas se samo čulo pitanje «Aha, jeste hteli NATO, hoćete NATO, hoćete Albaniju, idite sada prema Albaniji», što potvrđuje svedok Tuše Gaši navodeći: onda su rekli «vi ste tražili Albaniju, pa sad ćete ići tamo, mi ćemo vas poslati tamo».

Posledica napada u centru sela

Iz iskaza svedoka nesporno je utvrđeno da se posledica napada na civile ogleda u smrti više desetina lica, pa je tako:

-Muharem Gaši ubijen u kući Ajeta Gašija; njegovo telo pronašao je njegov sin Muj Gaši,

-Čauš LJušija, koji je pronađen ustreljen u poljskom VC, blizu kuće Ajeta Gašija o njegovoj sudbini svedoče A1, Fatima LJuši, Sabrije LJuši, Erzen LJuši. Iz Obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19. avgusta 1999. godine za Čauš LJušija vidi se da je uzrok smrti prostrelna rana kroz srce i levu bedrenu kost.

-Gaši Ibiš, Salji Redž i Beriša Avdija,

O ubistvu Gaši Ibiša svedoči Redž Keljmendi koji navodi da je ubijen u dvorištu porodice Ibiša, ali da je pronađeno u kući Adema Gašija.

Svedok Sabrije LJuši je pronašla posmrtno ostatke Gaši Ibiša na ulazu u kuću Sali Redže, što potvrđuje i svedok Sadik Gaši, Ardijan Keljmendi, takođe, videla je telo Salija Redže koje je bilo pokriveno njegovim sakoom, skroz isečeno.

Svedok Haki Gaši, video leš Beriša Avdije na poljani blizu škole, u dvorištu njegove

kuće koja se nalazi pored magistralnog puta koji vodi ka Prištini, što potvrđuje i svedok Tahir Keljmendi.

Iz Obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19. avgusta 1999. godine je kod Gaši Ibiša nastupila smrt usled četiri rane od vatrenog oružja, a uzrok smrti kod Beriša Avdija su rane od vatrenog oružja. Na telu pokojnog uočeno je čak 10 ulaznih rana od vatrenog oružja.

-Gaši Ahmet, Gaši Brahim, od oca Šabana, Keljmendi Besim, Keljmendi Erdogan, Keljmendi Brahim, Keljmendi Mentor, LJuši Sefedin, Avdiljaj Hasan i LJuši Ramiz, čiji su posmrtni ostaci spaljeni u kući Dema Gašija o čemu detaljno svedoče Redž Keljmendi, koji je preživeo ovu grupnu egzekuciju, kao i svedoci Ajša Keljmendi, Sabrije LJuši, Lirije Gaši, Haki Gaši, Ardijan Keljmendi.

Ajša Keljmendi svedoči da su njen sin Erdogan i suprug Besima Keljmendija ubijeni u kući Dema Gašija, iz čije kuće je videla dim. Telo Erdogana je identifikovala i pronašla kasnije u ovoj kući, a za telo Besima tvrdi da je on bio ubijen i skroz izgoreo, njegovo telo je izgorelo u celosti.

Sabrije LJuši svedoči o ubistvu njenog supruga Ramiza i devera Sefedina LJušija, a svedok Ardijan Keljmendi ubijeni braća od strica Erdogan Skender Keljmendi, Brahim Sulj Keljmendi, Mentor Šaban Keljmendi.

Svedok Redž Keljmendi EULEKS kazuje o ubistvu Ahmet Gaši, Keljmendi Besima, Keljmendi Erdogana. Svedok Haki Gaši je video leševe ubijenih u kući Dema Gašija i prepoznao je Ahmet Gašija.

Iz obdukcionih nalaza pomenutog Instituta, vidi se da su posmrtni ostaci oštećenih koji su stradali u kući Dema Gašija teško nagoreli, da na pojedinim nedostaju delovi tela, lobanja, ruke ili noge, telo Ahmeta Gašija, osim kičme, potpuno izgorelo, rane nanete vatrenim oružjem uzrok usmrćenja oštećenih Gaši Brahima, Keljmendi Erdogana, Keljmendi Mentora, Keljmendi Besima, a kod Gaši Ahmeta, LJuši Ramiza uzrok smrti pretpostavljeno ubistvo.

Tom prilikom ubijeni su i LJuši Sefedin i Avdiljaj Hasan, dokaze za ubistvo ovih lica nalazimo u izjavama svedoka, dok se ova dva lica vode kao nestala, jer njihovi posmrtni ostaci nisu pronađeni.

Tačka g / strana 6. / optužnice ubistva

Optuženi Bulatović Dejan silom oružja od okupljenog stanovništva izdvoio je Ram Rasima, Šalja Muhameta i Gaši Derviša Brahima, sproveo ih kroz kapiju dvorišta Rasima Rame, gde ih je streljanjem lišio života.

U dokaznom postupku postupka ispitani su brojni svedoci-oštećeni koji su iznosili svoja saznanja o ubistvu Rasima Rame, Muhameta Šalje i Ibrahima Derviša Gašija, koje je opisano u Optužnici. Potrebno je osvrnuti se na činjenicu da su one u značajnom delu drugačije, posebno u pogledu načina likvidacije.

Tako sv. Betim Gaši u svojoj izjavi datoj EULEKS policiji 10.3.2010. godine, navodi da nije video šta se dogodilo u dvorištu, jer je bio iza zida, ali je čuo kako pričaju, iz čega je on mogao da zaključi da su srpski vojnici jednog po jednog odveli u dvorište Rasima Rame: Muhameda Šalju i Rasima Ramu, pa Ibrahima Gašija. Čuo je rafalnu

pucnjavu iz automatskog oružja.

On, međutim, na nedovoljno određen način govori o tim ubistvima u istrazi, a tokom pretresa čak kontradiktorno - najpre opisuje način i mesto tih ubistava, kao da je bio neposredni posmatrač istih, pa tako navodi da je npr. Rama ubijen ispred svoje kuće u dvorištu, Šalja na 2. spratu iste kuće, dok Gaši ispred jedne šupe.

No, u kasnijem toku ispitivanja izričito navodi da nije mogao da ih vidi.

U odnosu na iskaz ovog svedoka, tužilaštvo smatra da se on, u delu koji se odnosi na opisana ubistva, mora posmatrati samo u sklopu svih drugih izvedenih dokaza. Imenovani nesporno poseduje znanja o lišenju života ova tri lica, ali da ona, zbog izražene nepreciznosti i nelogičnosti u dobrom delu, nisu neposredna, već izraz njegovih pretpostavki i podataka koje je zasnovao na tuđem iskustvu.

Jedini svedok očevidac trostrukog ubistva je „A 1“, koji je video Bulatović Dejana i izvesni Madža Vukovića gde su izdvojili tri civila i neposredno u blizini pored tog zida lišavaju ih života.

Optuženi Bulatović pucajući iz mitraljeza, a Vuković iz AP : “Kada su došli do zida tu su ljudi okrenuli i počeli su rafali po njima iz puškomitraljeza.”

Smatram da ovakvom kazivanju svedoka A1 treba pokloniti veru, imajući u vidu da je on jedini očevidac ovog trostrukog ubistva, a naročito s obzirom da je u saglasnosti sa nalazima sadržanim u obdukcionim zapisnicima za ova tri lica. /Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19.08.1999. godine/

Naime, iz obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19. avgusta 1999. godine za ova tri lica, vidi se da ova tri oštećena imaju veliki broj ulaznih rana na prednjoj strani tela, uglavnom u predelu grudi, stomaka i glave, što potvrđuje da su u trenutku lišavanja života bili okrenuti licem ka izvršiocima, kao i da su lišeni života rafalnom paljbom, kako to i opisuje svedok A1. /GP 28.01.2013. godine/

Osim navedenog, svedok Ćazim Šalja, koji je dvogledom posmatrao događaje u naselju Gaši, posebno naglašava da je jedan od izvršilaca ovih ubistava nosio mitraljez. Usled jakog šoka i straha ovaj svedok je izgubio svest nakon što je video da su Muhameta Šalju i Rasima Ramu pod pretnjom oružja odveli do zida gde su ih kasnije lišili života, tako da sam čin lišavanja života nije video, čime se može objasniti da nije video ošt. Brahima Gašija /GP 30.09.2011. godine/.

Egzekucije - grupna ubistva u selu

Da je optuženi Sokić Abdulah lišio života oštećene Gaši Sulju zvanog „Muharem“ i Gaši Skendera, potvrđuje A1, koji je video da je optuženi Sokić Abdulah primorao oštećene da se kreću prema pomoćnom objektu gurajući ih i udarajući cevi svoje puške u leđa, a zatim ih na samom ulazu u objekat lišio života pucajući im u leđa. Među fotografijama iz foto albuma „Ćuška...“, prepoznao dvorište kuće Ajeta Gašija, objekte o kojima govori i kuću, ukazavši na mesto ubistva, koje se nalazi na ulazu u pomoćni objekat bez vrata, ali i u blizini ulaza-balkona u kuću Ajeta Gašija. /GP 28.01.2013. godine/

Smatram da ovakvom kazivanju svedoka A1 treba pokloniti veru, s obzirom da je sa

potpunom sigurnošću, kao mesto izvršenja prepoznao dvorište Ajeta Gašija i objekte u njemu, gde su kako je utvrđeno, pronađena tela Sulja i Skendera Gašija. Svedok A1, tačno je posvedočio da su objekti zapaljeni, kako je to utvrđeno i kazivanjem svedoka oštećenih.

Osim toga, A1 navodi da je po izvršenom ubistvu izvesni Bata Lekić zapalio kuću, zajedno sa telima ubijenih. Sa druge strane svedoci Lirije Gaši, Lirije F. Gaši, Fatima Gaši i Muj Gaši su videli da gori kuća Gaši Ajeta, potvrđujući ovakav iskaz.

Pored navedenog, smatramo da kazivanju A1 treba pokloniti veru, naročito obzirom na navode sadržane u obdukcionim zapisnicima za ova dva lica. /Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske od 19.08.1999. godine/ Naime, iz obdukcionog zapisnika za Sulja Gašija, nedvosmisleno proizilazi da je lišen života pucnjevima u leđa, dok u obdukcionom zapisniku za Skendera Gašija stoji da ima rane nanete vatrenim oružjem u predelu leđa i gudi. Telo Sulj Gašija je umereno nagorelo, dok je telo Skendera Gašija teško nagorelo. Izneto upućuje na zaključak da je izvesni Bata Lekić pomerio tela unutar kuće koju je zapalio, kako bi tela izgorela sa kućom. Ovakav scenario je realan obzirom na činjenicu da su i sva tela ubijenih civila toga dana u selu spaljivana zajedno sa kućama.

Imajući u vidu da je verzija ubistva koju daje A1 na ovaj način potvrđena, nije od uticaja činjenica da svedoci oštećeni koji su posle ovog događaja videli tela pokojnih, nisu saglasni u pogledu tačnog mesta gde su tela pronađena.

Svedok Haki Gaši, koji tvrdi da su oba tela pronađena u hodniku kuće, svedok Lirije Gaši kaže da je telo Sulj Gašija našla na balkonu, Fatima Gaši, da je telo supruga našla u hodniku, ali nije videla telo Skendera Gaši, dok svedok Sadik Gaši kaže da je Skenderovo telo nađeno u kupatilu. I ovakva kazivanja ukazuje da su tela najverovatnije pomerana, a imajući u vidu činjenicu da su svedoci tela videli tek sutra dan.

I dok su optuženi Popović Srećko, Sokić Abdulah, Bogićević Boban, Kastratović Slaviša, pazili da neko od izdvojenih muškaraca ne pruži otpor ili ne pobjegne, Momić Ranko i Nikolić Miloško u kući Azema Gašija vrše ubistvo grupe od 11 civila iz tačke g. treći stav Optužnice.

Ove optužene je identifikovao svedok Rašković, koji je bio očevidac izdvajanja i odvođenja ove grupe civila iz centra sela, izlaska optuženih i paljenja kuće sa telima nakon „obavljenog posla“, kako je to detaljno opisao u svojim izjavama i na glavnom pretresu.

Oštećeni Isa Gaši, jedini koji je preživeo streljanje, iskazuje da su optuženi neposredno pred streljanje od oštećenih ponovo tražili novac. Meštani su našli spaljena tela ubijenih, koja su sahranili u zajedničku grobnicu.

Svedok Ardijan Keljmendi potvrđuje da su u kući Azema ubijeni otac Iber Din Keljmendi, i dva brata od strica Skender i Dem Keljmendi.

Svedok Tahir Keljmendi Iber Keljmendi i Skender Keljmendi a Sabrije LJuši navode da je ubijen Uk LJuši, brat njenog supruga Ramiza.

Svedok Hazir Beriša je video kako u prvoj gupi odvođe Ibra Keljmendija, Skendera Keljmendija, Dem Keljmendi, LJušaj Uku, Gaši Bina, Gaši Jašara, Ismet Dinaja, dok

svedok Erzen LJuši otac Osman LJuši bio je u kući Azema Gašija, tu se spasilo jedno lice koje se zove Isa Gaši.

Ajša Keljmendi navodi da su njenog supruga Keljmendi Skendera ubili u kući Azema Gašija i zapalili njegove posmrtno ostatke.

Iz Obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske proizilazi da su sva lica koja su danski forenzičari pronašli a koji su prema izjavama svedoka ubijeni u ovoj kući teško nagorela. Kod pet tela nedostaje lobanja i pojedini delovi tela, rane od vatrenog oružja uočene su kod oštećenih Gši Emina, Gaši Rama, Gaši Halila, LJuši Uke, i Dinaj Ismeta. Tela pokojnih Keljmendi Skendera, Keljmendi Dema i Gani Avdilja nisu pronađena. Njihova smrt dokazuje se iskazima gore navedenih svedoka.

Optuženi Bulatović Dejan, zajedno sa još tri NN pripadnika 177. VTO-d vodi grupu do kuće Gaši Sahita. U kući iz puškomitraljeza lišava života devet civila. Tačka g. četvrti stav Optužnice.

Prema izjavi svedoka oštećenog Beriša Hazira optuženi Popović Srećko grupu muškaraca deli na dva dela, govoreći vi levo vi desno, pa je jedna grupa, grupa u kojoj se nalazio svedok odvedena u kuću Gaši Sahita.

Svedok Rašković: «vidim «Ćaleta» da se odvojio sa desetak ljudi i znam da je Bulat taj pošao s njim, znam zbog mitraljeza, odvojio se na desnu stranu od mene kako sam ja gledao, to znači da se odvojio na desnu stranu onim putem kojim smo ušli u Čušku.»

Po izjavi svedoka oštećenog Hazira Beriše lišeni su života Gaši Mus, Gaši DŽafer, LJuši Abdulah, LJuši DŽafer, LJuši Arijan, Aljijaj Zećir, Šalja Isuf, Krasnici Emruš, Skender LJuši. Svedok je bio u ovoj grupi izdvojen, ali je preživeo streljanje.

Svedok Fatima LJuši videla je sina Arijana da je tamo bio sa muškarcima i da je držao ruke na potiljku, a svedok Sabrije LJuši tvrdi da su izdvojeni i stavljeni u grupu sa muškarcima tri Ramizova brata: Sefedin, DŽafer, i Abdulah.

Hazir Beriša je sa sigurnošću prepoznao optuženog Bulatović Dejana, kao jednog od trojice koji su pucali u njih. Kako navodi, opt.Bulatović stajao je u sredini i pucao iz puškomitraljeza, dok su još dvojica neposrednih izvršilaca pucali iz AP. Iz Izveštaja EULEKS-a je JRZ o postupku foto identifikacija, predmet broj 031-10-EYCS 3 od 22. avgusta 2012. godine, proizilazi da je svedok Hazir Beriša, nakon što su mu prikazane četiri fotografije označene brojevima od 1 do 4, prepoznao Bulatović Dejana, kao lice koje je toga dana nosilo puškomitraljez i pucao u njega i grupu ljudi. Sličnost je ogromna kaže svedok.

Nakon rafalne paljbe, izvršioци su pristupili „overavanju“ civila pištoljem iz neposredne blizine, a zatim su kuću sa telima zapalili, iskazuje oštećeni preživeli Beriša Hariz.

Iz Obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu univerziteta Južne Danske proizilazi da su sva lica koja su danski forenzičari pronašli, a koji su prema izjavama svedoka ubijeni u ovoj kući teško nagorela. Najveći deo tela i ekstremiteta fali kod Gaši Musa, dok kod ostalih nedostaje lobanja. Rane od vatrenog oružja uočene su kod Gaši DŽafera, LJuši Abdulaha, LJuši Arijana i LJuši Skendera. Dok se kod LJuši

Gatera, Aljijaj Zećir i Krasnići Emruša, radi o sumnji na ubistvo ili kako je navedeno o pretpostavljenom ubistvu. Dok telo Šalja Isufa nije pronađeno, ali se o njegovom ubistvu saznaje na osnovu iskaza svedoka Hazira Beriše koji je preživio streljanje.

Broj ubijenih civila u Ćuškoj, čiji su posmrtni ostaci uglavnom spaljeni, kao i broj spaljenih i uništenih kuća utvrđuje se ne samo iskazima saslušanih svedoka, već i na osnovu dokumenata OEBS Misija na Kosovu.

Tako na primer iz Izveštaja koji nosi referentni broj DN464-228 sa lokacije Ćuška proizilazi da su danski forenzičari u masovnoj grobnici na lokaciji Ćuška 1 u Ćuškoj pronašli 42 tela koja su sahranjena od toga 38 tela su bila spaljena, dok 4 tela nisu. Lica su ubijena 14. maja posle 7 sati.

Izveštaji o obdukciji Instituta za forenzičku medicinu Univerziteta u Danskoj, sadrže izveštaje o pregledu i obdukciji 36 leševa iskopanih na lokalitetu Ćuška. Iz obdukcionih zapisnika vidi se da je većina tela izgorela ili nagorela, nekima nedostaju delovi tela, te da je kod nekih tela utvrđen uzrok smrti u vidu prostrelina hicima iz vatrenog oružja. U izveštaju se navodi da je u 33 slučaja izvršena identifikacija. Identifikacija nije izvršena putem DNK analize, ali je identitet ubijenih nesumnjivo utvrđen na osnovu svedoka očevica grupnih i pojediničanih ubistava, kao i na osnovu prepoznavanja posmrtnih ostataka od strane svedoka najbližih rođaka ubijenih civila, sutradan po izvršenim ubistvima na mestu gde su tela pronašli.

O tome da su tela spaljivana, po izvršenim likvidacijama govore nam svedoci i Mustafa Hisfukaj, Haki Gaši, Hazir Beriša, Redž Keljmendi, Halit Gaši, Isa Gaši, Lirije Gaši, Sabrije LJuši, Muj Gaši, Ardijan Keljmendi, Erzen LJuši, Fatima Gaši.

Razlog spaljivanja je očigledan, da se uklone dokazi i da se oteža dokazivanje identiteta ubijenih.

Na 5 m južno od masovne grobnice pronađeni ostaci zapaljenih ličnih karata. Dokument o pronađenim ličnim kartama nosi oznaku K0019781 strana istražnih spisa 1915/229.

Prilikom ove akcije optuženi su požarom uništili više od 40 porodičnih kuća i pomoćnih objekata. Vlasnici ovih kuća najbrojani su u tački b stav 2 optužnice.

Broj i vlasnici spaljenih kuća utvrđuju se na osnovu izjave Hadži Ćekua, tadašnjeg starešine sela koji je po izvršenom zločinu sačinio spisak spaljenih kuća i drugih objekata, kao i na osnovu saglasnih kazivanja svedoka:

Svedok Hazir Beriša, koji govori da su toga dana zapaljene sve kuće, više od 15 kuća u naselju Hasan Beć koji je samo deo sela Ćuške, pa nabroja kuće Sahita Gaši, Sulja Gaši, Gaši Dema, Gaši Tahira, Gaši Salija, Rama Rasima, Ise Gaši, Ramadan Gaši, Halila Gašija, takvu izjavu potvrđuje svedok Mustafa Hisfukaj koji je video kako izlazi dim i primetio da sve kuće gore, kuće Isa Jašarija, Haljilja Avdija,

Svedok Isa Gaši koji je video da gore kuće Gaši Jašara, Gaši Halila, Gaši Salija.

„Izgorele kuće Tuka LJušija, Erzen LJušija i Ćauš LJušija,“ videla je svedok očevidac Sabrije LJuši.

Redž Keljmendi je video kuću Ibera Keljmendija da gori, potom sve kuće u naselju Gašija, kuće Ibrahima Gašija, Ram Gašija, a onda redom do Ćekua, kuće Halita

Gašija, Haljilja Dervišija, Ramadana Hodže...

„Videla sam kuću Ajetovu i Salijevu kuću“ govore nam Lirije Gaši i Lirije F. Gaši.

Svedok Muj Gaši video je da gori kuća Ajeta Gašija, svedok Ardijan Keljmendi kuća Sali Redže a svedok Fatima LJuši je videla nekoliko kuća kako gore, i to kuće Hadži Gašija, Hadži Vokšija i Uk LJušija i Čauš LJušija.

Fatima Gaši kuća Jašara Gašija, Isa Gašija, Halit Gašija, Sulj Gašija, Salji Gašija, Ajet Gašija, Dem Gašija, DŽevdeta Gašija, Sadik Gašija, Ibrahima Gašija, Mus Gašija, Hakija Gašija.

Svedok Halit Gaši /Istraga 14.05.1999. godine/ je video da vojnici pale Zenilovu kuću, a potom kuće Nimana Avdi Gašija, Šabana Gašija, Sulje Gašija, svedokova štala i garaža kojom prilikom zapaljen je i automobil marke Mercedes tip 200a, dok je u naselju kod Hasan Bećaja, toga dana izgorelo 12 kuća.

Uviđaj danskih forenzičara koji je izvršen 24. juna 1999. godine. Sastavni deo uviđaja su fotografije zapaljenih kuća, u koje smo izvršili uvid, koje datiraju iz juna 1999. godine i na kojima se jasno vidi do koje mere je selo Čuška uništeno spaljivanjem porodičnih kuća.

Akcija u selu Pavlan

Napad na selo Pavlan opisuje svedok Rašković navodeći da je cela jedinica iz Čuške učestvovala u napadu na Zahač pominjući optužene Popović Srećka, Momić Ranka, Nikolić Milojka, Mišić Siniše, Sokić Abdulaha, Bulatović Dejana, Kastratović Slavišu i Bogićević Bobana. /Izjava 17.11.2010. godine, u istrazi i na Glavnom pretresu/

U Pavlan su ušli iz dva pravca, sporednim i regionalnim putem Priština – Peć, „Podelili smo se u dve kolone, sećam da su jednu kolonu predvodili Šumadija i Čale, a drugu Mrtvi i Bosanac. Krenuli smo sa obe strane puta, to je neki donji prašnjav zemljani put, kažem donji jer postoji i gornji glavni magistralni put od Čuške ka Zahaću“.

Stručnjak iz Vojnogeografskog instituta Avramović Zoran, tumačeći karte u spisima, potvrđuje istinitost navoda svedoka Raškovića, objašnjavajući da od sela Čuška do zaseoka Pavljan postoji jedan lošiji put kojim može da se stigne, kolski put paralelno sa glavnim putem.

Napad je izveden i odvijao se po unapred utvrđenom scenariju, kako to proizilazi iz svedočenja svedoka Raškovića.

Pored toga, svedokinja Iljete Hadžijaj posvedočila je na glavnom pretresu 31.01.2013. godine da je u Pavljanu u toku napada srela optuženog Kastratovića, koji je ispalio rafal iz svoje automatske puške iznad njihovih glava, a potom upozorio da sa ostalim meštanima mora da napusti selo, jer pripadnici Interventnog voda imaju naređenje da pljačkaju, spaljuju i ubijaju sve što vide, nakon čega je sa grupom meštana napustila selo i krenula put Goraždevca.

Ova svedokinja potpuno je sigurna u identitet okrivljenog Kastratovića, jer se poznaju još iz školskih dana, a prepoznala ga je i na fotografiji kako to stoji u Izveštaju o sprovedenom postupku prepoznavanja – EULEKS od 10.03.2011. godine. Iako je oštećena Iljete ovaj postupak optuženog Kastratovića protumačila kao

upozorenje i pomoć u konkretnoj situaciji, nesumnjivo je da je optuženi bio u selu Pavljan kritičnog dana kao i da je sa ostalim pripadnicima Interventnog voda pucao u vazduh u nameri da zastraši meštane sela Pavljan i prisiljavao ih da selo napuste. Svedok Selim Hereći u svojoj izjavi datuoj EULEKS-u 10.03.2010. godine takođe potvrđuje da je toga dana u Pavljanu video optuženog Kastratovića.

Događaj sa Ganimete Nikči

O maltretiranju maloletne Ganimete Nikči i Ajete Nikči od strane optuženih Nikolić Milojka i optuženog Popović Srećka kao i o silovanju maloletne Ganimete Nikči svedoče ove dve svedokinje na jedan jasan i ubedljiv način, pa im s toga treba pokloniti veru. Radnje optuženih opisao sam u tački 3.g.

Ganimete Nikči, /E 18.03.2010. godine/ navodi da je bila u društvu sa Arijetom, u povratku iz DŽufine kuće, gde su otišle po dokumenta, kada su im prišli optuženi i uveli u DŽufinu kuću. Isto kazuje i Zapisnik o ispitivanju svedoka predmet KTNI. br. 2/12, 27.06.2012. godine.

Tužilac je obavio radnju prepoznavanja preko grupnih fotografija i foto albuma kje su prikazane svedokinji, u svemu na način kako je to predviđeno članom 100. u vezi člana 90 ZKP.

Svedok je iz albuma fotografija „Foto-album uniformisanih lica na fotografijama snimljenih '99 godine, na Kosovu i Metohiji“. na fotografiji broj 3, na strani 5 prepoznala osobu koja se nalazi na grupnoj fotografiji / Srećko Popović/ navodeći da on je bio onaj što je pucao prema njoj toga dana, pošto nije mogla da nađe pištolj, dok na na fotografiji broj 6, strana 11, kao i na fotografiji broj 36, na strani 12, prepoznaje osobu koja je toga dana nosila maramu na glavi i koji ju je tukao i udario po glavi i silovao (Nikolić Milojko).

Popović Srećka prepoznaje nesumljivo i na fotografiji broj 1, 2, 3 i 9. u albumu „Fotografije iz albuma koji je TRZ primio od organizacije Hjuman Rajt Voč (Human Rights Watch) koje je dostavio Ted Abraham iz NJujorka 20.12.2010. godine“, kao lice koje je bilo i u dvorištu, on je bio taj što je pucao prema njoj kad je bila u hodniku kuće. NJega prepoznaje i na fotografiji broj 34. iz albuma 1-90.

Na glavnom pretresu Ganimete Nikči opisuje kako je opt Nikolić silovao, prepoznavši ga na liniji prepoznavanja u vrsti za prepoznavanje, dok je u sudnici prepoznala glas opt. Popovića.

Iskaz oštećene Ganimete Nikči potvrđuje svedok oštećena Ajeta Nikči koja navodi da je najpre otišla po vodu, a potom jedno vreme bila zatvorena u jednoj sobi, za vreme dok je Ganimeta bila silovana u drugoj sobi. Nakon izvesnog vremena videla je Ganimetu da leži na kauču, svučena od pola na dole, te da je bila krvava od pojasa na dole, da su joj noge bile krvave. Pomogla joj je da ustane i da se opere.

U pogledu samog akta silovanja svedokinje su potpuno saglasne. Identitet izvršioca u liku optuženog Nikolića nesumnjivo utvrđen od strane oštećene Ganimete.

Postoje razlike u njihovim kazivanjima koje nisu bitne. Tako Arijeta tvrdi da su i nju

vojnici vukli za kosu i šamarali. Tvrdi da su Veselj, DŽejrane i Hatidže ubijeni za vreme dok su njih dve bile u DŽufinioj kući, međutim oštećena nije svedok ovih ubistava koja su izvršena na drugom kraju sela, u kući koja je udaljena po njenoj izjavi 10 km, pa je takva tvrdnja očigledno rezultat činjenice da je ona od drugih kasnije imala takva saznanja.

Svedok Tane Nikči na glavnom pretresu, 05.06.2013. godine, opisujući susret sa Ganimete i Arijete nakon akcije, izjavila je da su izgledale kao da ih je neko tukao.

Kuća Agima Selmanaja

Da su optuženi Nikolić Miloško, Momić Ranko, Popović Srećko, bili u dvorištu kuće i vršili pljačku okupljenih civila iz tačke 3. v optužnice proizilazi iz iskaza svedoka Servete Seljmanaj /gl. pr. 01.02.2013. godine/, Đejlone Gaši /gl. pr. 01.02.2013. godine/, Fidana Selmanaj /izjava EULEKS-u 11.03.2013. godine/, kao i iz izjava svedoka Ise Gaši /Izjava data EULEKS JIRZ 16.03.2010. godine/, Selim Hereći /Izjava data EULEKS JIRZ 10.03.2010/, Halit Gaši /Izjava data EULEKS-u JIRZ 17.03.2010. godine GP 01.02.2013. godine/, koji navode da su optuženi, pucajući u vis, primorali civile okupljene u ovom dvorištu da predaju novac i dragocenosti i zlatan nakit.

Identitet optuženih utvrđen je na osnovu Izveštaja o sprovedenom postupku prepoznavanja EULEKS od strane svedokinje Đejlone Gaši od 08.03.2011. godine. Osim toga, prilikom davanja izjave u Peći, 27.06.2011. godine Tužiocu za ratne zločine, iz albuma fotografija „Foto-album uniformisanih lica na fotografijama snimljenih '99 godine, na Kosovu i Metohiji“. prepoznaje na fotografiji broj 1. na strani 1. prepoznaje lice koje u ruci drži pušku, koje sedi na vozilu prvi s leva (Ranko Momić), na fotografiji broj 3 na strani 5. Srećka Popovića i na fotografiji broj 6. na strani 12, prepoznaje Nikolić Miloška koji je bio prisutan u dvorištu kada su okupljene civile pljačkali „Oni su tražili samo to zlato i pare, to sve što smo imali i nisam baš 100% sigurna da su oni bili tamo u dvorište, ali za ovog na broj 24 ja sam 100% sigurna da je on bio tu. I on je bio onaj što je pričao sa motorolom“. (Srećko Popović)

Svedoci tvrde da je u dvorištu Popović Srećko, kojeg prepoznaje Đejlone Gaši izvršio trijaž izdvojivši iz mase okupljenih civila 6 muškaraca, Agima Saljmanaja, Šabana Keljmendija, Hadži Drešaja, Nimona Gašija, Muće LJuljaja i Zenuna Šalje, koje su šest NN pripadnika jedinice sproveli u kuću Gaši Zimera i ubili.

Iako nemamo očevice lišavanja života šatorice oštećenih, svedoci su videli njihovo izdvajanje i odvođenje iz dvorišta Agima Seljmanaja u kuću Zimera Gašija. Čuli su se pucnji, a potom je kuća Zimera Gašija zapaljena, tako da su izgoreli i posmrtni ostaci ovih oštećenih.

Nakon toga je svim prisutnima naređeno da krenu iz dvorišta i iz sela za Albaniju, što su okupljeni civili i učinili napustivši selo.

Kuća Nikči Vesela

g. Da su optuženi Mišić Siniša i Nikolić Miloško u kući Nikči Vesela, u dnevnoj sobi, utvrđuje se na osnovu iskaza svedoka Ram Nikči, iz albuma fotografija Radoslava

Minić, prepoznaje Mišić Sinišu, a oštećena Ganimete Nikči prepoznala je optuženog Nikolić Milojka. I jedan i drugi su bili viđeni kako izlaze iz kuće iz koje su svedoci čuli pucnjavu i u kojoj su lišeni života Vesel, Hatidže i DŽejrane Nikči. /Zapisnik o prepoznavanju, 18.02.2011. godine/

Svedok Halid Gaši opisuje kako je našao njihova spaljena tela u dnevnoj sobi porodične kuće Vesela Nikčija. Svojim rukama je sakupljao kosti i stavljao u bure i onda sve to pokrio. /Izjava EULEKS-u 17.03.2010. godine i na glavnom pretresu 01.02.2013. godine/

Tela oštećenih video je i Salji Nikči koji je opisao da su tela njegove majke i oca Hatidže i Vesela delimično nagorela dok je DŽejrane izgorela cela. Prepoznao ih je po garderobi i nakitu. /GP 07.06.2013. godine/ NJegov rođeni brat Ram Nikči sakupio je i sahranio posmrtnu ostatku.

Optuženog Popović Srećka je oštećena Ganimete Nikči označila kao lice koje je u njihovom dvorištu zapalilo štalu, kako to proizilazi iz zapisnika o ispitivanju svedoka /KTNI br. 2/12 od 27.06.2012. godine/. Ona je izvršila prepoznavanje optuženog u „Foto-albumu uniformisanih lica na fotografijama snimljenim `99. na Kosovu i Metohiji“, fotoalbumu „Fotografije iz albuma koji je TRZ primilo od Organizacije Hjuman Rajts Voč, koji je dostavio Fred Abrahams iz NJujorka 20.12.2010. godine“.

Da su 11 porodičnih kuća u selu (iz tačke 3. b. stav 2 Optužnice) spaljene kritičnog dana proizilazi iz izjave svedoka Halit Gaši /E 17.03.2010. godine/ i izjava na glavnom pretresu, koji tvrdi da je spaljeno pet kuća, svedok Servete Selmanaj da je izgorela kuća Nimuna Gašija, Zećira Selmanija, Agima Selmanija, Zimera Gašija i njena kuća.

Svedok Sali Nikči tvrdi da je izgorela njegova kuća, Veselova, Alijeva, Šabanova, Amera Sadikua, Ram Sadikua, Esada Gašija, Sahita Gašija u Pavljanu, Zeki Meri, Beki Meri iz Zahaća /Transkript 07.06.2013. godine/

O spaljenim kućama govore i Tane Nikči, Ganimete Nikči, Isa Gaši, Đeljone Gaši.

Napad je imao za posledicu smrt Gaši Zimera u kući Nimona Gašija, čiji su posmrtni ostaci spaljeni zajedno sa kućom, o čemu svedoči Iljefete Hadžijaj, koja je videla da telo Zimerovo gori zajedno sa kućom u kojoj je ubijen a prepoznala ga je po džemperu, Selmanaj Servete i Fidan Selamanaj, Gaši Halit i Đeljone, Selim Hereci, Isa Gaši, koji je u zapaljenoj kući Nimona Gašija pronašao posmrtnu ostatku Gaši Zimera. Bio je teško spaljen, tako da su na okupu ostale samo kosti sa njegovim ručnim satom oko kostiju.

I u ovom slučaju danski forenzičari vršili su obdukciju posmrtnih ostataka, vršili fotografisanje uništenih kuća tako da se broj ubijenih i stanje posmrtnih ostataka, požarom uništene kuće, mogu utvrditi i na osnovu dokumentacije koje su oni vršili istraživanja u junu 1999. godine sačinili, a ne samo na osnovu izjave pomenutih svedoka. Pa tako:

Iz izveštaja o izvršenoj obdukciji pod brojem 003-006/99/DK-S proizilazi da su u grobnici koja je označena kao Pavlan 1, pronađeni posmrtni ostaci, koji su identifikovani od strane rodbine, i to Gaši Nimona, Zenun Šalje, Muć LJuljaja, Aguša

Seljmanaj, Hadži Drešaja i Keljmendi Šabana.

U zaključku ovog izveštaja stoji da je za tri lica uzrok smrti nepoznat ali da se predpostavlja da je reč o ubistvu dok je za jedno lice uzrok smrti povreda u predelu grudnog koša usled ranjavanja iz vatrenog oružja. Sastavni deo izveštaja su fotografije koje predstavljaju mesto zločina, na fotografijama broj 2 i 3, na kojima se vidi oštećena kuća od požara a na fotografijama 4 i 6, projektili u zidu sobe.

Izveštaj o izvršenoj obdukciji broj 01/99 od 21. avgusta 1999. godine proizilazi da je Zimer Gaši, star 32 godine čije je telo veoma nagorelo i raspadnuto da je uzrok smrti rana od vatrenog oružja ulazna na levoj i prednjoj strani grudnog koša. Iz forenzičko tehničkog izveštaja od 22.02.2000. godine pod brojem DK99-006-2 proizilazi da je danski forenzički tim izvršio uviđaj u velikoj kući u ograđenom dvorištu u kojoj je jedno lice navodno ubijeno hicima iz vatrenog oružja, a kuća potom zapaljena.

Iz izveštaja o izvršenoj obdukciji za Veselja, Đeljone i Hatidže Nikči u zaključku stoji da je za dva lica uzrok smrti nepoznat, da je pretpostavljeni uzrok smrti ubistvo dok za jedno lice verovatno povreda u predelu abdomena usled ranjavanja iz vatrenog oružja, kod činjenice da je pronađena jetra sa jakim znacima kontuzije.

Iz Forenzičko tehničkog izveštaja od 21.02.2000. godine pod brojem 99-006-1 proizilazi da se zločin dogodio u vezi sa napadom na selo, tri lica su nasilno uvedena u jednu kuću, gde su lišena života pucnjima iz vatrenog oružja nakon čega je kuća spaljena. Tela su potom pokopali rođaci na obližnjoj lokaciji.

Sva tela iz ovih izveštaja izgorela su u požaru. Uviđajem izvršenim u dnevnoj sobi kuće ustanovljeni su tragovi koji potvrđuju informaciju da su ljudi usmrćeni iz vatrenog oružja, te da je kuća potom zapaljena.

Na glavnom pretresu oštećenom Saljiju Nikčiju pokazan je foto album koji je sačinjen prilikom uviđaja lica mesta, pa je na fotografijama označio mesta na kojima su pronađeni posmrtni ostaci ubijenih.

Akcija u selu Zahač

Iz tri pravca: iz sela Plavljan, sa druge strane asfaltnog puta Peć-Priština i od strane šume kod reke Bistrice, svi zajedno i istovremeno, delujući u sastavu svoje jedinice, izvršili su napad na civilno stanovništvo u selu Zahač.

Svedok Rašković Zoran /u svojim izjavama Tužiocu po članu 504, u istrazi i na GP/ navodi da je cela jedinica iz Čuške učestvovala u napadu na Zahač i to optuženi Popović Srećko, Momić Ranko, Nikolić Miloško, Mišić Siniša, Sokić Abdulah, Bulatović Dejan, Kastratović Slaviša, Bogićević Boban.

Iskazi svedoka oštećenih o napadu na selo Zahač su u velikoj meri usklađeni. Oštećeni opisuju kako su ih optuženi pucnjem i vikom isterali iz domova, primoravši ih da se okupe na dve lokacije u centru sela, gde su ih opljačkali. Odlučni da od meštana oduzmu sve vredne stvari, optuženi su pretili okupljenim muškarcima da će ih pobiti, a žene skinuti do gole kože, ukoliko im po džepovima pronađu bilo šta „sumnjivo“.

Ovako saglasno iskazuju svedoci Ismet Avdiju /GP 05.06.2013. godine/, Ramuš Rama /izjava TRZ 24.06.2010. godine/, Hajrulah Hiseni /TRZ 25.06.2010. godine, GP

21.02.2013. godine/, Nezir Bajram Kastrati /EULEKS, 24.04.2010. godine/, Nezir Kastrati /TRZ 24.06.2010. godine/, Zile Dobra /EULEKS, 15.04.2010. godine/, Bajram Rama /Izjava data EULEKS policiji 14.04.2010. godine, GP 21.02.2013. godine/, Tane Nikči /Izjava data EULEKS policiji 22.04.2010. godine/, LJaureta Rama /GP 20.02.2013. godine/, Sali Nikči /GP 07.06.2013. godine/, Halit Gaši. /GP 01.02.2013. godine/ Svedok Ali Nikči u svom iskazu na GP od 04.06.2013. godine, navodi da je veliki broj stanovnika Zahaća bio okupljen kod groblja u selu. Na isti način objašnjava događaje i svedok Nezir Kastrati, Šaban Kastrati /GP od 04.06.2013. godine/, Ismet Avdiju i Tane Nikči /GP 5.06.2013. godine/, Fazlije Hiseni i Avdil Hiseni, Faton i Hajrie Dermaku. /GP 06.06.2013. godine/

Svedok Ali Nikči je video optuženog Brnovića u pratnji kolone, dok svedoci Fazlije Hiseni i Avdil Hiseni, Brnovića vide kod auto servisa, gde je zaustavio kolonu.

Svedok oštećeni Avdulj Hiseni prepoznao je opt.Kastratovića (koga zna od ranije) dok je sa puškom uperenom prema ženama i deci, okupljenim civilima naredio: "Sve šta imate, dokumenta, pare, zlato ovde postavite, ili ću vas sve ubiti". /GP 06.06.2013. godine/

Svedok oštećeni Azem Mehmeti prepoznao je optuženog Korićanina koji je, naoružan automatskom puškom, sa „saborcima“/drugim počiniocima opljačkao samog Mehmetija i druge okupljene ispred njegove kuće. /Izjava TRZ 25.06.2010. godine/

I optuženi Ranko Momić i Abdulah Sokić, priznaju da su pripadnici Interventnog voda tokom ove akcije upadali u kuće, pljačkali, palili, proterivali stanovnike sela. /Istraga 19.05.2011. godine odnosno 07.06.2010. godine/

Vrlo siguran u svom iskazu je i opt.Popović na /GP 21.12.2010. godine/ kada sa puno detalja opisuje susret sa Bogićevićem na izlasku iz Zahaća, kada mu je upravo on dao te 3-4 isprave koje je optuženi Popović pocepao. Ovakva odbrana optuženog Popovića potvrđuje prisustvo optuženog Bogićević Bobana u akciji u selu Zahač.

Nastojanjem da prikaže da je akciju napustio još na samom početku, u selu Čuška, optuženi Bogićević ustvari pokušava da skрати vreme provedeno u akciji i na taj način umanjí/minimizira i negira, svoju ulogu u zločinima počinjenim u selima Čuška, Pavlan i Zahač.

Nakon što su opljačkani (na način opisan u tački 4. d Optužnice), meštanima je naredeno da napuste selo. Sam optuženi Brnović priznaje da je bio na magistralnom putu Peć - Priština kada su se kretale kolone proteranih iz Čuške, Pavljana i Zahaća, tvrdeći da je pokušao da umiri uznemiren narod i da ubedi meštane da se vrate u svoja sela.

Svedok Hajrulah Hiseni iskazuje da je opt.Brnović, nakon što je posmatrao kako vojnici pljačkaju oštećenog i druge meštane okupljene ispred njegove kuće, naredio da uđu u kamion i idu u pravcu asfaltnog puta /EULEKS Izveštaj o sprovedenom postupku prepoznavanja/.

Ovaj svedok, saglasno sa mnogim drugim (Ali Nikči, Ram Nikči, Rašit Đokaj) dalje iskazuje da je opt.Brnović bio na magistralnom putu Peć - Priština, usmeravajući kolonu. Svedokinja Fazli Hiseni je vrlo sigurno opisala događaj kada je opt.Brnović,

kod autoservisa zaustavio konvoj na kom je bila. Čula je supruga kako moli opt.Brnovića da mu spase sinove, na šta mu je opt. odgovorio da im nema spasa ukoliko su na nekoj listi. Svedokinja optuženog poznaje od ranije, jer je dolazio kod njenih sinova da servisira auto. /GP 06.06.2013. godine/

Svedok Avdulj Hiseni možda najpotpunije opisuje radnje opt. Brnovića koga poznaje od ranije, navodeći da je prvo izdao naredbu meštanima da izađu na put, a kad su izašli na put, optuženi je već bio tamo. Kod autoservisa je naredio mladićima da siđu sa konvoja, a ostalima u koloni da idu prema fabrici „Zastava“. Tu ih je opt. zadržao 3 sata, nakon čega im je naredio da krenu put Rožaja /GP 06.06.2013. godine/

Optuženog Korićanin Veljka koji je stajao sa puškom u ruci i davao podršku vojnicima koji su izdvajali mladiće koji će kasnije biti ubijeni u kanalu autoservisa, u toj situaciji prepoznaje svedok Azem Mehmeti /EULEKS Izveštaj o sprovedenom postupku prepoznavanja 16.02.2011. godine/, te svedoci Sani Uka i Bajram Rama.

Izmenjenom optužnicom bliže je definisana uloga optuženog Korićanin Veljka i njegov doprinos u izvršenju dela, kao i optuženog Brnovića, a kako to proizlazi iz iskaza svedoka Azema Mehmetija, Hajrulaha Hisenija, Rama Rame, Avdulja Hisenija, Fazlije Hiseni, Rašita Đoke, Bajrama Rame, Sani Uke i Izveštaja Euleksa o sprovedenom postupku prepoznavanja sa fotografija (Ali Nikči, Ram Nikči, Sani Uka, Hiseni Hajrulah).

Da su u ovom napadu lišena života lica navedena u optužnici pod tačkom 4. a. drugi stav utvrđuje se na osnovu iskaza svedoka Fazlije Hiseni, Ramuš Rame /DS 24.06.2010. godine/, Ali Nikči, Kastrati Nezira, Hiseni Hajrula, Hiseni Avdila, Smajlaj Bajrama, Šalja Vahida, Dobra Šehide, Đoka Rašita, Kastrati Šabana, Nikči Tane i Nikči Rama, Đokaj Rašita.

Svedocima nije bilo dozvoljeno da preuzmu posmrtnu ostatku svojih rođaka iz Auto servisa. 17 tela ubijenih u autobuskoj garaži nestala a garaža zapaljena.

Iz forenzičko-tehničkog izveštaja broj DK99-008-1 od 29.02.2000. godine, o izvršenom uviđaju u autobuskoj garaži u selu Zahač, utvrđuje se, s obzirom na pronađene materijalne tragove da je izvestan broj lica lišen života u kanalu servisa. U samoj garaži pronađeni su lična karta na ime Mehmeti Demaku, rođen 1900. godine i Legir Demaku rođen 15.01.1937. godine, tri istrošena šanžera kal.7,62 mm, 7 praznih čaura metaka kal.7,62mm 7 metaka kalibra 7,62 mm, deo kosti lobanje, mrlje čije je poreklo krv na zidovima kanala u auto servisu, na samom podu utvrđeno je prisustvo velikog broja perforacija od projektila. Pronađena municija verovatno bila korišćena u automatskim puškama marke „Kalašnjikov“ koja je izbacivala čaure metaka sa desne strane.

Između ostalog u samoj garaži pronađeni su delovi perforiranog brojčanika časovnika na kome se vidi datum petak 14. maj, vreme 16,40 časova, što bi moglo predstavljati vreme ubistava.

Iz foto dokumentacije može se videti da je na licu mesta pronađena obuća koja liči na civilnu obuću.

Takođe, utvrđeno činjenično stanje ukazuje da su tokom napada na selo Zahač 14.

maja 1999. godine požarom uništene i kuće Kastrati Nezira, Zile Dobra, Sadri Rama, Sani Uka, Meri Zekija, Meri Bekija i Meri Hadžije, kako je navedeno u tački dispozitiva, ali i kuća, Đokaj Rašita, Nikči Salija.

Događaj u dvorištu Sadrija Rame ubistvo ošt. Sadrija, Fatona i Valjdeta Rama (tačka 4. d Optžnice)

Događaje u dvorištu Sadrija Rame opisuju svedoci LJaureta Rama, Sani Uka i Bajram Rama.

Oštećeni Sani Uka i Bajram Rama, pak, saglasni su da je ošt. Sadrija, Fatona i Valjdeta Ramu, života lišio optuženi Nikolić Milojko.

Svedok Bajram Rama, koji je u poslednjim trenucima pred egzekuciju bio sa njima u ambaru, prepoznao je opt. Nikolić Milojka koji je, nakon što je njega pustio, lišio života preostalu trojicu. /EULEKS izveštaj o sprovedenom postupku prepoznavanja 22.02.2011. godine/

Svedok Sani Uka je bio prisutan u dvorištu i u momentu ubistava. Sa velikom verovatnoćom (čak 90%) prepoznao je opt. Nikolića kao počinioca, što se utvrđuje na osnovu Izveštaja o sprovedenom postupku prepoznavanja EULEKS od 07.03.2011. godine. Svedok je na fotografiji broj 3. iz albuma Kastratovića, prepoznao Nikolić Milojka u liku osobe - vojnika, koji se na fotografiji nalazi prvi s leva. Tom prilikom svedok je izjavio „To je osoba koja je počinila ubistva u mom dvorištu, 14. maja 90% sam siguran za njega. On je bio osoba koja je otvorila vatru prema muškarcima“.

Smatram da u konkretnom slučaju, treba pokloniti veru prepoznavanju počinitelaca od strane Sanija Uke i naročito Bajrama Rame, s toga što su oni kao očevici direktni učesnici događaja.

U trenutku kada je LJaureta Rama napustila dvorište ošt. Sadri, Faton i Valjdet Rama još su bili živi i u dvorištu, pa nije videla situaciju kada su primorani da uđu u ambar. Kako je navela, svedokinja je tek deset minuta kasnije začula pucnjavu iz pravca svoje kuće, a znajući da je opt. Bulatović koga je sa sigurnošću prepoznala, ostao u dvorištu, pa pogrešno zaključuje da ih je on i lišio života. Oštećena LJaureta Rama, koja je kritičnom prilikom izgubila oca, strica i brata, opisuje događaje koji su prethodili njihovom ubistvu. Nakon pljačke, žene i decu jedan vojnik primorao da odu u centar sela, dok je drugi ostao u dvorištu sa muškarcima. Svedokinja je tokom istrage prepoznala opt. Momića kao lice koje ih je otpratilo do centra /Izjava KTNI 2/12 od 28.06.2012. godine, GP 20.02.2013. godine/. Na glavnom pretresu 20.02.2013. godine u istoj ulozi prepoznala je opt. Nikolića. Međutim, oba puta je sigurno prepoznala opt. Bulatovića, kao drugog vojnika koji je bio kod njih u dvorištu.

Još jedna činjenica ide u prilog veće pouzdanosti iskaza Sanija Uke i Bajrama Rame, a to je da su više vremena proveli u neposrednoj blizini optuženog, pa su bili u prilici da ga duže posmatraju i bolje upamte, za razliku od LJaurete Rame, koja je, kako je sama naglasila, bila isuviše uplašena da bi smela da gleda u vojnike. /GP 20.02.2013. godine/

Iako sporimo pouzdanost iskaza LJaurete Rame u kom ona zapravo iznosi zaključak da je opt. Bulatović lišio života ošt. Sadrija, Fatona i Valjdeta, ne zanemarujemo

činjenicu da ga je svedokinja videla u dvorištu.

Imajući u vidu da su svedoci Bajram Rama i Sani Uka, izjavili da je počinilac nosio „tešku mašinku“ odnosno, „puškomitraljez“ sa redenicima preko grudi a kod činjenice da je kako to tvrde Rašković, A1 i opt. Momić, opt. Bulatović nosio mitraljez, zaključujemo da je reč o opt. Bulatoviću. Poznato je i da je pored opt. Bulatovića još jedan pripadnik Interventnog voda koristio isti mitraljez, međutim, nedoumicu nam otklanja iskaz ošt. Hazira Beriše koji je prepoznao opt. Bulatovića kako je, tokom iste akcije, pucao u njega i druge oštećene u kući Gaši Sahita upravo iz mitraljeza.

Da je u selu Zahač bilo ubistava civila i da su oni spaljeni, potvrđuje se i pismenom dokumentacijom u spisima pa tako:

Knjiga 3 Zahač, iz obdukcionog zapisnika broj 1-0399, broj predmeta 399 DK-S, datum obdukcije 10.08.1999. godine, za oštećenog Sadri Rame, Izveštaj o obdukcionom nalazu broj 0299 DKC Zahač, broj predmeta 2/99, uzrok smrti kod Valjdet Rame, Izveštaj o obdukcionom nalazu broj 0499 BK-S od 10.08.1999. godine za ošt. Neziri Šabana. Iz svih izveštaja utvrđeno je da su ubijeni na sebi imali civilnu odeću u trenutku smrti, sva tela su spaljena.

Optuženi Momić, potvrdio je da je kritičnog dana sebi pribavio automobil marke „Audi“, kako je to naveo svedok Rašković Zoran.

Negira da je automobil oduzeo, već tvrdi da mu ga je vlasnik poklonio kako bi se odužio za uslugu. Ovakav čin sam po sebi, nije neprirodan, ali veliko podozrenje izaziva iskaz opt. Momića o motivima i okolnostima ovog događaja, te ga smatramo neistinitim i sračunatim na izbegavanje krivične odgovornosti.

Tokom postupka od strane odbrane optuženih osporavan je način izvršenog prepoznavanja od strane ovlašćenog organa EULEKS-a.

Međutim, prepoznavanja su obavljena na zahtev postupajućeg zamenika tužioca za ratne zločine, pa izveštaji o sprovedenom postupku prepoznavanja imaju kvalitet dokaza u smislu čl. 504 tada važećeg Zakonika o krivičnom postupku.

Prepoznavanje je izvršeno u skladu sa pravilima o preduzimanju radnji prepoznavanja, svedocima nije bio dozvoljen kontakt ni sa jednim drugim svedokom tokom ili posle ovog postupka, niti je i jedan drugi svedok bio prisutan i bio u stanju da vidi tablu sa fotografijama tokom ovog pokazivanja, što proizilazi iz zapisnika o prepoznavanju koji su svedoci potpisivali, uz napomenu da potvrđuju da je njihova izjava verodostojna, da je data dobrovoljno i da su upoznati da se izjava - zapisnik može koristiti u postupcima koji se vode pred sudom u Srbiji.

Izjave koje su svedoci prilikom prepoznavanja dali službenicima Euleksa, predstavljaju ustvari sastavni deo njihovih osnovnih izjava o događajima u pitanju koje su dali pripadnicima Euleksa. Prilikom davanja tih izjava bili su upozoreni na dužnosti kazivanja istine. Svaki zapisnik o sprovedenom postupku prepoznavanja sadrži i klauzulu kojom su se svedoci podsećali da su ranije izjavili da su svedoci izvesnih navodnih zločina, upravo ratnih zločina protiv civilnog stanovništva, te da su rekli da su videli osobe odgovorne za zločin.

Svedocima su davane informacije o tome da nije isključeno da se učinilac ne nalazi ni

na jednoj od predočenih slika.

Pri tome treba reći da nije bilo ni jedne okolnosti koja daje razloge da se veruje da je neko želeo da lažno identifikuje okrivljene kao učesnike događaja u Pavlanu i Zahaču, 14. maja 1999. godine.

Dakle, obavljanje prepoznavanja ispunjava sve procesne uslove u smislu tada važećih odredbi člana 136a ZKP-a, dok je ove zapisnike tužilac pribavio na osnovu člana 504. ZKP, pa imaju kvalitet dokaza.

Svedok Rašković Zoran navodi da je sa Minić Nebojšom, po završenoj akciji nakon počinjenih zločina u Čuškoj, Pavlanu i Zahaču 14.05. otišao do kamande VJ, gde su ih srdačno dočekali Toplica Miladinović i još neki oficiri VJ. Svedok je siguran da je ceo oficirski kadar u komandi VJ u Peć bio upoznat sa njihovim delovanjem. Kao potvrdu da su oficiri cenili Nebojšu Minića, svedok navodi da je iako nema osnovnu školu, dobio čin oficira i neku vojnu knjižicu. /GP 27.01.2012. godine/

Na kraju ove analize činjeničnog stanja, želim da napomenem da smo u ovom postupku imali dva „insajdera“, pripadnika Interventnog voda, koji su dali najvažnije i najpreciznije podatke u vezi sa zločinima i počiniocima, a to su svedok Rašković i A1.

Svedok Rašković bio je meta napada većine optuženih i zbog svog kazivanja izložen pretnjama u sudnici i van nje. Smatram da je ovakvo ponašanje optuženih prema svedoku uslovljeno zastrašujućim, ali pre svega istinitim navodima ovog hrabrog čoveka.

Želeći da ospore istinitost Raškovićevog svedočenja, te da ospore njegov kredibilitet kao svedoka, odbrana je predložila, a sudsko veće naložilo sudsko - psihijatrijsko i psihološko veštačenje ovog svedoka.

Nakon obavljenog veštačenja od strane dva renomirana lekara u oblasti psihijatrije, dostavljen je nalaz i mišljenje, u kom stoji da je ispitanik osoba čije su intelektualne sposobnosti na nivou veoma visoke inteligencije, da su njegove kognitivne funkcije (pažnja, percepcija, pamćenje, reprodukcija, mišljenje, zaključivanje) usklađene i izdiferencirane.

Skлонost ka konfabulaciji nije registrovana kod svedoka, kao ni autodestruktivnost, destruktivnost, manipulacija, skлонost ka osveti. Sve karakteristike navedene u nalazu i mišljenju od odlučnog su značaja za pouzdanost i kvalitet svakog svedočenja, a s obzirom na njihovu ocenu u konkretnom slučaju, kredibilitet i kvalitet ovog svedoka ne mogu se dovoditi u pitanje.

Odbrane optuženih pripadnika Interventnog voda

Mada većina optuženih priznaje svoje učesće, odnosno prisustvo u selima u kojima su zločini vršeni, u svojim odbranama uglavnom negiraju da su počinili konkretne radnje koje im se preciziranom optužnicom stavljaju na teret.

Optuženi Srećko Popović, je tokom istrage izjavio da je u Čušku ušao kroz Lug sa Šumijem i još dvojicom, te nakon pucnjave u Lugu, došao do kuće porodice Čeku, razgovarao sa Hasanom Čekuom oko pola sata, nakon čega je napustio selo sa

Šumijem i dvojicom ranjenih. Dok su napuštali selo, naišli su na grupu Albanaca, staraca i žena, koje su legitimisali, a zatim im oduzeli lična dokumenta, koja je on lično bacio (3-4 LK, a možda i više). Iako je optuženi u akciji proveo ukupno 2.5 sata, ne zna kako je proveo preostalo vreme. Mrtvog nije video.

Na glavnom pretresu negira da je u istrazi (transkribovano) izjavio da su imali dva ranjenika, govoreći da niko od njih nije ranjen i da je to izmišljotina. Osim toga, sada lice koje je bilo sa njim prvo naziva „Šomi“, pa „Šumi“, koji je navodno iz Bosne, te da to nije Šumadinac. Dalje navodi da je upravo Šumi mobilnim telefonom pozvao Šumadinca, da ih pokupi kolima, pa je opt. Nikolić tako i uradio. Navodi da je grupu od oko 12 ljudi koje je legitimisao i čija je dokumenta pocepao, našao kod železničke stanice u Zahaću. Na pitanje tužioca da li je video upaljenu kuću, odgovara da se dimilo svuda, ali ga nije interesovalo «i kamo sreće da je sve spaljeno!». /GP 21.12.2010. godine, str.40, 41/

Na pitanje da li je te ljude neko proterivao, odgovara:»Ja da znam, ne. Lično ja nisam, a ko je, a da ne lažem da sam znao šta će da me zadesi, nijedan Šiptar ne bi na Kosmetu danas bio. Sve bi ih oterao za Albaniju i za Ameriku.“ /GP 21.12.2010. godine, str. 69,70/

Opt. Nikolić međutim, kaže da u jedinici nije postojao drugi Šumi osim njega, te da u to vreme nije imao mobilni telefon. Da mobilni telefoni u to vreme nisu funkcionisali, potvrdili su i mnogi svedoci: Miličko Janković, Borislav Vlahović, Zoran Rašković, opt. Kastratović, opt. Bogićević.

Optuženi negira da je vršio ubistva, pljačke, paljevine. Takođe negira da je vršio raseljavanja na način kako je prikazano u optužnici. U odnosu na događaj u Ljubeniću negira da je bio prisutan u tom selu na dan 01.04.1999. godine.

Međutim, u toku dokaznog postupka mnogobrojni oštećeni svedoci prepoznali su opt. Popovića i opisali njegove radnje od 14. maja u selima Čuška, Pavlan i Zahač. Ulogu optuženog u ovim zločinima, ali i u akciji u Ljubeniću, opredeljuju i svedok Rašković i A1. Na osnovu ovih iskaza radnje opt. Popovića predstavljene su u poslednjoj izmenjenoj optužnici.

Osim toga optuženi ne spori da je bio u selu Zahač, kada mu je optuženi Bogićević predao lična dokumenta oduzeta od civila.

Optuženi Slaviša Kastratović navodi da nije bio u Čuškoj, da je otišao u Goraždevac, te da je sustigao svoju jedinicu u Zahaću. Priznaje da je učestvovao u akciji „čišćenja sela Ljubenić“, da je cela 177. brigada učestvovala u toj akciji, ali negira da je bilo šta loše uradio u tom selu. Kaže da je bilo pucnjave kod džamije, ali da je on bio na suprotnoj strani od tog mesta. Video je telo jednog ubijenog Roma kog je znao od ranije. /MUP 12.03.2010. godine, str. 130, 131/20/

Tužilaštvo dozvoljava mogućim da je pred početak napada na Čušku Kastratović po odobrenju Minića ili optuženog Miladinović Toplice napustio jedinicu i svojim kolima se odvezao u Goraždevac.

Međutim, selo Goraždevac je u odnosu na sela Čuška, Pavljane i Zahač susedno selo, od istih razdvojeno rečicom Pečka Bistrica i na gotovo jednakoj udaljenosti od svega

nekoliko kilometara.

U periodu odigravanja prvih događaja prilikom ulaska jedinice u selo, sv. Rašković je decidan i od prve izjave dosledan u pogledu prisustva i aktivnog učešća Kastratovića u opisanim radnjama i u selu Čuška, što nije suprotno sa svim izvedenim dokazima tokom postupka. Opisujući događaje u centru sela navodi: „Odatle pamtim Kastratovića. Prvi čovek u tom stroju, u toj vrsti držao je jedno dete od 3-4 godine, onako baš, Kastro mu je prišao kao da se znaju pa mu je dao onako na, dao mu to dete i Kastro je to dete dao nekoj ženi, možda zadnja prikolica da je išla gde su oni nastavili to da istovaraju iz sebe“.

Kastratović Slavišu su videli i prepoznali na poziciji u centru sela kod groblja svedoci Albanci koji su ga od ranije poznavali: svedok Isa Gaši, Hisvukaj Mustafa, koji navodi da je video Kastratovića, Dušanovog sina, među Srbima koji su bili na trgu kod groblja i u situaciji kada „prošao je otud prema kući Keljmendija“, Hazir Beriša, Lirije Gaši. Svi oni su videli Kastratovića u centru sela kada je vršen trijaž stanovništva i potom grupno streljanje izdvojenih muškaraca, i kada je stanovništvo sela u traktorskim kolonama napustalo selo.

Optuženi Popović je u istrazi izjavio da su on i Kastratović bili oko 200-300 m daleko jedan od drugog a možda i 500 m, jer su išli „po četvoro smo išli u ekipama“ /Istraga, 08.09.2010. godine, str. 24/31/ „On je bio, moguće da je bio sa svojom ekipom mislim, koja je radila tamo na drugi kraj, ja lično ne znam ni šta je ni kud je, ne mogu da okrivim čoveka kad ne znam ni šta je bio ni gde je bio.“ /str 25/

Optuženi Bogičević potvrđuje navode opt. Popovića da je opt. Kastratović bio u Čuški i dodaje, da je bio vođa jedne od grupa u koje su se podelili. /MUP 12.03.2010. godine, str. 89/ Na glavnom pretresu negira da je opt. Kastratović predvodio grupu, ali je siguran da je bio u Čuški. Naglašava da su se družili i bili u stalnom kontaktu. /GP 22.12.2010. godine, str. 77/94/.

Optuženi Nikolić takođe navodi da je video opt. Kastratovića sa ostalim borcima ispred okupljene mase ljudi, muškaraca, žena i dece u selu Čuška. /GP 21.06.2011. godine, str. 73-77/103/

Zbog svega navedenog, proizilazi jedini razuman zaključak da se opt. Kastratović upravo pridružio svojoj jedinici u toku akcije u selu Čuška, u centru sela gde je viđen od strane svedoka.

Doduše svedok A1 navodi da je Kastratović na početku akcije otišao u Goraždevac, ali zbog brojnih događaja u selu Čuška tog dana, među kojima posebno pucanja na njega od strane Minića i njegovog ranijeg odlaska iz sela, realno je da on nije mogao da zna za povratak Kastratovića u jedinicu već u selu Čuška.

Svedokinja Ilfete Hadžijaj videla je Kastratovića u selu Pavlan, koju činjenicu ne spori optuženi Kastratović.

S toga, njegova odbrana da je za to vreme bio u obližnjem Goraždevcu, te da se jedinici pridružio tek u Zahaču, zbog značaja i obimnosti akcije u kojoj učestvuju svi ostali pripadnici njegove jedinice, nije životna i logična, te sračunata samo na izbegavanje krivične odgovornosti.

Optuženi Boban Bogićević priznaje da je bio jedno kraće vreme u Čuški, da je bio u grupi koja je od „Mrtvog“ dobila naređenje da pretresa kuće i legitimiše ukućane, da je bio u grupi koju je predvodio Srećko Popović.

Priznaje da je sa dvojicom trojicom pripadnika svoje jedinice pretresao jednu kuću na početku sela, tražeći oružje. U kući koju su pretresali zatekli su ljude desetak civila, žene i dece, ali da prema njima nije primenjivao nikakvo nasilje.

Kako navodi u svojoj odbrani, pola sata po otpočinjanju akcije u selu Čuška, pok. Minić mu je naredio da odveze BMV koji je tom prilikom oduzeo u selu njegovoj supruzi Radi i preda joj ključeve istog, što je i učinio, nakon čega je otišao kući.

Supruga pok. Minića, Radosava Minić, tokom svedočenja na glavnom pretresu, izjavila je međutim, da nikada u vreme bombardovanja nije primila ključ nekog automobila, te da joj opt. Bogićević nikakve ključeve nije dao, niti je dovezo neki automobil. /GP 23.02.2011. godine, str. 25,38/

Osim toga, opt. Popović siguran je da je opt. Bogićevića sreo na izlasku iz Zahača, kod poslednje grupe ljudi, te da mu je opt. Bogićević predao lične karte civila koje je Popović potom pocepao. /GP 21.12.2010. godine, str. 53, 54/91/

Optuženi Nikolić takođe navodi da je video opt. Bogićevića sa ostalim borcima ispred okupljene mase ljudi, muškaraca, žena i dece u selu Čuška. /GP 21.06.2011. godine, str. 73-77/103/

Optuženi Ranko Momić u istrazi priznaje da je bio u Čuškoj i da je naređenje bilo da se selo kompletno iseli, da se meštani upute u koloni prema Albaniji, što je on i učinio, iseljavajući stanovništvo u traktorima i kamionima, opisujući deo sela u kome se nalazio i upoređujući ovaj opis sa iskazima saslušanih svedoka, može se zaključiti da je u pitanju zaseok koji Albanci zovu „Dečanska mahala“.

Izjavljuje: „Išli smo desnom stranom sela, znači zadnje kuće, možda kilometar, možda dva, isterivali smo ljude iz kuće. Imate li oružja? Nemamo. Ajmo napred ljudi. Gde su žene i djeca bili, njima koliko sam mogao toliko sam im pomogao...” i dalje: “ Vidite, tu su ovaj rekli da se cijepaju dokumenta..... svima je i meni između ostalog.”

Dakle, u istrazi apsolutno priznaje da je njegova jedinica dobila naredbu koja je glasila „tražite oružje i svi da se ise i da idu svi na put za Albaniju“. Takođe priznaje da im je rečeno da se dokumenta od civila oduzimaju i da se cepaju.

Na glavnom pretresu ublažava ovakvo priznanje, delimično negirajući svoju izjavu iz istrage, objašnjavajući kako je svrha napada na selo Čuška i Zahač „obezbeđenje leđa“ za akciju na Dašinovac, zadnju liniju da s te strane ne bi došle OVK.

Priznaje da je bio u Zahaču, kada je izvesni „Vuk“ odveo tri „čoveka“ u jednu štalu gde ih je pobio i zapalio.

Iako priznaje da je ubistava bilo, negira da je bilo koga ubio. Priznaje i da su meštani primorani da predaju novac i dragocenosti, ali negira da je pljačkao. On nije palio, ali kuće jesu gorele. Međutim, ovakva odbrana optuženog u suprotnosti je sa izvedenim dokazima kako je gore opisano. Pored toga i opt. Sokić je potvrdio da je opt. Momić u Čuški uveo grupu civila i potom ih streljao.

Negira da je bio u Ljubeniću, iznoseći alibi, jer navodi da je u vreme kada se desio događaj u Ljubeniću, bio u Beogradu. Odbrana optuženog u koliziji je sa iskazima svedoka Raškovića i „A1“. Obojica tvrde da je Momić Ranko učestvovao u akciji u selu Ljubenić, a s obzirom na relevantnost radnji koje je opt.Momić preduzeo, a koje Rašković i A1 usaglašeno i detaljno opisuju, prihvatamo da je optuženi u ovom selu preduzimaio radnje navedene u optužnici.

Svedok Rašković navodi: „Ja imam izjavu od 2009. godine, gde kažem, da je nakon Breženika, koliko se ja sećam, a dobro se sećam svih tih okolnosti, nakon Breženika, kada se „uzeo neki dinar“, Ranko je otišao u Beograd, sada ja ne znam, nisam video to, ta priča iz tog vremena, možda nije kod njega, kod Željka Ražnatovića, možda nije, ali je otišao u Beograd i vratio se za dva dana, ne duže i doneo je uniforme. Pamtim, mnogo je tih uniforma, doneo je neke bolje uniforme i uopšte te, to pamtim, jer tada je stavio one svoje zvezdice, dao je i „Mrtvom“ novi kombinezon, a „Mrtvi“ je skinuo svoj stari i poklonio meni. I od tada sam i ja imao neku novu garderobu, čizme, kape one, „frenkijevačke“, ako znate, kao šeširi, tada se to zvalo „frenkijevci“ i to je doneo, ali na dan u Ljubeniću, Ranko je bio u Ljubeniću“.

U odnosu na navode odbrane na glavnom pretresu iskazuje da za tim nije bilo nikakve potrebe, jer on kaže „šiptara teroristu nigde nisam video do tog Dašinovca“, pa kaže: „Dakle, ovo o čemu god ovde pričamo o ovim selima u neposrednoj blizini Peći ja Šiptare teroriste u UČK uniformi ili da je neko pucao po nama nisam video“. Tokom ovog postupka nesporno je utvrđeno da u selima Ljubenić, Ćuška, Pavlan i Zahač zaista nije bilo pripadnika OVK niti je u tim selima ikada za vreme rata bilo borbi.

Tvrđi da je u vreme akcije u selu Ljubenić bio u Kovinu, pa je pozvao svoju suprugu Daliborku, njenu sestru Novičević Mirjanu i njihovu tetku Stojanović Martu da potvrde ove navode.

Stojanović Marta kaže da je optuženi došao sa suprugom i svastikom kod nje u Kovin, „Dan, dva nakon bombardovanja kasarne, možda“. Optuženi se zadržao nedelju dana, a potom se vratio u Peć. Uopšte ne može da se seti kad se optuženi vratio u Peć /GP 4.04.2013. godine, str. 39/ Supruga, Daliborka Momić, drugačije iskazuje i kaže da su u Kovin otišli drugi treći dan po otpočinjanju bombardovanja, te da se optuženi u Kovinu zadržao 4 - 5 dana. Kasnije kaže 5 - 6, a onda nedelju. Kasnije opet menja iskaz, pa kaže da su iz Peći otišli dva-tri dana nakon što je bombardovana kasarna. Konačno, svedokinja priznaje da ne može precizno da se seti, jer je prošlo 14 godina, bila je u drugom stanju... /GP 4.04.2013. godine, str. 46/ Mirjana Novičević kaže da su u Kovin otišli posle bombardovanja kasarne, ne navodeći uopšte nikakvu bližu vremensku odrednicu, te kaže da je optuženi ostao 10 dana. /GP 4.04.2013. godine, str. 46/

Optuženi, svedok Rašković i A1, iskazali su da su Miladinović i Momić bili prekaljeni ratnici,iskusni borci, što i sami priznaju, navodeći da su bili najspremniji borci, te u tom smislu prva liga, najhrabriji. Reputacija i ponašanje pok.Minića dvojici optuženih poznato je još sa ratišta u Bosni, jer su svi bili pripadnici „Tigrova“, pod komandom Željka Ražnatovića Arkana, a zatim su jedan period zajedno službovali i

u „Munjama“.

Zbog svega navedenog, ovako neprecizni iskazi ne mogu imati kvalitet dokaza u pogledu jedne tako važne činjenice – alibija optuženog Momića.

Optuženi Nikolić Miloško takođe negira da je uopšte bio u Ljubeniću na dan 01.04.1999 godine, priznaje da je bio prisutan u selima na dan 14.05.1999. godine, gde su se pretresale kuće, ali da on nije prema stanovništvu primenjivao nikakvo nasilje, niti vršio konkretne radnje koje mu se stavljaju na teret. Ne priznaje da je silovao maloletnu Ganimete Nikči.

Optuženi je međutim, u svim radnjama koje mu se optužnicom stavljaju na teret identifikovan kao počinitelj od strane očevidaca, lica prisutnih na licu mesta, učesnika ovih događaja (Ganimete Nikči, Ljaureta Rama, Bajram Rama, Sani Uka, Zoran Rašković, A1). Ovakvi jasni, međusobno usaglašeni i detaljni iskazi u korelaciji sa drugim dokazima, ne ostavljaju ništa nesporno u doprinosu ovog optuženog počinjenim zločinima.

Otklon optuženih Momića i Nikolića prema radnjama pok.Minića i još nekih saboraca, neiskren je, kao i tvrdnje da Miniću nisu smeli da se suprotstave, niti su, iako su hteli, smeli da napuste jedinicu u strahu od njegove osvete.

U prilog tome govori više puta ponovljena činjenica koju potvrđuje i sam Momić, da su mnogi ljudi pristupali u Jedinicu, ali da su nakon što su videli kakv je Mrtvi, istu napuštali. Tako je uostalom postupio i A1. Sam Momić na pretresu navodi da je Mrtvi maltretirao sve, ali njega nije smeo.

Da opt.Momić nema kritički stav niti nelagodu da ratuje sa kriminalcima, potvrdio je i na glavnom pretresu kada je govoreći o svojim saborcima iz „Tigrova“ izjavio: “Ko je bio kriminalac, ko nije bio kriminalac, su svi morali da budu borci” /GP 26.09.2011. godine, str. 11/

Optuženi Mišić Siniša ne priznaje da je vršio krivično delo koje mu se stavlja na teret, navodeći da je bio u Čuškoj, ali da ne zna razlog zbog čega je tamo išao i generalno vrlo šturo i sa malo podataka opisuje izvedenu akciju.

Kaže da se razboleo nekoliko dana po otpočinjanju bombardovanja, pa nakon što su mu na VMA dijagnostifikovali tuberkulozu više se nije vraćao u jedinicu. Sve se to, kako je tvrdio, može proveriti u niškoj bolnici i na VMA, bolnici u Knez Selu gde je ležao 7 meseci. Kasnije pak, navodi da je na VMA otišao dan nakon svog venčanja koje je bilo 24. aprila. Optuženi međutim u toku postupka nije prezentovao ni jedan dokaz koji bi mogao potvrditi ovakve njegove navode, te takvu odbranu ne možemo prihvatiti.

Na posebno pitanje da li je išao u „čišćenje“ sela i šta znači „čišćenje sela“ sa vojnog aspekta, odgovara, da čišćenje sela sa vojnog aspekta znači likvidaciju i proterivanje. Takođe negira svoje učešće u selu Ljubenić.

Rašković Zoran i A1, koji na jasan i pouzdan način definišu ulogu optuženog u zločinima u Ljubeniću, kao i njegovo prisustvo u akcijama, na dan 14.05. s tim što A1 detaljno objašnjava njegovu ulogu u dvorištu Čeku Kadrije i kasnije u centru sela.

Osim toga, svedok Ram Nikči nesumnjivo prepoznaje optuženog videvši ga da neposredno posle ubistva Vesela, Džejrane i Hatidže Nikči izlazi iz kuće Vesela Nikči, koja je upaljena.

Evo šta kažu optuženi, njegovi saborci:

Pozvan da dopuni svoju odbranu, opt.Popović Srećko pominje grupu oko Mrtvog koja je počinila zločine iz optužnice, navodeći da su u toj grupi bili zaštićeni svedok i Siniša, puleni Mrtvog. /GP 23.05.2011. godine, str. 19, 20/

Opt.Kastratović kaže da je tokom akcije u Pašinom Selu Mišić uzimao novac/uglavnom devize od Albanaca, koji je kasnije podeljen između Minića i još nekih pripadnika. /MUP 12.03.2010. godine, str.132/

Opt.Sokić tokom svoje odbrane često je pominjao, kazujući da je sa Mrtvim delio plen iz pljački, a seća ga se i iz sledeće situacije: „Po završetku bombardovanja, jedino ne znam kako da Vam to objasnim, otprilike znam da je, bio sam prisutan kada su razgovarali Nebojša i njegov kum da ide kod komunalaca da sa njima vidi da se prebace ta tela, ovih iz Čuške, najverovatnije, ako su, da se ubaci u vozilo, u odgovarajuće vozilo i da se vozilo ubaci u kolonu vojske, da se izveze sa Kosova.“ i dalje: „ E sada, gde je to završilo, nemam pojma.“ /Istraga 07.06.2010. godine/, a da je „kum“ upravo opt.Mišić, opt.Sokić potvrdio je i na glavnom pretresu. /GP 29.11.2011. godine, str. 21, 22, 24/ U daljem toku petresa navodi da je u Čuški streljanje civila u kući sa Minićem verovatno počinio njegov kum, što iako pretpostavlja, ipak potvrđuje da je opt.Mišić kritičnog dana bio u Čuški. /str. 60, 68/

Zbog svega navedenog odbrana optuženog se ne može prihvatiti jer je u suprotnosti sa saglasnim kazivanjem svedoka i optuženih, a sama nije potkrepljena ni jednim dokazom.

Optuženi Sokić Abdulah priznaje da je bio 14. maja u selima Čuška, Zahač, da su neki pripadnici njegove jedinice pretresali kuće od civila otimali novac i zlato, da je bilo ubistva po kućama i svoj doprinos tim ubistvima. Međutim navodi, da je tog dana ubijeno samo 10 civila, dok su ostali bili OVK borci i dalje: „Pucnjava je bila samo kad su se izvodili, pa su se ubijali civili“. /Istraga 25.08.2010. godine, str. 3309/528/

Priznaje da je bilo isterivanje stanovništva iz sela Čuška i da su paljene kuće, međutim negira izvršenje ubistava koje mu se izmenjenom optužnicom stavljaju na teret. Ovakva odbrana optuženog sasvim je očekivana, ali je očigledno u suprotnosti sa izjavom A1, potkrepljenom drugim dokazima u vezi sa lišavanjem života dvojice oštećenih.

Interesantno je da na pitanje svog branioca koje glasi „da li ste sami ili sa drugim smišljeno davali podršku i dodatno samopouzdanje Nebojši Miniću i ostalima prilikom izvršenja ratnih zločina, odgovara potvrdno „Da“.

Optuženi Dejan Bulatović apsolutno negira navode iz precizirane optužnice, navodeći da ništa od onoga što mu se stavlja na teret nije tačno, da u Ljubeniću nije bio, a 14.05. nije bio u selima Čuška, Pavlan i Zahač, jer je bio bolestan, sa nogom u

gipsu.

Štaviše, ovaj optuženi negira da mu je Minić bio komandir, navodi da ga zna samo iz viđenja, negira da poznaje bilo kog od ovde optuženih, osim Kastratovića koga zna od malena i Popovića sa kojim je radio u pivari. Nikada nije bio na mestima koja se pominju u optužnici. Dužio je AP. Međutim, izvedeni dokazi govore potpuno suprotno.

Na okolnosti njegovog alibija za 14.05.1999. godine saslušani su svedoci koje je predložio, međutim svedoci nisu mogli da potvrde navode optuženog. Tako svedoci Tomović Nego i Rudinac Slavko saglasno navode da su optuženog videli u bolnici na dan 15.05 i 16.05.1999. godine, dakle posle događaja u selima Ćuška, Pavlani Zahač. Sa druge strane svedoci Aleksić Milojica i Ostrugnaj Srđan su bili nesigurni i neprecizni u svojim kazivanjima, tako da nisu mogli da opredele datum kada su optuženog videli da dolazi na štakama u bolnicu, navodeći da je to bilo posle 10-12 maja. Svedok Kordi Ćedomir, lekar u bolnici u Peći, nije mogao da se seti da li je optuženi imao povredu noge i da li ga je lečio.

S toga su i navodi optuženog u pogledu alibija nepotvrđeni i u suprotnosti sa činjeničnim stanjem.

Optuženog, koji je lako uočljiv, jer je jedini bio naoružan mitraljezom, prepoznali su oštećeni svedoci u selu Ljubenić, u situaciji kako puca u okupljene muškarce, u selu Ćuška prepoznat od strane svedoka Beriša Hazira, koji navodi da je on iz puškomitraljeza pucao u 12 civila koje je prethodno primorao da uđu u kuću Gaši Sahita, u selu Zahač ga prepoznaju svedoci. O njegovom učešću u događajima precizne informacije daju svedok Rašković i A1.

Vladanje i karakter optuženog Bulatovića je opisao i opt.Momić: „U međuvremenu su došli neki novi među njima je bio izvesni «Bula», visok, ćelav, stalno je maramu nosio i bio je jedan od najgorih „da takvih nije bilo možda sad ne bih ni ja ovde stajao.“ /Istraga 19.05.2011. godine, str.6/

Otuženi Brnović Radosav apsolutno negira svoje učešće u izvršenju krivičnih dela koja mu se stavljaju na teret. U cilju provere navoda u odbrani optuženog saslušani su svedoci Marjanović Milisav, Vulević Velimir, Miloš Stojanović, Ćorović Vujadin, koji nisu mogli potvrditi odbranu optuženog osim što su izneli podatak da je optuženi bio na terenu na dan 14.05, na području spornih sela.

Sam optuženi, nedosledan je u navodima u svojoj odbrani u bitnim činjenicama koje se tiču načina i mesta saznanja za zločin u Ćuški.

Iako ne spori da je kritičnog dana bio na magistralnom putu, svoju ulogu predstavlja drugačije nego što to čine svedoci. S obzirom da veliki broj oštećenih koji optuženog poznaju od ranije, potpuno jasno i usaglašeno opisuju radnje ovog optuženog na magistralnom putu, koje su bili u prilici da posmatraju duže vreme, a da optuženi nije pružio nijedan dokaz u korist svoje odbrane, ne možemo mu verovati.

Optuženi Veljko Korićanin se brani da nikada nije bio pripadnik TO i nikada nije zadužio uniformu. Sve vreme nalazio se na svom radnom mestu u fabrici Pečka

pivara, gde je radio svakodnevno, a ponekad i subotom. Prisustvo na poslu evidentirano je u knjigu dolazaka, a napuštanje radnog mesta bilo je strogo kažnjivo. Od optuženog Popovića saznajemo da ovi navodi nisu tačni. S obzirom da je u to vreme i sam bio radnik iste pivare, kaže da su radnici koji su imali radnu obavezu pojedinačno mogli da napuste pivaru, a da to ne bude evidentirano. /Istraga 08.09.2010. godine/

Živeo je u selu Naklo i svakodnevno je autom, do posla i nazad, putovao sa Slađanom Popović, Vukojem Markovićem, Petrom Markovićem i Žikom Korićanin. Svedokinja Slađana Popović, međutim ne može sa sigurnošću da potvrdi da je sa optuženim svakodnevno putovala na posao. Ona nije nijednom odsustvovala sa posla, ali nije sigurna i ne može da potvrdi da optuženi nije izostajao sa posla u vreme bombardovanja. /GP 13.04.2011. godine, str. 3, 4/27/

Svedok Branko Sajičić u to vreme šef obezbeđenja pivare, navodi da je vodio evidenciju izlazaka zaposlenih u toku radnog vremena. Svesku sa pomenutom evidencijom optuženi ni svedok nisu priložili kao dokaz. Zaposleni nisu imali obavezu da se prilikom dolaska na posao i odlaska sa posla javljaju u prijavnicu. U skladu sa ovim, a uzimajući u obzir protek vremena i veliki broj radnika koji je upošljavala pivara, iskaz Branka Sajičića da je optuženi bio „redovan na poslu“, ne može se smatrati u dovoljnoj meri pouzdanim u smislu alibija opt. Korićanina. /GP 11.04.2011. godine/

Iako negira da je bio pripadnik TO, prilikom pretresa njegovog stana nađena je vojnička bluza, kako to stoji u Zapisniku o pretresanju stana i drugih prostorija optuženog MUP R Srbije broj 230-4459/09, od 12.03.2010. godine.

Optuženi, svedok Rašković i A1, saglasno su izjavili da su u akciji 14.05. učestvovali i neki njima nepoznati borci, vojnici, policajci ili pripadnici TO.

Odgovornost optuženih

Pri oceni odgovornosti optuženih pripadnika Interventnog voda treba imati u vidu nespornu činjenicu da su se pripadnici Interventnog voda međusobno dobro poznavali, privatno se posećivali, neki od njih su čak stanovali zajedno. Sve vreme dok su bili angažovani, niko od optuženih, nikada se nije suprotstavljao radnji koju bi drugi pripadnik jedinice preduzeo, naročito ne u odnosu na oštećene, civilna lica zaštićena pravilima međunarodnog prava. Optuženi su bili saglasni sa radnjama koje su pripadnici Interventnog voda preduzimali i iste su prihvatili kao svoje.

Zato ne iznenađuje menjanje navoda iz njihovih odbrana u toku trajanja postupka, težnji za usklađivanjem odbrana, a sve u cilju potpunog izbegavanja ili minimiziranja lične odgovornosti i odgovornosti saoptuženih kao saizvršilaca.

Očigledno je da operacija u selima LJubenić, Ćuška, Pavla i Zahač nije imala nikakav direktan vojni cilj. Među utvrđenim činjenicama i okolnostima nema nigde podataka da je OVK uopšte bila prisutna ili imala bilo kakvu aktivnost u selu u naznačeno vreme. Operacije su bile upravljene isključivo na kosovske Albance, civile, stanovnike pomenutih sela.

Očigledno je da je jedan od glavnih ciljeva operacije bio da se kosovski Albanci

proteraju iz datog područja, što posebno dokazuje i činjenica u kojoj su meri srpske snage spalile stambene objekte i druge zgrade. To dokazuje i činjenica da su kosovski Albanci prisiljavani da osim dragocenosti predaju i svoje lične isprave, koje su potom uništavane. Nema osnova za drugačiju ocenu nego da je ubijanje ljudi izvođeno planski i organizovano. A na kom nivou i u kojoj fazi je to planirano i organizovano, to je nejasno u ovom predmetu.

1. Odgovornost optuženih pripadnika Interventnog voda

Odgovornost svih optuženih bazira se na dokazima koje sam izložio, pri čemu se odbrana većine optuženih u kojoj priznaju prisustvo na licu mesta ali negiraju da su direktno oni učestvovali u ubistvima, pljačkanju, raseljavanju, uništavanju imovine i drugo, nije od značaja niti im umanjuje učešće u konkretnim zločinima, niti umanjuje njihov doprinos u izvršenju istih, niti pak umanjuje njihovu krivičnu odgovornost za sve izvršene zločine.

Ovo naročito zbog toga što oni odgovaraju kao saizvršioc i što su svi znali za naređenje i prirodu akcija koje preduzimaju i pre izvršenog zločina, jer su od svog komandira dobili jasne naredbe i uputstva pre nego što će krenuti u akciju.

Činjenica da su aktivnosti optuženih bile deo obrasca zločina koju sam detaljno analizirao dovoljno govori o njihovoj svesti da će sve akcije koje preduzmu biti usmerene na zločine protiv civilnog stanovništva.

Svi su oni direktno odgovorni za napad i raseljavanje civilnog stanovništva.

U konkretnim akcijama, svi optuženi su naoružani ličnim pešadijskim naoružanjem, krećući na izvršenje naredbe, koja je glasila da se napadne i raseli civilno stanovništvo, delujući u sastavu svoje jedinice, svesno i voljno izvršili oružane napade na civilno stanovništvo. Na isti način izvršili su prinudno, silom svog oružja raseljavanje kompletnog albanskog civilnog stanovništva iz četiri sela. Pri tome su optuženi, kao saizvršioc, delujući zajedno sa drugim pripadnicima svoje jedinice i ostvarujući svoj deo u procesu izvršenja dela, postupali umišljajno, jer su ostvarenje dela hteli kao svoje i kao zajedničko.

Posledica ovakvih postupaka optuženih kao pripadnika Interventnog voda 177. VTO-d Peć ogleda se u činjenici da je svo albansko stanovništvo zauvek napustilo svoje domove u selima LJubenić, Čuška, Pavlan i Zahač, pri tome su optuženi svesno, neposredno i u bitnoj meri doprineli ostvarenju ovakve posledice.

Odgovornost svih optuženih pripadnika Interventnog voda za masovna ubistva, pljačke i paljevine u selima LJubenić, Čuška, Pavlan i Zahač je identična odgovornosti saizvršioca. Pri tome su pojedini pripadnici Jedinice bili neposredni, glavni izvršioc ovih zločina, dok su drugi optuženi pripadnici iste jedinice bili indirektno odgovorni u smislu saizvršioca.

Dokazano je da su optuženi bili na mestima gde su se ubistva događala, naoružani i u uniformi, u trenucima kada je vršeno izdvajanje muškaraca od žena i dece, u kojem su i sami učestvovali, i da su pri tome čuvali stražu, pucali ispred nogu meštana, pa čak i uzimali aktivno učešće u pljački.

Na osnovu onoga što su oštećeni izneli u svojim izjavama o metodičnom i dobro organizovanom delovanju vojnika na datom mestu u tim fazama, fazama ubistva, pljački i paljevini i proterivanju, nalazim da je isključena svaka mogućnost da neko od vojnika nije bio svestan da je izdvajanje i odvođenja muškaraca imalo za cilj da se oni ubiju ili da se kuće zapale izazivanjem požara ili da se civili opljačkaju.

Time što su i sami vršili trijaž, u selu Ljubenić, Ćuška, a potom, sa puškom u ruci i na gotovs, stajali u neposrednoj blizini, na pogodnom odstojanju od mesta egzekucije u vreme kada su drugi vršili sam čin egzekucije ili u ostalim selima bili prisutni kada su civili pljačkani ili kada se požarom uništavala njihova imovina, bili su u situaciji da priskoče u pomoć svojim drugovima koji su vršili ubistva, uništavanje imovine, pljačke, pružajući na ovaj način svojim prisustvom dodatno pouzdanje neposrednim izvršiocima, saborcima, kojima na taj način olakšavaju izvršenje i ovih oblika konkretnog krivičnog dela.

Pri tom su bili svesni da će izdvojeni muškarci pri trijažu biti lišeni života, jer kako kaže svedok Rašković „Mrtvi je naredio od 13, odnosno od 12 godina do 70 godina, treba odvojiti i ubiti“.

Nesporna je direktna odgovornost optuženih Bulatović Dejana Momić Ranka, Nikolić Milojka i Mišić Siniše, kao neposrednih izvršioca ubistava u selu Ljubenić, odnosno optuženih Momić Ranka, Nikolić Milojka i Bulatović Dejana kao neposrednih izvršioca grupnih ubistava u pojedinim kućama u selu Ćuška, odgovornost optuženog Sokić Abdulaha za ubistvo dva civila u selu Ćuška, odgovornost Nikolić Milojka za zločin silovanja prema detetu Ganimet Nikči, odgovornost Mišić Siniše i Nikolić Milojka za ubistvo tri civila u Pavlanu, i ubistvo tri civila u Zahaču.

Optuženi Popović Srećko, Kastratović Slaviša, Bogićević Boban u selu Ljubenić, odnosno Popović Srećko, Kastratović Slaviša, Bogićević Boban, Sokić Abdulah i Mišić Siniša u selu Ćuška postupali su zajedno i u dogovoru, sa puškama na gotovs, pazeći da neko od izdvojenih ne pruži otpor ili ne pobegne, ili kako kaže svedok Rašković „nadzirali ih“, kako bi sprečili iznenađenje i tako držali stražu, i bili su u situaciji da svojim drugovima, neposrednim izvršiocima-egzekutorima spremno priskoče u pomoć, uz njihovu nespornu svest i znanje da na taj način sračunato pružaju dodatno pouzdanje svojim drugovima, oni su s pravnog stanovišta, pomagali i doprinosili u meri koja je potrebna za saizvršilaštvo, jer svojim radnjama olakšavaju izvršenje zločina, grupnih ubistava civila, što upravo predstavlja elemenat tog krivičnog dela.

Pri donošenju ovakvog zaključka bitna je činjenica da su se optuženi kao pripadnici jedne iste jedinice na identičan način ponašali odnosno, oružjem dejstvovali više puta u akcijama u pomenutim selima; Ljubenić, Ćuška, Pavlan i Zahač.

Karakteristično je njihovo učešće na određen način u tri grupne egzekucije u selu Ćuška, u tri različite kuće, gde je postojao određeni vremenski razmak između ekgzekucija, a pri tom su kod svakog grupnog ubistva uporno ostajali na svojim mestima i nikom nije padalo na pamet da bar posle jedne egzekucije napusti mesto odakle su davali svoj doprinos egzekutorima ili licima koja su neposredno vršila pljačku, ili uništavali požarom kuće albaskih civila.

Niko od pripadnika jedinice, pa ni optuženih, nikada se nije suprotstavljao radnji koju bi drugi pripadnik jedinice preduzeo, posebno ne u odnosu na oštećene, zaštićena lica prema pravilima međunarodnog prava.

Osim toga, pri ovakvim napadima na sela Ćuška, Zahač i Pavlan, svi optuženi, kao vojnici su uzeli učešće u održavanju atmosfere nasilja, pretnji i kontrole, koja je bila neophodna da bi se dela izvršila. Oni su sistematski oduzimali i uništavali dokumenta za ličnu identifikaciju koja su pripadala albanskim civilima na Kosovu. Spaljivanjem uništavali imovinu i pljačkali imovinu stanovništva.

Nesumnjivo je da su ove radnje preduzimane kako bi se izbrisao svaki trag prisustva deportovanih kosovskih Albanaca na Kosovu i kako bi im se uskratilo pravo na povratak domovima.

Optuženi su bili saglasni sa preduzetim aktivnostima i radnjama drugih iz jedinice i iste su prihvatili kao svoje.

Zaključak o odgovornosti optuženih pripadnika Interventnog voda - povrede odredaba Konvencije i Protokola

Imajući u vidu činjenicu da su opisani zločini, dela i propusti, koji se stavljaju na teret optuženom, počinjeni u okviru oružanog sukoba, to su, optuženi, kao pripadnici strane u sukobu, kao pripadnici 177. VTO-d Peć, optuženi Brnović kao pripadnik policije, a optuženi Korićanin Veljko kao lice koje se pridružilo optuženima na dan 14.05.1999. godine i tada, pod uniformom stavio u službu jedne od strana u konkretnom sukobu, bili u obavezi da poštuju odredbe Ženevskih konvencija i da im obezbedi poštovanje u svakoj prilici. Ovo s toga što su krivična dela za koja se optuženi terete usko povezana s oružanim sukobom i što su svi optuženi pri izvršenju konkretnog krivičnog dela delovali u službi oružanog sukoba ili pod okriljem oružanog sukoba”.

Svaka od žrtava konkretnih zločina, izvršenih u oružanom napadu na sela Ljubenić, Ćuška, Pavlan i Zahač bila je civil i pripadnik albanske nacionalnosti.

Ta činjenica bila je povod za oružani napad pripadnika 177. VTO-d Peć na albanske porodične kuće i povod za njihovo kasnije raseljavanje. Ova činjenica jasno upućuje na zaključak da su žrtve zločina za koji se optuženi terete bile napadnute, ubijene i raseljene uglavnom po osnovu svoje etničke pripadnosti, odnosno po osnovu svog albanskog identiteta i kao takve moraju se smatrati «zaštićenim licima» u smisli odredaba Četvrte Ženevske konvencije i dopunskih protokola, obzirom da su srpske vlasti očigledno smatrale da one-sve žrtve pripadaju suprotnoj strani u oružanom sukobu i da kao takvi predstavljaju opasnost po njih.

Konkretno, status zaštićenih lica oštećeni, imenovani u izreci, kao civilna lica, kao pripadnici albanske nacionalnosti imaju na osnovu odredbi člana 3. stav 1. tačka 1. a. i d. Četvrte konvencije o zaštiti građanskih lica za vreme rata, od 12.08.1949. godine, člana 51, 75, 76, i 77 Dopunskog protokola I o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, te člana 4. i člana 13. i 17. Dopunskog protokola II o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba.

Konkretan napad na civile albanske nacionalnosti i njihovo kasnije raseljavanje na drugo područje, trijaž stanovništva-razdvajanje muškog dela stanovništva od žena, potonja ubistva muškaraca, bilo je isključivo u funkciji sistematskog napada usmerenog prema civilima Albancima na celom području opštine Peć-okolnih sela, od Ljubenić do Zahača, te su svi optuženi kršili na taj način odredbe IV Ženevske konvencije i dopunskih protokola, kojima se zabranjuje napad na civilno stanovništvo i raseljavanje istog odnosno prisilno premeštanje i deportacija.

Član 13. Dopunskog protokola II u tački 2. izričito propisuje da Civilno stanovništvo i pojedinci civili neće biti predmet napada. Zabranjeni su akti ili pretnje nasiljem, čiji je glavni cilj da šire strah među civilnim stanovništvom, dok je odredbom člana 17. tačka 2. Dopunskog protokola II, propisano da civili ne smeju biti prisiljeni da napuste svoju teritoriju iz razloga koji su u vezi sa sukobom.

U članu 49 Ženevske konvencije IV određeno je da su "masovni ili pojedinačni prisilni premeštaji, kao i deportacije zaštićenih osoba s okupiranog područja na područje okupacijske sile ili na okupirano ili neokupirano područje bilo koje druge države, zabranjeni, bez obzira na razloge", uz to član 85 Dopunskog protokola I zabranjuje "premeštanje delova civilnog stanovništva od strane okupacijske sile na područje koje okupira, ili deportaciju ili premeštaj celokupnog ili dela stanovništva okupiranog područja unutar ili izvan tog područja, kršenjem člana 49. četvrte Konvencije",

Prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, postupaće se u svakoj prilici, čovečno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, veri ili ubeđenju, polu, rođenju ili imovnom stanju, ili kome bilo drugom sličnom merilu. U tom cilju, zabranjeni su i u buduću se zabranjuju, u svako doba i na svakom mestu, prema gore navedenim licima povrede koje se nanose životu i telesnom integritetu, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mučenja, izričito je propisano u članu 3. stav 1. tačka 1. a. Četvrte konvencije o zaštiti građanskih lica za vreme rata, od 12.08.1949. godine.

Član 147. Ženevske konvencije IV, u spisku teških kršenja na koja se odnosi član 146. navodi "nezakonito deportovanje ili premeštanje zaštićene osobe".

Uništavanje porodičnih kuća, štala i dugih ekonomskih objekata, koji nisu vojni objekti, niti mogu biti vojni ciljevi, nego su objekti važni za život i opstanak stanovništva, koje su optuženi raselili, posebno su zaštićeni međunarodnim pravom.

U članu 147 Ženevske konvencije IV nadalje se zabranjuje uništavanje imovine širokih razmera koje nije opravdano vojnom nuždom koje se vrši na protivpravan i samovoljan način. Civilni objekti su zaštićeni članovima 51 i 52 Dopunskog protokola I uz Ženevske konvencije.

Princip poštovanja privatne imovine dalje se odražava u članu 33 Konvencije IV, kategorično afirmiše da je "pljačka zabranjena". Treba konstatovati da ova zabrana ima opštu primenu, te da obuhvata i dela otimačine koja počine vojnici pojedinci radi privatne dobiti, što je ovde slučaj.

Teško kršenje može se pretpostaviti u okolnostima kada se imovina oduzima od velikog broja ljudi, čak i ako to ne ostavlja teške posledice po svakog pojedinca. U

ovom predmetu opšte posledice po civilno stanovništvo i mnogostrukost počinjenih krivičnih dela jesu faktori koji kršenje čine teškim.

Odgovornost Nikolić Milojka za silovanje. Zabrana silovanja u oružanim sukobima već je dugo priznata u pravu međunarodnih ugovora, kao i u običajnom međunarodnom pravu. On je protivno članu 3. stav 1. tačka a. i c. i člana 27 stav 2. Četvrte Ženevske konvencije u vezi sa članom 77. tačka 1. Dopunskog protokola I i članom 4. stav 2 tačka e. Dopunskog protokola II.

Na ovaj način opt. Nikolić Milojko je postupao protivno zabrani koja je izneta u čl. 3. IV Ženevske konvencije jer je nanosio povrede telesnom integritetu oštećene Ganimete Nikči i povrede ličnog dostojanstva, a osim toga kršio je i odredbe čl. 27. iste Konvencije koje štite ženske osobe od svakog napada na njihovu čast, a naročito protiv silovanja.

Oštećena Ganimete Nikči maloletna, u vreme kada je silovana imala je samo 13 godina, pa je optuženi Nikolić Milojko radnjama silovanja koje je preduzeo prema njoj kršio i odredbe čl. 77 Dopunskog protokola I jer je u smislu ovih odredbi bila dete u vreme izvršenja dela, a deca su ovim Protokolom posebno zaštićena kategorija lica. Kršeći ovakve odredbe, opt. Nikolić Milojko istovremeno čini i krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. KZJ.

Na kraju, iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu, proizilazi i osnov za zaključak o postojanju diskriminatorne namere na strani optuženih što proizilazi iz konteksta napada, pri čemu treba imati u vidu sve iznete okolnosti u kojima se odigrao napad, odnosno svi drugi zločini.

Prema tome, kada su u napadu napadnuti samo civili albanskog porekla, moramo izvesti nesporan zaključak da je uzrok napada i raseljavanja bila verska pripadnost žrtava i da su ta dela počinjena sa traženom diskriminatornom namerom. Predmet napada jesu civili koji su svi pripadali nesrpskoj grupi, pa napad i ostali izvršeni zločini imaju diskriminatorni karakter u smislu međunarodnog humanitarnog prava.

U smislu Dopunskog protokola I optuženi su bili svesni civilnog statusa napadnutih osoba. Namera da se napadaju civili može se dokazati donošenjem zaključaka na osnovu direktnih ili indirektnih dokaza. Ne postoji uslov da se namerava napad na neke konkretne civile, već je zabranjeno da se kao cilj napada uzme civilno stanovništvo kao takvo, kao i pojedinačni civili o čemu govore član 76, i 77 Dopunskog protokola I o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, te član 4. Dopunskog protokola II o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba.

Odgovornost Korićanin Veljka zasniva se na istim činjenicama kao i odgovornost optuženih pripadnika Interventnog voda. On je svojim radnjama koje se manifestuju u tome što je sa oružjem na gotovs čuvao civile odvojene iz kolone pazeći da neko od njih ne pruži otpor, olakšao i doprineo egzekuciji odvojenih do mere da je saizvršilac egzekutorima.

Pre toga je na isti način sa puškom u ruci doprinosio pljačkanju civilnog stanovništva okupljenog u centru sela Zahač.

Preduzetim radnjama optuženi krši odredbe člana 3. stav 1. tačka 1. a. i član 33 Konvencije IV.

Odgovornost optuženog Brnovića

Pri oceni odgovornosti optuženog Brnovića mora se imati u vidu pre svega njegov status policajca, odnosno komandira Policijske stanice u Klinčini, te aktivnosti u okviru svakodnevnog izvršavanja redovnih policijskih zadataka, a koje su mu, nema sumnje, ostavljale širok uvid u ono što se svakodnevno događalo u Peći i okolnim selima i okolini vezano za progon civilnog albanskog stanovništva.

Brnović je bio lice, koje je, u poređenju sa običnim građaninom zasigurno bio u poziciji da ima potpuniji uvid, a time i znanje u ono šta se događa, a sve u situaciji ustaljenog obrasca učestalih zločina koji su se dešavali u selima u okolini Peći, velikog prisustva vojnih formacija i lokalnih srpskih vojno-policijskih formacija, koje su prpadale srpskoj oružanoj strani u konkretnom sukobu, kojima je i sam pripadao.

Ovo tim pre, jer je optuženi evidentno bio prisutan na širem području teritorije opštine Peć i u više sela na toj teritoriji, gde su mnoga teška dela, kao što su masovno paljenje kuća i drugih civilnih objekata, masovna ubistva vojnosposobnog dela civilnog albanskog stanovništva, neosporno počinjena, a sve u cilju prisilnog premeštaja Albanaca iz tih sela. Njegovo prisustvo na licu mesta nalazi opravdanje u izjavi optuženog Miladinović Toplice, koji tvrdi da je u akcijama tražio sadejstvo pripadnika MUP-a Stojanović Miloša, koju činjenicu ne spori ni sam Brnović tvrdeći da mu je Stojanović bio starešina sa kojim je toga dana komunicirao više puta.

Optuženi Brnović ne samo da je znao za takav napad, već se njegove radnje koje je preduzimao, bilo sam ili sa drugim licima, formiranje traktorskih kolona proteranog stanovništva, staranje o redu u kolonama, usmeravanje kolona u željenom pravcu, put Peći, Albaniji, uključuju u višu dimenziju kriminalnog ponašanja u tom smislu da takve aktivnosti nesporno predstavljaju sastavni deo i element kriminalnih radnji i aktivnosti koje su drugi optuženi svaki za sebe i svi zajedno preduzimali, i koje su sve bile upravljene na napad na civilno stanovništvo albanske nacionalnosti upravo u selima u kojima su oni, albanci, bili nastanjeni i predstavljali većinsko stanovništvo istih, sela.

Na činjenici da je on usmeravao kretanje raseljenih lica, u pravcu Peći, koje se u traktorima našlo na glavnom putu Priština – Peć i pri tome bio svestan da svojom pomoći daje podršku zločinima ostalih optuženih u radnji raseljavanja, zbog čega on deli njihovu nameru, pa se ima smatrati da je krivično odgovoran kao saizvršilac u krivičnim delima počinjenim u sklopu ostvarivanja zajedničkog cilja.

Njegova odgovornost u krivičnim delima masovnog ubistva sastoji se u tome što je zaustavio i zadržao kolonu civila iz Zahača kod auto servisa za vreme dok su odvajani muškarci iz kolone koji su kasnije likvidirani, i ona se ogleda u pomoći i olakšavanju izvršiocima likvidaciju odvojenih. U tom smislu treba tumačiti njegovo objašnjenje dato oštećenom iz kolone da će sa izdvojenim biti sve u redu ukoliko nisu na spisku za likvidaciju, što ukazuje na to da je bio svestan da će izdvojeni muškarci iz kolone koju je zaustavio biti likvidirani.

Na ovo ukazuje spomenuti iskaz svedokinja Fazli Hiseni koja je čula supruga kako moli opt.Brnovića da mu spase sinove, na šta mu je optuženi odgovorio da im nema spasa ukoliko su na nekoj listi.

Optuženi Brnović konkretnim radnjama kršio je odredbe IV Ženevske konvencije i dopunskih protokola, kojima se zabranjuje napad na i raseljavanje civilnog stanovništva, odnosno prisilno premeštanje i deportacija. Konkretno preduzetim radnjama kršio je odredbe člana 13. tački 2. Dopunskog protokola II, odredbe člana 49 Ženevske konvencije IV, člana 17. tačka 2. Dopunskog protokola II, uz to i odredbe člana 85 Dopunskog protokola I.

****

Opisane radnje i postupanja svih optuženih prema žrtvama ne samo da predstavljaju teško kršenje humanitarnog prava, u smislu člana 147. IV Ženevske konvencije, već su takve radnje istovremeno inkriminisane kao radnje izvršenja krivičnog dela iz člana 142. KZJ i predstavljaju oblike izvršenja ovog krivičnog dela.

Prema tome, na osnovu utvrđenih objektivnih okolnosti, koje povezane sa činjenicama i okolnostima iznetim u sadržini iskaza predloženih svedoka, iz kojih proizilaze konkretne i pojedinačne radnje svih okrivljenih, utvrđeno je da su se u radnjama optuženih stekla sva bitna obeležja krivičnog dela Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZJ.

Odmeravanje kazne

U smislu člana 41 KZJ Sud bi trebao da odredi kazne optuženima kao izvršiocima konkretnog krivičnog dela u granicama koje su zakonom propisane za to delo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća.

Članom 22. KZJ predviđeno je da ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično delo, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to delo, dok član 142 stav 1 KZJ predviđa da će se izvršilac dela kazniti zatvorom najmanje pet godina ili zatvorom od dvadeset (do 61/01) godina.

Izneću okolnosti koje su karakteristične i koje bi trebalo uzeti u obzir pri izricanju kazne optuženima. Jedna od tih okolnosti je nedostatak kajanja kao element za izricanje kazne.

Analizirajući odbrane optuženih stiče se utisak da optuženi pokušavaju da ubede sud da su u kritičnim prilikama samo izvršavali svoju dužnost i primljeno naređenje pretpostavljenih starešina.

Takva odbrana je najčešća psihološka racionalizacija kojoj pribegavaju ratni zločinci; izvršioци i naredbodavci i koja je vrlo jednostavna: ja sam vršio svoju dužnost, napao sam selo Agima Čekua i opet bih to uradio.

Kada kažu vršio sam svoju dužnost to istovremeno znači da su bili primorani da to čine što su činili. Kad se to radi i kada se ubija iz dužnosti krivica se prenosi na sve i psiholozi kažu umesto osećaja krivice čak se javlja osećaj zadovoljstva, jer je dužnost

izvršena.

Takvu situaciju dobro ilustruje svedok Rašković koji kaže da se posle ubistava u Ćuškoj i proterivanja civila iz Ćuške „zastalo da se okrepi pićem iz „djuti fri“, tu je komadant Mrtvi dozvolio svima da predahnu, što su vojnici i učinili najviše se časteći iz maskiranog džipa Tojote koji je uvek bio pun osvežavajućeg pića, alkohola, čokolada i ostalih energetskih namirnica....onda se krenulo dalje .... Pavlan i Zahač.

U tom smislu svedok Sabrije LJuši opisuje ponašanje pripadnika vojske a time i optuženih navodi „mi smo tako na brzinu se popeli na te traktore kako ko je mogao da sedne, a oni su bili u jednom džipu koji je išao tu, taj džip je išao iza nas i tu su oni pili i veselili se“.

Osim toga, opšti je utisak da su optuženi dvolični i neiskreni, pokušavaju da svoje učešće u zločinima koji su predmet ovog suđenja umanje i da odgovornost za iste prebace na druge. Kako su većina optuženih tokom svojih odbrana isticali da su navodno postojali neki drugi pripadnici jedinice bliski komandiru Miniću koji su u stvari vršili ubistva. Takva njihova obrana pokazuje da u njima nema ni traga kajanju za svirepa ubistva stotine ljudi, civila, kao i za sve one pljačke, paljevine i patnje nanesene stanovnicima sva četiri sela.

Dalje, odbrana optuženih se ne svodi na argumentovano iznošenje činjenica i okolnosti koje bi išle u njihovu korist, već se često ispoljava u akcijama koje nisu suštinska obrana, u nedoličnim napadima na zastupnika Tužilaštva, u uvredama direktno upućenim postupajućem zameniku, otvoreno i u sred pretresa, pa čak u izjavama i izjavljivanjima po štampi pojedinih optuženih: Momića, Mišića i Nikolića, koji su slikajući se za novine prikazivali sebe kao patriote javno, optužujući tužioca da im se montira postupak i odgovornost za nešto što nisu uradili. Tako naprasna potreba optuženih da budu uočljivi ne ostavlja utisak da je to u funkciji njihove obrane i njih samih.

To dokazuje apsolutno nepostojanje kajanja za zločine koje su baš ova trojica neposredno izvršili i njihov ravnodušni stav prema žrtvama i naročito želju da prikažu sebe kao heroje, patriote. To dokazuje da je njihova savest mirna i čista. I da oni verovatno mirno spavaju.

Rekao bi čovek, da ne može za onoga ko na savesti nosi toliku količinu zločina, kao što to nose upravo ovi optuženi, biti veće kazne od života posle rata, u miru svih ovih 14 godina. Nažalost, pokazalo se da optužene ne progone grobovi stotine ubijenih civila, proteranih žena i dece, spaljenih i opljačkanih domova.

Neverovatna je i želja optuženih da sebe prikažu kao borce u konkretnim akcijama, što je u njihovom slučaju nemoguće.

Oni u ovim dokazanim akcijama ne mogu imati status borca, već status ratnih zločinaca. U ratu i ratnik i ratni zločinac ubijaju. Razlike između njih su, ipak, vrlo velike. U ratu je legalno, i za borca moralno prihvatljivo, ubiti u jeku borbe, i to isključivo naoružanog neprijatelja koji dejstvuje. Borac ne ubija nenaoružane civile, decu, stare i nemoćne. Borac Vojske Jugoslavije ne pljačka, ne pali domove i ne progona civile iz kuća. Borac ne siluje decu.

U vojnim knjigama možemo pročitati da ratni zločin nastaje kada jedna od strana

bez jasnog borbenog cilja izaziva nepotrebne ljudske patnje ili uništavanje materijalnih dobara u prostoru bez vojnih instalacija. Upad prati uništavanje kuća i druge imovine civila, pljačka lako pokretne imovine i ubistvo civila, sve to praćeno nepotrebnim pokličima i vikanjem, pevanjem i zaglušujućom nacionalnom muzikom-gusle koje je voleo Mrtvi i nepotrebnim pucanjem (zbog proživljenog straha i napetosti koja naglo popušta).

Ili kako bi Rašković rekao proterivanje uz sve moguće propratne efekte, pucnjava, paljevina, pljačka...ili tu su se vojnici rasuli na sve četiri strane u grupama od 3, 4 ili 5 vojnika i po principu "kud koji mili moji ura juriš" gde je usledila jedna opšta pljačka, paljenje kuća, maltretiranje itd..sve po volji kako je kome došlo.

S toga se želja i tvrdnja pojedinih okrivljenih da su oni borci i borili se u ime Srbije ne može prihvatiti niti uzeti u obzir. Za njih je isuviše što su pripadali, na žalost, redovnoj vojnoj jedinici i bili pod komandom optuženog Miladinović Toplice, aktivnog oficira Vojska Jugoslavije.

Svedok Rašković opisuje svoju jedinicu kao najsureviju jedinicu. Oni su obavljali najprljavije poslove koje niko drugi nije hteo. Za njihove akcije i brutalnosti znalo se na području šireg reona Peći, pa je to svakako bilo poznato i komandi VJ u tom gradu.

Nesporno se pokazalo da su Momić Ranko, Nikolić Milojko, Mišić Siniša, Sokić Abdulah, bili prekaljeni borci sa iskustvom iz prethodnih ratova na području Hrvatske i Bosne, Momić i Nikolić, Popović i Kastratović i na Kosovu tokom 1998. godine, a sa iskustvom u ratnim sukobima na Kosovu 1998. godine. Takvo iskustvo se u ratu iskazuje kroz oružanu borbu protiv naoružanog neprijatelja a ne protiv nezštićenog stanovništva.

Na osnovu napred iznetog, može se zaključiti da nesposobnost optuženih Mišić Siniše, Nikolić Milojka, Momić Ranka, Popović Srećka, pa i Bulatović Dejana, Kastratović Slavišu i Bogićević Bobana za suštinski doživljaj krivice i kajanja, njihova indiferentnost prema drugim ljudima, posebno oštećenima, te nepoštovanje važećih društvenih normi i najviših ljudskih vrednosti, kao što je život čoveka, u ratu život civilnog stanovništva koje se ne brani niti je to u mogućnosti da čini, predstavljaju otežavajuće okolnosti za optužene kao učinioca konkretnog krivičnog dela.

Težina učinjenih ratnih zločina, stepen odgovornosti optuženih, kao i posledice koje se ne mogu i ne smeju zaboraviti, zahtevaju da im se u sudskom postupku utvrdi odgovornost i izrekne zaslužena kazna po zakonu.

Obim i intenzitet posledice prouzrokovane radnjama optuženih kao učinioca krivičnog dela sagledan s aspekta učinioca i njihovih konkretnih doprinosa njenom nastajanju je bitna činjenica za individualizaciju kazne.

Direktnim radnjama optuženih Bulatović Dejana, Nikolić Milojka, Mišić Siniše, Momić Ranka u vidu egzekucije civila i indirektnim radnjama kao saizvršioca Popović Srećka, Sokić Abdulaha, Bogićević Bobana i Kastratović Slaviše lišeno je života najmanje 120 civila, a izvršeni napadi na civile učinjeni od strane ovih optuženih imali su za posledicu smrt najmanje još 15 lica, opljčkano svo stanovništvo četiri sela, dok je po naredbama optuženog Miladinović Toplice raseljeno

stanovništvo u četiri sela, spaljeno najmanje 70 porodičnih kuća.

Ovakve povrede zaštićenog dobra imaju karakter otežavajućih okolnosti na strani optuženih zbog toga što znatno prelaze meru koja je potrebna za postojanje ovog krivičnog dela.

Stepen odgovornosti optuženih i težina učinjenih ratnih zločina naročito pojačava činjenica da su optuženi direktno ili indirektno uklanjali dokaze svojim nedelima na način da su spaljivali leševe civila koje su ubijali.

Na kraju dvadesetog veka, obeleženog ratom i krvoprolićem kolosalnih razmera, ovi užasavajući događaji ističu se po gnusnosti spaljivanja, uz očiglednu nameru da se zločini ne otkriju i žrtve ne identifikuju. U ovakvom uklanjanju dokaza, u ovakvom činu zatiranja svakog traga pojedinačnim žrtvama, počiva nečuvena surovost koja itekako mora povećati težinu koja se pripisuje ovim zločinima.

Stepen odgovornosti optuženih naročito pojačava činjenica da su masovna ubistva vršena na očigled prisutnih žene i dece.

Iznete okolnosti jesu otežavajuće okolnosti koje stoje na strani svih optuženih. Olakšavajućih okolnosti na strani optuženih nema.

Obzirom da su svi optuženi odgovorni za dela koja im se ovde stavljaju na teret predlažem da se isti oglase krivim i kazne.

Obzirom na stepen krivice, oblik i stepen učešća svih optuženih zajedno i pojedinačno u svim zločinima, težinu konkretnih zločina odnosno jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra i težinu nastupele posledice, broj žrtvava konkretnih zločina, činjenicu da se posledice ogledaju u raseljavanju kompletnog stanovništva u četiri sela u blizini Peći, čija je imovina, porodične kuće većinom požarom uništena, položaj vlasti u odnosu na optuženog Miladinović Toplicu, držanje okrivljenih posle učinjenog dela, nedostatatak kajanja.

Prilikom odmeravanja kazne optuženom Bulatović Dejana, Sokić Abdulaha Kastratović Slaviše, Bogićević Bobana mora se uzeti u obzir činjenica da su oni ranije odgovarali za krivična dela, pa je tako Bulatović Dejan, odgovarao zbog krivičnog dela ubistva iz člana 47. stav 1. KZS RS u Kraljevu 15.06.1999. godine, Sokić Abdulah, po sopstvenom kazniivanju osuđivan za krivično delo krađe, Kastratović Slaviša, osuđivan 1999. po čl.33, ZOOM i ZJRM za tuču. Kada je Kastratović u pitanju treba imati u vidu činjenicu da je prilikom pretresanja njegovog stana dana 12.03.2010. godine, pronađena automatska puška, 2 pištolja, veća količina municije, putna isprava na ime Krasnići Blerim, neka plastificirana potvrda na isto ime, oba dokumenta slovenačka, oružani list na ime Miljko Korićanin, 6 vozačkih dozvola koje glase na različita imena, zdravstvena knjižica na ime Pantić Ljubiša, saobraćajna na ime Gojnić Zoran, te da je zbog toga podneta i odgovarajuća prijava nadležnim organima od strane SORZ-a. Bogićević Boban je osuđivan zbog kriv. dela teške krađe iz člana 166 KZR Srbije.

Predlažem da se prema Toplici Miladinoviću, Momić Ranku, Nikolić Milojku, Mišić Siniši, Bulatović Dejanu, izrekne kazna zatvora u trajanju od 20 godina, Sokić Abdulahu i Popović Srećku, kazna zatvora u trajanju od 15 godina, Kastratović

Slaviši, Bogićević Bobanu, Radoslavu Brnoviću i Korićanin Veljku kazna zatvora u trajanju od 5 do 8 godina kao i da im se vreme provedeno u pritvoru uračuna u izrečenu kaznu zatvora.

Kad je reč o ovom suđenju, suđenju ovde optuženima za konkretne zločine, progon civila i ubistvo preko stotinu civila i pravednoj osudi koju tužilaštvo predlaže, sugerišući sudu da nakon iznad svega korektnog sudskog postupka, uz maksimalno poštovanje svih prava optuženih na odbranu, prihvati predlog tužioca u pogledu vrste i visine kazne, jer treba reći da se pokazalo da za pravdu nikada nije kasno. I to ne zbog osвете, ne zbog odmazde, nego radi same pravde, radi toga da narod čiji su optuženi pripadnici može gledati u oči svim drugim narodima, a pre svega onima kojima je, u njegovo ime, zlo učinjeno.

Pokazalo se u ovom postupku da srpski narod nema čega da se stidi, osim onih ne tako brojnih zločinaca, koji su delovali u njegovo ime. Među njima su ovde optuženi.

ZAMENIK TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE
Dragoljub Stanković